

---

9. KONGRES

SOCIALNEGA DELA

70 LET SOUSTVARJANJA
DRUŽBENIH SPREMEMB

ZBORNIK POVZETKOV

20. in 21. NOVEMBER 2025
TERME ZREČE, HOTEL VITAL

9. KONGRES SOCIALNEGA DELA

70 LET SOUSTVARJANJA
DRUŽBENIH SPREMEMB

ZBORNİK POVZETKOV

20. in 21. NOVEMBER 2025
TERME ZREČE, HOTEL VITAL

Zbornik povzetkov

9. kongres socialnega dela, Zreče, 20. in 21. november 2025
70 let soustvarjanja družbenih sprememb

Uredila: Lea Šugman Bohinc, Borut Petrovič Jesenovec

Založila: Založba Univerze v Ljubljani

Za založbo: Gregor Majdič, rektor Univerze v Ljubljani

Izdala: Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani, 2025

Za izdajatelja: Mojca Urek, dekanja Fakultete za socialno delo
Univerze v Ljubljani

Oblikovanje in prelom: Tjaša Krančan

Jezikovno pregledal: Borut Petrovič Jesenovec

Tiskarna: KLIK BIRO d.o.o., Ljubljana

Naklada: 350 izvodov

Cena: Publikacija je brezplačna.
Ljubljana, 2025

To delo je ponujeno pod licenco Creative Commons Priznanje avtorstva-Deljenje pod enakimi pogoji 4.0 Mednarodna licenca. / This work is licenced under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International Licence.

Prva e-izdaja. Publikacija je v digitalni obliki prosto dostopna na
<https://ebooks.uni-lj/ZalozbaUL>
<https://www.fsd.uni-lj.si/fakulteta/delovne-enote/zalozba>

DOI: 10.51741/9789612977191

Kataložna zapisa o publikaciji (CIP) pripravili
v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani.

Tiskana knjiga
COBISS.SI-ID 256620547
ISBN 978-961-297-721-4

E-knjiga
COBISS.SI-ID 256574467
ISBN 978-961-297-719-1 (PDF)

KAZALO

ODBORA	4
UVODNIK	5
VABLJENI PREDAVANJI IN DIALOG	
<i>Vesna Leskošek</i>	9
<i>Sanja Sitar Surić</i>	11
<i>Lea Šugman Bohinc</i>	14
<i>v dialogu z Miranom Možino</i>	
<i>in Tonetom Vrhovnikom Strako</i>	
POVZETKI	21
IMENSKO KAZALO	125
ZAPISKI	131

ODBORA

Programski izvršni odbor

Predsednici: Lea Šugman Bohinc, Petra Videmšek

Članice in člani:

Jasmina Breznik, Nika Cigoj Kuzma, Barbara Goričan, Meri Rožac, Miha Lobnik, Jana Mali, Tatjana Milavec, Dijana Možina Zupanc, Tamara Narat, Veronika Pavlič, Benjamin Penič, Sara Pistotnik, Nevenka Prešlenkova, Tamara Rape Žiberna, Meri Rožac, Katja Simončič, Peter Stefanoski, Amra Šabić, Tjaša Vehovec, Jelka Zorn

Organizacijski odbor

Predsednici: Bojana Mesec, Tadeja Kodele

Članice in člani:

Polona Klemenčič, Marjana Kovačič, Marko Mesec, Borut Petrovič Jesenovec, Primož Rakovec, Mojca Suhovršnik

Prostovoljke

Ula Dragman, Sara Flandja, Julija Fridrih, Kaja Kerštajn, Špela Marc, Mitra Stojanović, Leja Verbič

Organizator kongresa

Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani

UVODNIK

70 LET SOUSTVARJANJA DRUŽBENIH SPREMENB Praznovanje obletnice in zgodovinska vloga socialnega dela

Ob 9. kongresu socialnega dela in 70-letnici izobraževanja za socialno delo se oziramo na bogato zgodovino in pomen naše znanosti in stroke. Socialno delo se je kot organizirana praksa in akademska disciplina začelo utrjevati v petdesetih letih 20. stoletja v socialistični Jugoslaviji. Kljub začetnim dvomom in predsodkom oblasti ter poznejši neogibni uporabi za cilje socialne državne politike je socialno delo razvilo lastno izobraževanje, etiko in identiteto. Po letu 1991 se je v tranzicijskih razmerah in ob socialnih krizah profiliralo kot stroka, ki se zavzema za človekove pravice in demokratizacijo vsakdanjega življenja. Socialno delo je kljub odrinjenosti na obrobje družbenih ved in strok ter zgodovinski dvojni vlogi – družbeno nujno potrebno in hkrati orodje oblasti ter v očeh javnosti pogosto marginalizirano – ostalo zavezano dostojanstvu, solidarnosti in socialni pravičnosti.

Danes se naše poslanstvo nadaljuje v novih okoliščinah. Svet se srečuje z zaostrenimi socialnimi izzivi – vse večjo ekonomsko neenakostjo, vse bolj prekarno varnostjo ljudi ter zmanjševanjem zaupanja v institucije. Po podatkih Svetovnega socialnega poročila iz leta 2025 več kot polovica svetovnega prebivalstva skoraj nima zaupanja v vlade, socialna razslojenost in občutek negotovosti pa ogrožata družbeno kohezijo. Omenjeno poročilo poziva k novemu globalnemu konsenzu, utemeljenemu na treh načelih – pravičnosti, ekonomski varnosti za vse in solidarnosti – kot temelju trajnostnega družbenega razvoja. Kongres ob visokem jubileju je zato priložnost za refleksijo o prehojeni poti in za zavezo, da tem vrednotam kljub njihovi globalni preizkušnji ostajamo zvesti tudi v prihodnosti. V nadaljevanju so predstavljeni glavni tematski sklopi kongresa.

Ključne teme 9. kongresa socialnega dela

Program kongresa obsega sedem vsebinskih sklopov, ki prepletajo zgodovinske utemeljitve, aktualne analize in vizije prihodnosti:

- **Raziskovanje, izobraževanje in teorija:** 70 let akademskega razvoja, dosežki raziskovanja in vprašanje, kako ohraniti kakovost in kritičnost izobraževanja v času pospešenih sprememb.
- **Vključevanje in soustvarjanje:** partnerstvo z uporabniki, povezovanje izobraževanja, prakse in raziskovanja in razvijanje inovativnih sodelovalnih oblik dela v organizacijah in skupnostih.
- **Tehnologija in digitalizacija:** e-socialno delo, etika in zasebnost ter vpliv digitalne preobrazbe na vrednote in identiteto stroke.
- **Socialna politika in družbene spremembe:** vloga socialnega dela v spreminjajoči se državi blaginje, odzivi na neenakosti, migracije, okoljske in druge krize; nasprotovanje hiperpatologizaciji in hipermedikalizaciji družbenih pojavov.
- **Delo z različnimi skupnostmi in skupinami:** aktualni izzivi in dobre prakse pri delu z različnimi populacijami od družin in mladih do marginaliziranih skupin, starih, oseb z oviranostmi in ljudi v duševnih stiskah; poudarek na zagovorništvu in temah, kot so paliativna oskrba, brezdomstvo, migracije in vključevanje migrantov.
- **Socialno delo na različnih področjih:** dolgotrajni izzivi in nove teme v različnih sektorjih – zdravstvo, šolstvo, pravosodje, delo, krizne razmere; strokovna identiteta, etika in medpoklicno sodelovanje.
- **Ustvarjalnost in kultura v socialnem delu:** izrazno-ustvarjalni pristopi za krepitev posameznika in kulture skrbi in solidarnosti v skupnosti – negovanje vrednote miru, medgeneracijske povezanosti, spoštovanja različnosti in skrbi zase in za druge.

Galerija kongresnih prispevkov, katerih povzetki in kratke predstavitve avtoric in avtorjev so zbrani v tej publikaciji, vključuje dve plenarni predavanji in – prvič doslej – plenarni dialog, tri okrogle mize, šest delavnic, štiriindevetdeset referatov in predstavitev knjižnih novosti. Na kongresu se bo tako ob promociji novih znanstvenih in strokovnih del zvrstilo skupaj sto šest predstavitev prispevkov.

V zborniku so številčno posebej močno zastopani prispevki s področja socialne politike in družbenih sprememb ter dela z različnimi skupinami pa tudi s področja raziskovanja in izobraževanja. To je gotovo izraz nekaterih najaktualnejših izzivov in skrbi stroke: prihod-

nost socialne države, kakovost izobraževanja novih generacij in inovativnost v praksi.

Kritična refleksija o vplivih neoliberalizma

Skupna nit mnogih prispevkov je kritičen premislek o vplivu neoliberalizma na socialno varstvo, raziskovanje in izobraževanje. Prakse novega javnega menedžmenta s poudarkom na učinkovitosti, standardizaciji in kvantitativnih kazalnikih pogosto trčijo ob etiko in poslanstvo naše stroke. Socialni delavci in delavke so večkrat ujeti med administrativne zahteve in dejanske potrebe ljudi.

Z neoliberalnim upravljanjem je povezana individualizacija družbenih problemov: revščina, brezposelnost, neenakost in duševne stiske se interpretirajo kot osebne pomanjkljivosti, odgovornost pa se prelaga na posameznika. Takšno poenostavljeno razumevanje problemov spregleda širši kontekst in strukturne vzroke stisk – neustrezne politike, diskriminacijo, prekarnost, neenakosti. V kongresnih prispevkih zato odmeva poziv, naj socialno delo vztraja pri preučevanju in kritični analizi družbenih dejavnikov stisk ljudi, zavrne hiperpatologizacijo in usmeri energijo k spremembam politik, ne le k "popravljanju" posameznikov.

Refleksija zadeva tudi izobraževanje in raziskovanje. Tržni pritiski, tekmovalno financiranje in ozko razumljena "zaposljivost" ne smejo zasenčiti temeljnih ciljev: kritičnega mišljenja, etične občutljivosti in zavezanosti socialni pravičnosti. Namesto da bi breme negotovosti dodatno nalagali ljudem in institucijam, potrebujemo obnovo vrednot solidarnosti in pravičnosti – tudi znotraj naših organizacij in učnih okolij.

Konstrukcionistični pristopi: soavtorstvo, dialog, povezovanje različnih ravni praks

Drugi poudarek zbornika je uveljavljanje konstrukcionistično utemeljenih – sodelovalnih, dialoških, kontekstualnih – pristopov v socialnem delu. Uporabnike razumemo kot soavtorje zelenih sprememb; sodobno socialno delo poteka v dialogu, ki enakovredno upošteva življenjske izkušnje in vednost ljudi ter strokovno znanje. Takšno soustvarjanje krepi epistemično pravičnost – pravično porazdelitev "moči vednosti" – ter vodi k trajnejšim in za ljudi ustrežnejšim, bolj

smiselnim rešitvam, pa tudi do krepitve moči in dostojanstva tistih, ki sta jim podpora in pomoč namenjeni.

Sodobne prakse premoščajo ločnico med t. i. mikro- in makroravnjo: osebne zgodbe ljudi umeščamo v širše družbene kontekste. Poleg neposredne pomoči vključujemo zagovorništvo, družbene akcije in ozaveščanje o strukturnih povzročiteljih stisk. V zborniku se takšno razumevanje izraža na različne načine – od zagovarjanja pravic posameznih uporabnikov in družin do pozivov k spremembam politik. Tudi posodobljeni globalni standardi izobraževanja za socialno delo poudarjajo kompetence za delo, od individualne do skupnostne in sistemske razsežnosti ter nujnost povezovanja praks na vseh teh ravneh. Uspeh merimo ne le po podpori in pomoči posamezniku in družini, temveč tudi po prispevku k pravičnejšim strukturam, da bi bilo stisk v prihodnje manj.

Povabilo k sooblikovanju nadaljnje poti

Zbornik je več kot skupek prispevkov – je spodbuda k skupnemu razmisleku in dejanjem, ki naj odzvanjajo tudi po kongresu. Sedem desetletij izobraževanja nas uči, da lahko kot skupnost raziskovalcev, strokovnjakov, študentov, uporabnikov in zaveznikov dosegamo želene premike, kadar vztrajamo pri dialogu, soavtorstvu in vzajemnem učenju.

Naj bo 70-letnica ne le spomin na preteklost, temveč tudi navdih in obljuba za prihodnost: gradimo socialno delo, ki je odločno kritično do družbenih krivic in hkrati pristno človeško v odnosu do posameznika. Ostanimo povezani, širimo znanje in skupaj udeležujemo vrednote naše znanosti, stroke in umetnosti v širši družbi. Vsak od nas je soavtor naslednjih poglavij socialnega dela v Sloveniji – v institucijah, na terenu in v javnih politikah. S tem optimizmom vam v imenu kongresnega programskega odbora želiva navdihujoče branje zbornika in uspešno nadaljnje strokovno, raziskovalno in družbeno delo – skupaj v duhu solidarnosti in znanja.

Lea Šugman Bohinc in Petra Videmšek

VABLJENO PREDAVANJE

Vesna Leskošek

RAZKORAK MED TEORIJO IN PRAKSO ALI RAZKORAK MED POLITIKO IN STROKO?

Po definiciji Mednarodne zveze socialnih delavk in delavcev je socialno delo na praksi utemeljen poklic in akademska disciplina, ki spodbuja družbene spremembe in razvoj, socialno kohezijo ter krepitev moči in svobode ljudi. Načela socialne pravičnosti, človekovih pravic, kolektivne odgovornosti in spoštovanja različnosti so osrednjega pomena za socialno delo. Socialno delo, ki temelji na teorijah socialnega dela, družboslovju, humanistiki in znanju, ki ga za reševanje problemov razvijejo skupnosti, se ne samo osredotoča na delo z ljudmi, temveč se ukvarja tudi s strukturnim okoljem in politikami, ki oblikujejo bivanjske razmere in tudi možnosti reševanja problemov.

Etični kodeks določa, da je poslanstvo socialnih delavk in delavcev zagovarjanje družbene blaginje, človekovih pravic, solidarnosti, enakopravnosti in trajnosti. Socialno delo namenja posebno pozornost ljudem, ki so zapostavljeni, zatirani ali živijo v revščini. Etični kodeks določa tudi, da je etično ravnanje ključni element kakovosti dela socialnih delavk in delavcev. Glavna vodila tega dela so spoštovanje človekovega dostojanstva in integritete, socialna pravičnost in humanost, spoštovanje različnosti in poklicna poštenost.

Teorije socialnega dela se večinoma ukvarjajo s položajem uporabnic in uporabnikov storitev v socialnodelovnem procesu pomoči in podpore, s krepitvijo moči in sposobnosti ljudi, da bi imeli vpliv na svoj življenjski potek, razvili sposobnost za delovanje (angl. agency) in prevzemali odgovornosti zase in za druge, za katere skrbijo. Socialno delo razvija znanja o razumevanju položaja posameznic in posameznikov, njihovih stisk in težav. Razvija načine, kako se s tem spoprijeti, okrevati po travmatskih izkušnjah, tudi prevzeti odgovornost za svoja dejanja (kot v primeru nasilja), se spoprijeti s svojimi neprijetnimi stranmi, da bi lahko spremenili tisto, kar ljudi ovira v razmerju do drugih. Socialno delo poleg sodelovanja s posamezniki razvija znanja in metode dela s skupinami in skupnostmi, ker se ukvarja z umeš-

čenostjo ljudi v okolje. Ukvarja se torej s presečišči (intersekcijami) ljudi in njihovih osebnih okoliščin z okoljem, v katerem živijo. V zvezi s tem razvija predvsem znanja in razumevanje različnosti, vednost o zatiranju, diskriminacijah, raznovrstnosti življenjskih okoliščin. Uči nas razumeti položaj manjšin, položaj ljudi z neheteroseksualnimi identitetami in spolnimi usmerjenostmi, ljudi s hendikepom, oviranostmi, mlade in stare ipd. Teorije socialnega dela razvijajo znanja in razumevanje učinkov družbenih neenakost in revščine, dominacije, hegemonije, meja in razmerij moči, podreitev in podrejenosti in tudi osvoboditev. Skratka, teorije socialnega dela se usmerjajo v to, kako ljudem omogočiti, da živijo bolje, da jim gre dobro, da odnos s socialno delavko ali delavcem zapustijo okrepljeni, sposobnejši za življenje, z dobrimi izkušnjami, ki jim vlivajo moči.

Vendar se v sedanjosti zdi, da tako izobraževanje socialnim delavkam in delavcem ne koristi. Študentke in študenti se vračajo s prakse z večno mantro: pozabite, kar ste se naučili na fakulteti, realnost je povsem drugačna. Potrebna so upravna znanja, treba je poznati postopke, javna pooblastila, da ne bi naredili postopkovno kaj narobe. Treba je obvladati programe za beleženje storitev, načine izvrševanja sodnih odločb, znati ljudi prilagoditi na zahteve, nadzorovati njihovo delovanje in preverjati, ali dogovore upoštevajo, in tako naprej.

Ključno vprašanje torej je, zakaj se dogaja ta razkorak? Zakaj se socialno delo tako zelo spremeni na poti od teorije v prakso? Očiten odgovor je, da se ljudje prilagodijo strukturnim okvirjem, ki jih določa politika. Ta določa delo z zakonodajo, financami, organizacijo, digitalizacijo in nadzorom. Način vodenja in upravljanja določa možnost za delo, omejuje profesionalno avtonomijo in zahteva načine in metode dela. Vendar je tak očiten odgovor premalo pojasnjevalen, da bi razumeli transformacije praktičnega socialnega dela. Del odgovora moramo iskati tudi v transformacijah razumevanja strokovnosti, ki jih prinašajo novi koncepti, ki v sedanjosti prevzemajo vlogo primarne vednosti. V prispevku bo ta trditev podprta s primeri s področja obravnave nasilja.

Predstavitev avtorice:

Dr. Vesna Leskošek je redna profesorica na Fakulteti za socialno delo.

Kontakt: vesna.leskosek@fsd.uni-lj.si.

VABLJENO PREDAVANJE

Sanja Sitar Surić

IZBOLJŠANJE POLOŽAJA STROKE SOCIALNEGA DELA IN SOCIALNIH DELAVK V PRAKSI S POMOČJO DOSLEDNE UPORABE SODOBNIH TEORETSKIH KONCEPTOV POMOČI IN PODPORE

Socialno delo se je razvilo v znanstveno disciplino in stroko s sodobnimi, postmodernimi koncepti pomoči. Čeprav socialne delavke opravljamo izjemno pomembne naloge pomoči, podpore in zaščite uporabnikom znotraj njihovega socialnega okolja in smo pomemben del socialne politike, je poklic socialne delavke v praksi že dalj časa na razpotju in se spoprijema s številnimi izzivi. Socialne delavke se v praksi srečujemo z birokratizacijo poklica, nezadostno in neustrezno kadrovsko strukturo, kljub vedno bolj kompleksnim primerom za svoje delo nimamo dovolj časa, podvržene smo vedno večjemu nadzoru pravilnosti postopkov in medijskemu pritisku. Na delovnih mestih socialnih delavk se zaposluje vedno več strokovnjakov iz drugih poklicev, to pa socialnim delavkam daje občutek, da nimajo lastne doktrine za delo. Vsi ti dejavniki pa ne samo vplivajo na pomanjkljivo uporabo teoretskih konceptov socialnega dela v praksi, temveč tudi slabijo identiteto socialnih delavk, omejujejo pa tudi možnosti razvoja enovite prakse, ki bi temeljila na znanosti, strokovnih znanjih, metodah in spretnostih socialnega dela. Sprememba zakonodaje, kot je Družinski zakonik, in reorganizacija centrov za socialno delo, ki sta sicer korenito posegla v delo socialnih delavk, nista povzročila zelenih učinkov in obljubljenih izboljšanj storitev pomoči in podpore za uporabnike.

Med teorijo in prakso socialnega dela tako še zmeraj obstaja velik razkorak. Socialne delavke v praksi nedosledno uporabljamo teoretske koncepte socialnega dela, kot je koncept soustvarjanja v delovnem odnosu. To sem raziskovala tudi v svoji doktorski disertaciji z naslovom »Uporaba in razvijanje teoretskih konceptov socialnega dela v praksi centrov za socialno delo«. V raziskovalnem projektu Life, kjer smo praktiki sodelovali s Fakulteto za socialno delo, pa se je prav

dosledna uporaba koncepta soustvarjanja v delovnem odnosu pokazala kot izjemno učinkovita v procesih socialnodelovne pomoči in podpore.

Pristopi socialnega dela se od drugih znanosti in strok na širokem področju pomoči ljudem v življenjskih stiskah razlikujejo prav po svojih enkratnih teoretskih konceptih pomoči in podpore. Zato menim, da bi prav njihova dosledna uporaba v praksi socialnim delavkam dala tudi več strokovne moči, okrepila in izboljšala njihovo identiteto ter splošni položaj med strokami in v družbi. Če želimo socialne delavke zagotoviti boljšo prepoznavnost socialnega dela, enotno strokovno doktrino, boljšo strokovno identiteto svojega poklica, moramo predvsem same začeti ceniti svoje delo in dosledno uporabljati sodobne koncepte pomoči, torej govoriti jezik socialnega dela v praksi. Povečati moramo strokovno samozavest in se naučiti zagovarjati svoj poklic.

Kako nam lahko to uspe?

Za podporo socialnemu delu v praksi potrebujemo predvsem močno vez med teorijo in prakso. Potrebujemo več neposrednega povezovanja med mentorji študentov na praksi in mentorji s Fakultete za socialno delo. To naj se nadaljuje v intenzivnejše sodelovanje praktikov s fakulteto. Teorijo moramo dosledneje implementirati v prakso, praksa pa mora upoštevati razvoj teoretskih konceptov, metod in tehnik. V praksi moramo preizkušati njihovo učinkovitost in tako sodelovati pri njihovem nadaljnjem razvoju.

Poleg tega potrebujemo celostno posodobitev standardov in normativov pomoči v socialnem varstvu ter s tem povezano spremembo zakonodaje. Treba je namreč jasno opredeliti oz. razmejiti naloge, ki zahtevajo znanja socialnega dela, od nalog, ki zahtevajo znanja drugih poklicev, prav tako pa zagotoviti več časa za strokovno delo, ki je nujno potrebno, če želimo, da naloge opravimo dosledno, v skladu s strokovno doktrino. Potrebujemo tudi več promocije dobrih praks, opisanih v raziskovalnih in strokovnih člankih in predstavljenih na znanstvenih in strokovnih kongresih, posvetih, okroglih mizah. Politika mora bolj upoštevati socialne delavke, ki opozarjamo na pomanjkljive in omejene možnosti izvajanja storitev in programov, ki lahko odločilno izboljšajo življenje in položaj ljudi ter zmanjšajo potrebo po nadzoru in ukrepanju. Prav tako je pomembno aktivnejše vklju-

čevanje socialnih delavk v spremembo zakonodaje in razvoj socialne politike.

Socialne delavke smo glas ljudi, ki potrebujejo pomoč in podporo v svojem socialnem okolju. Postati pa moramo tudi glas stroke socialnega dela na vsakem koraku profesionalnega dela. Opozarjati moramo na svoj položaj, predstavljati učinkovitost pomoči in podpore, utemeljene na znanosti in stroki socialnega dela. Opozarjati pa moramo tudi na težave, v katerih se znajdemo, ko bi morale ponuditi ustrezne oblike pomoči uporabnikom, a tega zaradi sistemskih pomanjkljivosti ne moremo. Pri vseh teh prizadevanjih potrebujemo podporo tako Fakultete za socialno delo kot drugih partnerskih organizacij. Pomembno je tudi, da znamo ob zahtevnem delu poskrbeti tudi zase – z redno supervizijo, izobraževanji, timskim delom, intervizijami, predvsem pa s tem, da svoje delo opravimo na strokoven socialnodelovni način, kot to znamo.

Predstavitev avtorice:

Sanja Sitar Surić je doktorica znanosti socialnega dela. Zaposlena je kot koordinatorka za preprečevanje nasilja v družini na Centru za socialno delo Maribor.

Kontakt: sanja.sitar@amis.net

VABLJENI DIALOG

**Lea Šugman Bohinc v dialogu z Miranom Možino in
Tonetom Vrhovnikom Strako**

**STE DANES VZELI TABLETE? IZZIVI MEDIKALIZACIJE
DUŠEVNEGA ZDRAVJA V SLOVENIJI**

V dialogu med psihiatrom in psihoterapevtom prof. dr. Miranom Možino ter filozofom in človekom z osebno izkušnjo duševne motnje Tonetom Vrhovnikom Strako – pogovor bo vodila izr. prof. dr. Lea Šugman Bohinc – bomo obravnavali aktualno temo skrb zbujujajočega stanja na področju skrbi za duševno zdravje v Sloveniji. Predstavili bomo tudi celovitejše pristope k varovanju duševnega zdravja in zagotavljanju pomoči v primeru njegove ogroženosti, ki so v raziskavah in klinični praksi že prepoznani kot uspešni, a se v Sloveniji še niso uveljavili.

Miran Možina opozarja, da Slovenija po poročilih Svetovne zdravstvene organizacije sodi med najbolj zaostale države Evropske unije na področju skrbi za duševno zdravje. Ključni razlog za to je togost biomedicinskega pristopa. Posameznike z duševnimi težavami pogosto prehitro diagnosticiramo in patologiziramo ter jim predpisujemo psihiatrična zdravila, ne da bi upoštevali širši socialni, ekonomski, kulturni, etnični idr. kontekst. Obvladovanje hujših in dolgotrajnih duševnih motenj še vedno večinoma poteka v psihiatričnih bolnišnicah namesto v skupnosti, dezinstitutionalizacija pa poteka počasneje in manj učinkovito kot v drugih državah. Opisano stanje se je dodatno razkrilo ob javnih razpravah o zakonu o psihoterapiji, v katerih nekateri predstavniki psihiatrične in kliničnopsihološke stroke zagovarjajo ortodoksni bolezenski model kot edini znanstveno utemeljeni pristop. Vsiljevanje tega modela pogosto temelji na zastraševanju: če ne boste redno jemali zdravil, nimate pravice do zdravstvene obravnave, bolniškega staleža, zdravljenja, možgani se lahko nepopravljivo poškodujejo ipd.

Povečevanje medikalizacije duševnega zdravja ni le slovenski pojav, temveč globalni trend. Med številnimi negativnimi posledicami za posameznike in družbo izstopajo:

- popredmetenje psiholoških težav in njihovo razumevanje kot nespremenljivih,
- neustrezno in pretirano diagnosticiranje zaradi znižanih diagnostičnih pragov (npr. depresije, ADHD, bipolarni motnje, motnje avtističnega spektra, PTSD),
- ustvarjanje novih »motenj« in iatrogenih bolezni,
- pretirano predpisovanje in uporaba psihiatričnih zdravil in njihovih neželenih učinki,
- predpostavka, da nevroznanost ponuja vse odgovore za težave duševnega zdravja,
- stigmatizacija in diskriminacija ljudi z duševnimi težavami ter njihovo opredeljevanje kot bistveno drugačnih od drugih,
- neupoštevanje enkratnih potreb posameznika,
- vsiljevanje načina opisovanja in razvrščanja doživljanja in vedenja ljudi kot objektivnega dejstva, ne pa na odprt in pregleden način,
- neučinkovita poraba javnih in zasebnih sredstev.

Te anomalije so ne le izraz epistemološke ozkosti, temveč tudi posledica sistemskih deformacij. Zdravstveni sistem se vse bolj pretvarja v podjetje, v katerem nenehne »izboljšave« povzročajo večji nadzor nad zaposlenimi in večjo birokratizacijo. Namesto stika z uporabniki vse več časa zahteva administracija. Stroški se povečujejo, kakovost oskrbe pa pogosto stagnira ali se zmanjšuje. Obremenjenost s pravili zmanjšuje ustvarjalnost in ogroža strokovno in znanstveno neodvisnost.

Biopsihosocialni oziroma kontekstualni pristop, ki se opira na tradicionalne zdravilske prakse in humanizem, ponuja alternativo. Namesto dualizma duha in telesa poudarja holizem in razume zdravje kot ravnovesje telesnega, psihološkega in socialnega. Namesto kategorialnih psihiatričnih diagnoz razvija načine ocenjevanja duševnih stanj posameznika v njegovem družbenem in kulturnem kontekstu. Temelji na povezovanju subspecializiranih in razdrobljenih oblik pomoči oziroma zdravljenja ter na raziskovalnih spoznanjih, da k uspešnosti pomoči odločilno pripomorejo dejavniki uporabnika, pomagajočega in njunega sodelovalnega odnosa ter zaveznitva. Težišče je na na praksi temelječih dokazih in dokazih temelječih praksah, ki upoštevajo kompleksnost človeka. V ospredju so odnos,

sodelovanje in prilagodljivost projekta pomoči oziroma zdravljenja potrebam in značilnostim posameznega uporabnika.

Kontekstualni model vključuje objektivistično utemeljeni medicinski pristop, vendar ga nadgrajuje z vključevanjem subjektivnosti, idio-grfskosti, dialoga in pluralizma. Medicinski model tako postane le ena izmed plasti v širšem kontekstualnem, konstrukcionistično utemeljenem okviru – podobno kot manjša lutka znotraj večje v babuški. To omogoča, da se psihiatrija in druge discipline na področju skrbi za duševno zdravje premaknejo od nadzora k dialogu in dialoškemu pluralizmu ter epistemološko odgovornemu, odprtodialoškemu in poliloškemu iskanju smisla v duševnem trpljenju.

Osebna izkušnja Toneta Vrhovnika Strake:

»Moje srečanje s področjem duševnega zdravja se je začelo na bojnem robu. Star sem bil devetnajst let in nikoli nisem razumel, zakaj me je bilo treba – nenasilnega in pripravljenega na dogovor – drakonsko zapreti v zamreženo posteljo, onesposobiti z močnimi odmerki antipsihotikov in zadrževati v zaklenjenem oddelku, dokler se nisem »pozdravil«. Kot prijatelj, aktivist in zastopnik pravic oseb na področju duševnega zdravja še danes obiskujem »varovane oddelke« slovenskih psihiatričnih ustanov. Razmere se v štiridesetih letih niso bistveno izboljšale – v nekaterih pogledih so se celo poslabšale.

Osnovna oblika, uspešnega' zdravljenja je slepo upoštevanje navodil. Vsak dvom ali vprašanje se razume kot upor ali dodaten simptom oziroma oboje. Ko sem pred kratkim obiskal prijateljico, omamljeno od zdravil, in jo vprašal, zakaj ne gre na skupni sprehod, mi je povedala, da ,ne sodeluje', ker se ne udeležuje delovne terapije. Ko sem to preveril pri sestri, mi je potrdila: pacienti morajo ,sodelovati'.

To ,sodelovanje' temelji na predpostavki, da strokovnjaki vedo, kaj vodi v ozdravitev. Biološki model razume zdravje kot odsotnost simptomov in še vedno temelji na večstoletnem verovanju, da bo upoštevanje navodil zagotovilo zdravje. Psihiatrija pogosto trmasto vztraja pri tej doktrini in za neuspeh obtožuje bolnika in njegovo neposlušnost.

A čeprav ljudje dolga leta upoštevali ta navodila, pogosto ne ozdravijo. Diagnoze se spreminjajo, terapije se prilagajajo, zdravila se nadomeščajo – pogosto šele po hudih stranskih učinkih. Kljub temu

se odgovornost prelaga na posameznika. Tudi samomori po odpustih iz bolnišnic se nadaljujejo. Zato se zavzemam zgolj za to, da zdravstvo in država – skupaj z bližnjimi, skupnostjo in socialnimi službami – priznata, da ima tudi posameznik z duševnimi stiskami vse pravice, ki pripadajo vsakemu človeku. Te pravice smejo biti omejene le tam, kjer to določa zakon.

Naj se vrnem k prijateljici, ki ne želi slikati po glasbeni predlogi: ima popolnoma vse človekove pravice, da tako misli in ravna, zato ji to ne bi smelo odvzeti drugih terapevtskih možnosti, kot je sprehod v spremstvu strokovnjakov.«

Predstavitev avtorjev:

Prof. dr. Miran Možina, dr. med., psihiater in psihoterapevt, je direktor ljubljanske podružnice Univerze Sigmunda Freuda z Dunaja (SFU Ljubljana).

Tone Vrhovnik Straka je uporabnik, človek z izkušnjo duševne motnje. Po skoraj 40 letih prve hospitalizacije in četrto stoletja aktivizma na področju duševnega zdravja se še zmeraj sprašuje, zakaj ljudem v duševni stiski pod plaščem zdravljenja vzamemo tudi dostojanstvo, zakaj je pomoč tako neznosno groba in zakaj je samo popolna uklopitev razumljena kot sodelovanje. Zakaj samo ljudem s težavami z duševnim zdravjem družba ne dovoli pomoči v humanem ritmu, ki bi upošteval njihove zahteve in človekove pravice?

Dr. Lea Šugman Bohinc, univ. dipl. psihologinja in sistemska psihoterapevtka, je izredna profesorica na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Kontakt: Lea.SugmanBohinc@fsd.uni-lj.si, miranmozina.slo@gmail.com, tone.vrhovnikstraka@gmail.com

POVZETKI

OD ABSTRAKTNEGA DO KONKRETNEGA
Razumevanje, ubesedenje, udejanjanje in povabilo
k sprejemanju vrednot Varstveno delovnega centra Kranj

Varstveno delovni centri izvajamo organizirano obliko družbene skrbi za odrasle osebe z intelektualno oviro. Uporabnike, vključene v storitev vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji, obravnavamo celostno in delujemo v njihovo splošno korist. V VDC Kranj prepoznavamo, da k občutku izpolnjenosti in boljši kakovosti življenja uporabnikov vodita tudi njihovo razumevanje in vsakodnevno udejanjanje vrednot. V projektu Vrednote nas povezujejo in osrečujejo so uporabniki raziskovali abstrakten pojem vrednot, jih ubesedili in predstavili z avtorsko kamišibaj predstavo ter z likovno razstavo stripov v akvarelni tehniki. S tem so ne le razvijali svojo ustvarjalnost, ampak so ponotranjili njim najpomembnejše vrednote ter k sprejemanju temeljnih vrednot povabili tudi druge. Projekt jim je pomagal pri povečanju zaupanja vase in krepitvi samozavesti. Pripomogli so k ozaveščanju javnosti o izzivih, s katerimi se srečujejo odrasle osebe z intelektualno oviro.

Predstavitev avtorice:

Pia Buh je magistrirala na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani – smer Pomoč z umetnostjo, in opravila strokovni izpit za delavce na področju socialnega varstva. Zaposlena je v Varstveno delovnem centru Kranj kot skupinski habilitator in vodi enoto Kranj.

Kontakt: pia.buh@gmail.com

BIBLIOTERAPIJA V SOCIALNEM DELU

Delavnica se bo začela z ogrevalno vajo. V krajšem teoretskem uvodu bodo predstavljeni: metoda biblioterapije z uporabo leposlovne literature, področja in načini njene uporabe v socialnem delu ter strategije za njeno izvedbo, tudi z uporabo posebnih tehnik, kot sta delo s simboli in metaforami ter kreativno pisanje. V izkustvenem delu bo izveden biblioterapevtski proces v manjši skupini s pomočjo izbranega leposlovnega besedila v prozi. Po prebranem delu bo vodja skupine z udeleženci vodila biblioterapevtski pogovor v štirih fazah. Sledili bosta evalvacija izkušnje udeležencev biblioterapevtske skupine in evalvacija zunanjih opazovalcev. Drugi del izkustvenega dela bo namenjen vodenemu kreativnemu pisanju, s pomočjo katerega se bodo udeleženci ukvarjali z notranjim doživljanjem izbrane teme. Ob koncu delavnice bo možno postaviti vprašanja in razpravljati o uporabi metode v kontekstu socialnega dela.

Predstavitev avtorice:

Eva Frankol je diplomirana literarna komparativistka in magistrica socialnega dela. V magistrskem delu se je ukvarjala z biblioterapijo z uporabo leposlovne literature.

Kontakt: frankol.eva@gmail.com

KULTURA ZMANJŠEVANJA ŠKODE MED NAČELI STROKE IN IZZIVI VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA

V delavnici bomo najprej predstavili razumevanje »kulture zmanjševanja škode na področju drog« in opredelili področje »delovanja v vsakodnevem življenju uporabnikov«. Argumentirali bomo pristop zmanjševanja škode kot enega najbolj pragmatičnih pristopov v socialnem delu (na področju uživanja drog in širše), opozorili bomo tudi na spregledanost tega pristopa, izkustveno in teoretsko bomo prikazali tudi razloge, zakaj je ta pristop spregledan ali nezadostno uveljavljen. V nadaljevanju delavnice bomo s pomočjo izbranih tehnik in iger raziskovali stališča udeležencev do zmanjševanja škode (na področju uživanja nedovoljenih drog in širše). Poskusili bomo pokazati na morebitne vrzeli med deklarativno in konkretno ravni uresničevanja načel zmanjševanja škode. Ključni nameni delavnice so torej: raziskovati lastna stališča do zmanjševanja škode in spoznati stališča drugih udeležencev delavnice; preizkusiti, kaj se zgodi, ko se pri preverjanju stališč pomaknemo od deklarativne ravni k bolj konkretni, vsakodnevni ravni, in raziskati krajine »kulture zmanjševanja škode« med njenimi potenciali in omejitvami.

Predstavitev avtorjev:

Meta Rutar je socialna pedagoginja, diplomantka Pedagoške fakultete v Ljubljani. Diplomirala je iz cirkuške pedagogike. V Novi Gorici vodi Dnevni center za uporabnike prepovedanih drog.

Luka Mrak končuje magistrski program na Fakulteti za socialno delo. V Šentu vodi program Terensko delo z uporabniki prepovedanih drog. Je strokovni vodja programa Goriška varna soba.

Špela Razpotnik je docentka s področja socialne pedagogike, zaposlena kot predavateljica in raziskovalka na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani.

Kontakt: meta.rutar@sent.si, luka.mrak@sent.si,
spela.razpotnik@pef.uni-lj.si

DEJAVNIKI SPREMEMB V PROCESIH PODPORE IN POMOČI V SOCIALNEM DELU

Predstavljena bo tematika procesov podpore in pomoči v socialnem delu s poudarkom na interpersonalnem prostoru, ki ga soustvarjajo socialni delavci in uporabniki. Predstavljeni bodo dejavniki sprememb v socialnem delu in pomen vpliva zgodnjih izkušenj vseh vpletenih na te procese (s tem pojmom so razumljene predvsem izkušnje, izhajajoče iz vzgoje in časa odraščanja). Prikazana bo raziskava o omenjenih temah. Dejavniki sprememb so razdeljeni na tri glavne skupine: dejavniki zunaj neposrednega sodelovanja, dejavniki znotraj DOS in varnost ter zaupnost v DOS. Na podlagi rezultatov raziskave bo predstavljen tudi predlog o nadgradnji koncepta delovnega odnosa soustvarjanja z dodatnimi elementi varnosti in zaupnosti v DOS in ravnanjem s preteklostjo. Prispevek prinaša poglobitev znanja o dogajanju znotraj delovnih odnosov soustvarjanja ter tudi pomembna orodja in usmeritve za sodelovanje z uporabniki. Hkrati opozarja na pomembnost in hkrati nevarnost človeškega ravnanja v delovnih odnosih ter s tem na nujnost podpore za socialne delavce v obliki intervizijskih in supervizijskih srečanj.

Predstavitev avtorja:

Gašper Lesar je doktoriral na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani. Je psihoanalitični psihoterapevt in predavatelj na Univerzi Sigmunda Freuda Dunaj – podružnica Ljubljana.

Kontakt: gasper.lesar@gmail.com

IZOBRAŽEVANJE ZA MEDPOKLICNO SODELOVANJE

Priložnost za razvoj kompetenc in strokovne samozavesti

V prispevku bosta predstavljena nastanek in prva izvedba novega modula študija Socialno delo in medpoklicno sodelovanje, ki smo ga na Katedri za raziskovanje in organizacijo oblikovali na podlagi zaznanih potreb v praksi. Raziskave kažejo na pomanjkanje ukvarjanja s strokovno samozavestjo in identiteto ter pridobivanemu kompetenc za medpoklicno sodelovanje med študijem socialnega dela na eni ter na številne prednosti izobraževanja za medpoklicno timsko delo in sodelovanje na drugi strani. Poleg opisa dejavnosti (izdaja monografije, terenski obiski, gosti) in različnih uporabljenih tehnik usposabljanja, tudi simulacij in meddisciplinarnih srečanj (študentov pravnih, pedagoških, zdravstvenih smeri), ki so bile izvedene v študijskem letu 2024/2025, bodo v prispevku predstavljene tudi povratne informacije študentk. Poudarek bo na doživljanju in prispevku meddisciplinarnega usposabljanja in spoznanjih, povezanih s pridobljenimi kompetencami za medpoklicno sodelovanje, razvojem strokovne samozavesti in identitete ter izvajanjem praktičnega usposabljanja ob intenzivnejšem sodelovanju mentoric in skupni zaključni evalvaciji. Predstavljeni bodo tudi predlogi za izboljšanje.

Predstavitev avtorjev:

Dr. Tamara Rape Žiberna je socialna delavka ter docentka in raziskovalka na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani na Katedri za raziskovanje in organizacijo.

Anže Jurček, magister socialnega dela, je asistent, raziskovalec in doktorski študent na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Kontakt: tamara.rape@fsd.uni-lj.si, anze.jurcek@fsd.uni-lj.si

Mojca Urek, Jelka Zorn

LGBTQ+ TEMATIKE V IZOBRAŽEVANJU ZA SOCIALNO DELO

Namen prispevka je predstaviti razvoj izobraževanja o LGBTQ+ tematikah na Fakulteti za socialno delo. Te tematike so del kritičnega socialnega dela, ki premišljuje o izkušnjah posameznikov v okviru heteronormativnega in cisnormativnega okolja ter izhaja iz pridobitev kvir družbenih gibanj. Refleksija o razvoju predmeta bo podana v luči družbenih sprememb, ki so vplivale na konstrukcijo in dojemanje LGBTQ+ identitet. Drugi namen pa je ovrednotiti izkušnje zadnjih treh generacij študentk glede na to, katera znanja, spretnosti in vrednote so pridobile pri predmetu. Odgovori na vprašanja so bili pridobljeni z analizo kombiniranih podatkov: tri fokusne skupine študentk, ki so opravile predmet, ustne evalvacije ob zaključku predmeta, evalvacija pridobljenega znanja kot sestavine njihovega zaključnega eseja, standardizirane študentske ankete ob zaključku predmeta. Naučile so se, da je intersekcijskost ključna za razumevanje sicer heterogene skupine ljudi. Izvajalki z izvajanjem predmeta reflektirata o svojem položaju pripadnic LGBTQ+ skupnosti in učiteljic. Predmet (samo)reflektirava na spektru od aktivizma do zagotavljanja znanstvenih in strokovnih podlag za socialno delo na tem področju.

Predstavitev avtoric:

Dr. Mojca Urek je izredna profesorica na Fakulteti za socialno delo.

Dr. Jelka Zorn je izredna profesorica na Fakulteti za socialno delo.

Kontakt: mojca.urek@fsd.uni-lj.si, jelka.zorn@fsd.uni-lj.si

KAKO SPODBUDITI MEDDISCIPLINARNO SODELOVANJE? **Primer v okviru projekta LINK – Mreža za učenje in inovacije**

V okviru mednarodnega projekta LINK – Mreža za učenje in inovacije (Erasmus+) so raziskovalke Fakultete za socialno delo in strokovne delavke CSD Spodnje Podravje kot jedrni tim učnega in inovacijskega laboratorija v Sloveniji med cilji določile tudi krepitev interdisciplinarnega sodelovanja v lokalnem okolju. Meddisciplinarno (timsko) delo doživlja številne izzive na različnih ravneh: makro (zakonodaja, različni sistemski okviri ...), mezzo (organizacijske značilnosti, strategije, vodenje), mikro (značilnosti in kompetence strokovnih delavcev). Projekt se osredotoča predvsem na mikro- in delno mezzoraven. Prispevek prikaže, kako so strokovne delavke centra za socialno delo vzpostavile meddisciplinarno sodelovanje s šolskimi svetovalnimi delavkami in strokovnimi delavkami centra za duševno zdravje. Predstavljena je metoda odprtega dialoga kot ključna metoda pri vzpostavitvi sodelovanja. Na podlagi (samo)evalvacije so prikazani tisti vidiki, ki so lahko v podporo multidisciplinarnemu sodelovanju. Predstavljene so ovire na različnih ravneh, na katere so naleteli strokovne delavke različnih profesij pri vzpostavljanju meddisciplinarnega sodelovanja.

Predstavitev avtoric:

Dr. Liljana Rihter je zaposlena na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani kot izredna profesorica in raziskovalka.

Renata Kozel, magistrica socialnega dela, je zaposlena na CSD Spodnje Podravje, enota Ptuj, kot strokovna delavka na področju pomoč družini za dom in kot vodja programa Laična pomoč družini.

As. Mojca Suhovršnik, magistrica sociologije kulture in magistrica profesorica pedagogike, je zaposlena na Fakulteti za socialno delo kot asistentka in raziskovalka.

Kontakt: liljana.rihter@fsd.uni-lj.si, renata.k@gov.si,
mojca.suhovrsnik@fsd.uni-lj.si

**SUPERVIZIJA ZA SOCIALNE DELAVKE
V URI SOČA LJUBLJANA
Predstavitev kvalitativne raziskave**

Supervizija je pomemben proces v profesionalnem razvoju socialnih delavk, saj omogoča izboljšanje strokovnosti, samostojnega razmišljanja in obvladovanje stresa. Namen supervizije je, da socialne delavke razmišljamo o svoji praksi, razvijamo profesionalno identiteto ter se učinkoviteje spopadamo z izzivi in čustvenimi obremenitvami pri delu. Raziskava, izvedena v Univerzitetnem rehabilitacijskem inštitutu Republike Slovenije Soča (URI Soča), je preučila vpliv supervizije na socialne delavke, ki se srečujemo z različnimi stresnimi dejavniki pri delu. Predstavitev temelji na rezultatih s kvalitativnim pristopom izvedene raziskave januarja 2023, ko smo z uporabo metode odprtega anketiranja z neslučajnostnim vzorčenjem ugotavljali razloge za vključitev socialnih delavk v supervizijo. Raziskovali smo, katere stresne dejavnike prepoznavajo socialne delavke pri delu kot najbolj obremenjujoče, kako čustvene obremenitve vplivajo na opravljanje poklica in ali je supervizija pri tem v pomoč. V raziskavi je sodelovalo 14 socialnih delavk, zaposlenih na različnih oddelkih URI Soča. Rezultati so bili obdelani s kvalitativno analizo podatkov in postopkom kodiranja.

Predstavitev avtoric:

Špela Malečihar, univerzitetna diplomirana socialna delavka, je zaposlena v URI Soča, na Oddelku za rehabilitacijo pacientov po nezgodni poškodbi možganov, z multiplo sklerozo in drugimi nevrološkimi obolenji.

Katja Verbovšek Zabukovec, magistrica socialnega dela, je zaposlena v URI Soča, na Oddelku za rehabilitacijo pacientov po amputaciji.

Kontakt: spela.malecihar@ir-rs.si, katja.verbovsek@ir-rs.si

UČINKOVITOST INTERDISCIPLINARNEGA USPOSABLJANJA Z UPORABO SIMULACIJ V SOCIALNEM DELU: REZULTATI RAZISKAVE

V sodobnem socialnem delu in zdravstvenem varstvu je interdisciplinarno sodelovanje postalo ključno zaradi vse večje prepletenosti socialnih in zdravstvenih potreb uporabnikov. Zato se povečuje potreba po interdisciplinarnem usposabljanju za razvijanje spretnosti in znanja za timsko delo. Ena izmed inovativnih metod za doseg te ciljev so simulacije, saj omogočajo učenje v nadzorovanem, realističnem okolju. Prispevek preučuje učinkovitost interdisciplinarnega usposabljanja z uporabo simulacij za socialne in zdravstvene delavce. Rezultati raziskave so pokazali pomembne izboljšave na več področjih. Udeleženci so pokazali pomembno izboljšanje v timskem delu. Ugotovili smo razliko med uspešnostjo simulacij, izvedenih v študiji, pred usposabljanjem (54,99 %) in po njem (97,85 %) z metodo usposabljanja s simulacijami, ki znaša 42,86 % v skupini študentov zdravstvene nege (N=20), in razliko med uspešnostjo simulacij, izvedenih v študiji, pred usposabljanjem (28,09 %) in po njem (80 %) z metodo usposabljanja s simulacijami, ki znaša 51,91 % v skupini študentov socialnega dela (N=21).

Predstavitev avtorjev:

Uroš Zafošnik, diplomant zdravstvene nege s specializiranimi znanji s področja simulacij v zdravstvu, je doktorski študent na Fakulteti za socialno delo. Zaposlen je v Zdravstvenem domu Ljubljana. Je višji predavatelj na Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin ter Fakulteti za zdravstvene vede na Univerzi v Novem mestu.

Dr. Zalika Klemenc Ketiš je redna profesorica družinske medicine na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru in Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani in predstojnica Inštituta za raziskave in razvoj osnovnega zdravstva v Zdravstvenem domu.

Kontakt: uros.zafošnik@zd-lj.si, zalika.klemenc-ketis@zd-lj.si

UPORABA INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE V SOCIALNEM DELU Z MLADIMI

Priložnosti in izzivi

Digitalizacija odločilno spreminja načine komuniciranja in vzpostavljanja odnosov med mladimi. To je pomemben izziv za socialno delo – stroko, ki tradicionalno temelji na neposrednem osebnem stiku. Prispevek obravnava, kako lahko informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) vplivajo na področje socialnega dela z mladimi. Pri tem se osredotoča na prilagajanje spremenjenim komunikacijskim vzorcem in potrebam mladih v digitalni dobi. Predstavljeni bodo rezultati kvalitativno-kvantitativne raziskave, izvedene v okviru doktorske disertacije, ki med drugim vključuje poglede socialnih delavk in mladih uporabnikov na uporabo IKT v procesih podpore in pomoči. Raziskava obravnava tudi ključne kompetence, ki jih socialne delavke potrebujejo za uspešno uporabo IKT v praksi, in institucionalne okvire, ki lahko uporabo teh tehnologij bodisi podpirajo bodisi omejujejo. Poseben poudarek bo namenjen etičnim vidikom uporabe IKT v socialnem delu z mladimi, izzivom in smernicam za uporabo IKT orodij v procesu podpore in pomoči.

Predstavitev avtorice:

Iris Dežman Burazer je magistrica socialnega dela, doktorska študentka in raziskovalka, zaposlena na IRSSV na področju digitalizacije dolgotrajne oskrbe in socialnega varstva. Je socialna delavka s strokovnimi izkušnjami na različnih področjih socialnega dela, predvsem z mladimi.

Kontakt: iris.dezman-burazer@irssv.si

DIGITALIZIRANOST CENTROV ZA SOCIALNO DELO

Z začetkom leta 2025 so na centrih za socialno delo zaživele vstopne točke za dolgotrajno oskrbo. Te v šestnajstih mestih po državi združujejo svetovalce in svetovalke za dolgotrajno oskrbo, ki informirajo ljudi in vodijo postopke uveljavljanja pravic. Novi steber socialnega varstva spremlja tudi uvedba enotnega informacijskega sistema, ki bo sprva vzpostavljen za vstopne točke, do leta 2028 pa bo povezal vse deležnike dolgotrajne oskrbe. Inštitut RS za socialno varstvo (IRSSV) sodeluje pri razvoju novega informacijskega sistema z zagotavljanjem vsebinskih podlag za načrtovanje informacijskih rešitev. Za ta namen izvajamo tudi oceno stanja digitaliziranosti centrov za socialno delo, ki obsega vsa strokovna področja njihovega delovanja. Metodologija raziskave temelji na kvantitativnem pristopu z vključitvijo vseh regijskih centrov in enot. Na kongresu bodo predstavljeni preliminarni izsledki raziskave, ki vključujejo oceno digitaliziranosti centrov za socialno delo in digitalnih kompetenc zaposlenih. Rezultati bodo pomembna podlaga za načrtovanje prihodnjih ukrepov za razvoj digitalizacije socialnega varstva in dolgotrajne oskrbe.

Predstavitve avtorjev:

Aljoša Črnko je socialni delavec, magister poslovnih ved in raziskovalec, zaposlen na IRSSV na področju digitalizacije dolgotrajne oskrbe in socialnega varstva.

Iris Dežman Burazer je magistrica socialnega dela, doktorska študentka in raziskovalka, zaposlena na IRSSV na področju digitalizacije dolgotrajne oskrbe in socialnega varstva.

Necj Berzelak je doktor znanosti s področja statistike, zaposlen na IRSSV, kjer se ukvarja z digitalizacijo dolgotrajne oskrbe in socialnega varstva. Katja Prevodnik je doktorica znanosti s področja družboslovne metodologije, zaposlena na IRSSV, kjer se ukvarja z digitalizacijo dolgotrajne oskrbe in socialnega varstva.

Kontakt: aljosa.crnko@irssv.si, iris.dezman-burazer@irssv.si,
katja.prevodnik@irssv.si, nejc.berzelak@irssv.si

PRIHODNI VPLIV SODOBNE TEHNOLOGIJE, ROBOTIKE IN UMETNE INTELIGENCE NA IZVAJANJE OSEBNE ASISTENCE

Osebna asistenca, kot jo poznamo danes, je storitev, pri kateri en osebni asistent asistira enemu uporabniku osebne asistence. Gre torej za tako imenovano »storitev ena na ena«. Izvaja se v navzočnosti uporabnika in po njegovih navodilih ter je storitev, ki izrazito temelji na spoštljivem in profesionalnem odnosu med dvema osebama. Do zdaj sodobna tehnologija, robotika in umetna inteligenca na izvajanje osebne asistence še niso imele odločilnega vpliva. V naslednjih sedmih letih pa lahko pričakujemo, da bodo ob družbenem sprejemanju tehničnih novosti povsem spremenile organizacijo in izvajanje osebne asistence. Pričakujemo lahko večjo učinkovitost in nižanje stroškov izvajanja osebne asistence, skupaj s ponovnim premislekom o tem, kaj osebna asistenca je in kako ter kdo ali kaj jo izvaja. Vključevanje sodobne tehnologije, umetne inteligence in robotike v izvajanje osebne asistence prinaša kadrovske izzive, moralna in etična vprašanja ter pravne dileme, posebej glede vprašanj odgovornosti in zasebnosti. Za ohranjanje prevladujočega odnosnega elementa v osebni asistenci bo potreben zavesten trud.

Predstavitev avtorice:

Mirjana Borenović je strokovnjakinja, ki deluje na področju socialnega varstva in človekovih pravic. Njena strokovna pot vključuje bogate izkušnje z osebno asistenco, saj se s tem področjem srečuje tako kot raziskovalka, uporabnica kot tudi izvajalka osebne asistence.

Kontakt: mirjana@svelipa.si

**UMETNA INTELIGENCA IN SOCIALNO DELO –
PRIJATELJ ALI SOVRAŽNIK?
Pozitivne in negativne plati umetne inteligence
na področju socialnega dela**

V svetu, kjer se vse bolj uveljavljajo robotizacija, digitalizacija in umetna inteligenca, kjer je že marsikatero delovno mesto nadomestil robot, se zagotovo kdaj vprašamo, ali bo tudi moje delovno mesto socialnega delavca nadomestil robot? Danes je umetna inteligenca na nekaterih področjih že nadomestila človeka. Nekaj, kar se je še pred kratkim zdelo znanstvena fantastika, postaja del našega vsakdanjega življenja. Kaj pa na področju socialnega dela? Ali je umetna inteligenca grožnja, nekaj, kar bo nadomestilo delavca, ali orodje, s katerim si lahko olajšamo postopek dela? Socialno delo je področje, ki obsega zelo veliko empatije, komunikacijskih spretnosti, solidarnosti in občutka za delo s sočlovekom, a tudi veliko administrativnega dela; uradni zaznamki, zapisniki, mnenja, poročila, vodenje baz podatkov in še veliko več. Z odgovorno uporabo umetne inteligence, zagotavljanjem etičnih vidikov in ustreznim varovanjem osebnih podatkov nam je lahko ta tehnologija pri delu v veliko pomoč in podporo. A kje je meja med »osebnim pomočnikom« in nekom, ki korak za korakom prevzema naše delo?

Predstavitev avtorice:

Manca Marinič je po magisteriju iz sociologije na Fakulteti za družbene vede kot pripravnica nadaljevala delo na področju skrbništva. Trenutno je zaposlena na Centru za socialno delo Ljubljana, Enota Šiška, KP Medvode, na področju skrbništva ter uveljavljanja pravic iz javnih sredstev.

Kontakt: manca.marinic@gov.si

DIGITALNE REŠITVE V DOLGOTRAJNI OSKRBI

Digitalne rešitve so ključne pri zagotavljanju dostopne in vključujoče dolgotrajne oskrbe, še posebej ob vse večjih demografskih izzivih zaradi staranja prebivalstva. Zakon o dolgotrajni oskrbi uvaja pravno podlago za register ponudnikov e-oskrbe, s čimer se spodbujata širitev digitalnih storitev in krepitev uporabe informacijsko-komunikacijskih tehnologij. E-oskrba vključuje napredne rešitve, kot so pametni senzorji in mobilne aplikacije, ki omogočajo spremljanje zdravja ter izboljšujejo komunikacijo med uporabniki, oskrbovalci in njihovimi družinami. Še več, umetna inteligenca s pomočjo analize podatkov in prepoznavanja vedenjskih vzorcev pripomore k personalizaciji storitev, to pa povečuje varnost in samostojnost uporabnikov. Kljub obetavnim priložnostim digitalizacije ostajajo izzivi, kot so: zagotavljanje enakomerne dostopnosti storitev, usposabljanje kadrov ter zaščita zasebnosti in varnosti podatkov uporabnikov. Pri tem ima socialno delo pomembno vlogo, saj zagotavlja etično in vključujočo uporabo tehnologij ter skrbi, da digitalne inovacije ostajajo v službi človekovega dostojanstva in socialne pravičnosti.

Predstavitev avtoric:

Maša Bizjan je socialna delavka v DEOS CS Horjul in doktorska študentka na Fakulteti za socialno delo. Raziskuje področje inovativnih tehnologij pri oskrbi starih ljudi.

Dr. Anamarija Kejžar je zaposlena na Fakulteti za socialno delo in dela kot docentka in raziskovalka na Katedri za dolgotrajno oskrbo. Predava ter raziskuje na področjih dolgotrajne oskrbe, demence, razvoja socialnih inovacij in upravljanja znanja v neprofitnem sektorju.

Kontakt: masa.bizjan@deos.si, anamarija.kejzar@fsd.uni-lj.si

STAREJŠI ZAPOSLENI – IZZIVI STAROSTNE DISKRIMINACIJE IN VRZELI V SPRETNOSTIH

Starejši zaposleni so ključni nosilci znanja in izkušenj, vendar se pogosto srečujejo z različnimi oblikami starostne diskriminacije in omejenimi zaposlitvenimi priložnostmi. Čeprav je starostna diskriminacija s pravnega vidika v Evropski uniji prepovedana, ostaja zaznava takšne diskriminacije zelo pogosta, po Eurobarometru za leto 2022 kar 60-odstotna. Naložbe v razvoj talentov in spretnosti starejših zaposlenih so ključne za njihovo dolgotrajno uspešno delovanje na trgu dela. Leta 2022 je v EU-27 v neformalnih ali formalnih oblikah usposabljanja sodelovalo povprečno 35,4 % zaposlenih v starostni skupini 55–64 let, občutno manj kot v starostni skupini 35–54 let, kjer je ta delež 49,9-odstoten. V Sloveniji je to razmerje še slabše, in sicer 27,9 % proti 49,3 %. Pomanjkanje usposabljanja in slab prenos znanja sta velika problema (nižja produktivnost, manko spretnosti, zgodnje upokojevanje ipd.). Zato organizacije, ki aktivno vlagajo v razvoj kompetenc starejših delavcev, ne le povečujejo produktivnost, temveč tudi zmanjšujejo fluktuacijo zaposlenih ter izboljšujejo med-generacijsko sodelovanje in organizacijsko kulturo.

Predstavitev avtoric:

Katja Debelak je doktorska študentka na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani in asistentka na Fakulteti za javno upravo, specializirana za ekonomijo in upravljanje javnega sektorja. Leta 2018 je soustanovila Neuro Institute EQ, kjer svetuje na področju razvoja organizacij in vodstvenih kadrov.

Dr. Barbara Grah je docentka za management in organizacijo na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani. Predava management, oblikovanje organizacij, učenje in upravljanje znanja ter poslovno odličnost.

Kontakt: katja.debelak@fu.uni-lj.si, barbara.grah@ef.uni-lj.si

KLJUČNE UGOTOVITVE RAZISKAVE O ZAŠČITI KORISTI OTROK V PRIMERIH RAZVEZ OB NASILJU V DRUŽINI

Prispevek povzema ključne ugotovitve raziskave Inštituta RS za socialno varstvo (2023) o zaščiti koristi otrok v primerih razvez ob nasilju v družini. Za oceno stanja so obravnavani: a) pravica otrok do izražanja mnenja v postopkih in prejemanja informacij, b) upoštevanje njihove največje koristi, c) izvajanje stikov pod nadzorom in d) medinstitucionalno sodelovanje. Dobre prakse in izzivi so bili raziskani s pomočjo intervjujev z zaposlenimi na centrih za socialno delo, v nevladnih organizacijah in z zagovornicama otrok ter s spletno anketo za zaposlene na centrih za socialno delo. Njihove izkušnje potrjujejo, da nasilje v družini ostaja žgoč problem z dolgoročnimi posledicami za žrtve, predvsem ženske in otroke. Kljub obstoječi zakonodaji, ki zagotavlja številne možnosti za zaščito žrtev, so postopki pogosto ne učinkoviti, dolgotrajni, neenotni in oteženi zaradi kadrovskih ali organizacijskih pomanjkljivosti. Za boljšo zaščito otrok v teh postopkih je nujno okrepiti medinstitucionalno sodelovanje, usposobljenost in (kadrovske, prostorske, časovne) kapacitete ključnih deležnikov ter oblikovati jasne smernice za izvajanje stikov pod nadzorom in pogovore z otroki. Predvsem pa je pomembno zagotoviti, da nasilje v družini ni spregledano ali minimizirano.

Predstavitev avtorjev:

Žana Marušič je magistrica sociologije in raziskovalka, zaposlena na Inštitutu RS za socialno varstvo.

Dr. Urban Boljka je sociolog in raziskovalec, zaposlen kot strokovni raziskovalni sodelavec na Inštitutu RS za socialno varstvo in Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani.

Dr. Tamara Narat je sociologinja in izkušena raziskovalna sodelavka, zaposlena na Inštitutu RS za socialno varstvo kot višja raziskovalka na oddelku, ki je bil prej znan kot Otroška opazovalnica.

Kontakt: zana.marusic@irssv.si, urban.boljka@irssv.si,
tamara.narat@irssv.si

MEDINSTITUCIONALNO SODELOVANJE V PRIMERU NASILJA V DRUŽINI PRI IZVRŠEVANJU HIŠNEGA ZAPORA

V praksi probacijske službe se vse pogosteje srečujemo s kompleksnimi primeri, v katerih se hišni zapor prepleta s problematiko nasilja v družini. V predstavljenem primeru je obsojena prestajala kazen hišnega zapor na naslovu partnerja, kjer je bil prisoten tudi njen mladoletni otrok. Redni nadzori v okviru izvrševanja probacijske naloge so razkrili znamenja prisilnega nadzora partnerja nad obsojeno. To je sprožilo hiter in usklajen odziv ustreznih institucij. Ključ do uspešne intervencije je bilo učinkovito in hitro sodelovanje – probacijska služba, centri za socialno delo, policija in sodstvo so s hitro komunikacijo in usklajenim delovanjem omogočili pravočasno zaščito žrtve (obsojenke) in otroka. Multidisciplinarni tim je sprejel ključne ukrepe in organiziral selitev v varno okolje za obsojenko in njenega otroka. Ta primer dokazuje, da je probacija več kot le nadzor – je pomemben dejavnik varnosti, zaščite in celostne podpore. S skupnimi močmi lahko izboljšamo obravnavo in zaščito oseb v hišnem zaporu ter oblikujemo dobre prakse, ki bodo še učinkovitejše pri preprečevanju nasilja.

Predstavitev avtoric:

Jana Hafner in Jasmina Čavuzić sta diplomirani socialni delavki z dolgoletnimi izkušnjami pri delu z osebami, ki potrebujejo podporo pri rehabilitaciji, reintegraciji in socialni stabilnosti. Opravljata delo na Probacijski enoti Celje, kjer izvajata nadzor nad obsojenci, oceno tveganja, svetovanje in podporo.

Kontakt: jana.hafner@gov.si, jasmina.cavuzic@gov.si

MEDDRŽAVNO ZAGOTAVLJANJE ZAŠČITE OTROK

Sodelovanje z vsemi udeleženi v načrtu pomoči

Socialno delo na področju zaščite otrok lahko s sodelovanjem tujih organov poteka tudi meddržavno, če se pokaže potreba po sodelovanju za zagotovitev največje koristi otrok. Potrebna sta ustvarjalen pristop v socialnodelovnem odnosu in veliko angažiranosti vseh vpletenih. Centri za socialno delo se srečujejo z uporabniki, ki živijo v zelo raznovrstnih in kompleksnih okoliščinah. To vključuje uporabnike, ki prihajajo iz različnih kulturnih kontekstov, pogosto z zgodovino izkušnje migracij in s pomanjkljivimi socialnimi mrežami. V okviru ugotavljanja ogroženosti otrok in načrtovanja zaščite otrok je treba z otrokom in družino najprej vzpostaviti socialnodelovni odnos, ki je kulturno senzibiliziran. Izziv pri soustvarjanju delovnega odnosa z otrokom in družino, ki prihaja iz drugega kulturnega konteksta, je pogosto tudi jezik. V prispevku bo predstavljen primer dobre prakse sodelovanja z nemškim sistemom zaščite otrok v povezavi z uporabniki, ki v delovni odnos vstopajo neprostoovoljno ter zato težje zaupajo v delovni odnos in prejeto pomoč.

Predstavitev avtoric:

Doroteja Anderlič Kovačič in Monika Kmetec sta magistrici socialnega dela, kot strokovni delavki zaposleni na Centru za socialno delo Celje. Pri delu se redno srečujeta s tujimi državljani z različnimi kulturnimi ozadji.

Kontakt: doroteja.anderlic-kovacic@gov.si, monika.kmetec@gov.si

SOCIALNO DELO Z MLADIMI Z IZKUŠNJO KAZNIVIH DEJANJ NA CENTRIH ZA SOCIALNO DELO

Življenjski svet mladih je kompleksen. V prispevku bo predstavljeno delo z mladimi z izkušnjo kaznivih dejanj, ki so obravnavani na centrih za socialno delo. Pogosto so ti mladi označeni kot ranljivi: različni avtorji jih pogosto opisujejo kot mlade, stare med 10 in 24 let, ki so rasno opredeljeni, doživljajo revščino, zlorabo, rejništvo, brezdomstvo, in mlade z marginalizirano identiteto. Ulični otroci, otroci s ceste, mladi, ki bežijo od doma, so izrazi, ki se pogosto uporabljajo v sistemih pomoči in nadzora, v katerih so ti označeni kot slabi otroci, osipniki, pripadniki in člani tolpe, ki so si sami izbrali tvegano življenje, življenje na ulici in kriminal. Kaj pa če kriminalna dejanja za mlade niso izbira, ampak posledica vpetosti v sistem, pravila in strukture, ki marginalizirajo skupine in posameznike? Pomoč mladim na centrih za socialno delo obsega obravnavo v predkazenskem in kazenskem postopku ter vzgojne ukrepe. Prispevek bo obravnaval vprašanja, ali so odzivi centrov za socialno delo ustrezni, ali mladi imajo svoj glas in kako doživljajo odnos med sabo in socialnovarstvenimi institucijami.

Predstavitev avtorice:

Jasmina Smajić Šupuk je magistrica socialnega dela, ki zadnjih nekaj let dela na področju socialnega varstva. Področje, ki ga je kot strokovna delavka opravljala, je varstvo koristi otrok in družine. Je doktorska študentka na Fakulteti za socialno delo.

Kontakt: jasmina.supuk@gmail.com

SPodbujanje dialoga in ukrepov za izvajanje konvencije o pravicah invalidov

Številni javni sistemi na področju duševnega zdravja še vedno ne izpolnjujejo vseh obveznosti, določenih v mednarodnih standardih za človekove pravice, zlasti tistih, ki so v Konvenciji o pravicah invalidov. Pobuda Svetovne zdravstvene organizacije QualityRights ponuja številne praktične rešitve, vire in orodja, ki so se pokazali za učinkovite v različnih državah. Temeljijo na dobrih praksah, storitvah, ki podpirajo skupnost, in zakonodaji, ki je usklajena z omenjeno konvencijo. Te rešitve lahko vodijo k trajnostnim spremembam na področju duševnega zdravja. To vključuje izboljšanje kakovosti storitev in spoštovanje pravic uporabnikov. Pobuda spodbuja premik k storitvam, ki temeljijo na skupnostnem pristopu, in krepitvi individualnih pravic. Govori o paradigmi, ki temelji na človekovih pravicah in je nadgradnja obstoječega zdravstvenega in tudi socialnega modela. Tudi v Sloveniji smo se pridružili državam, ki uvajajo model QualityRights kot del reforme sistema duševnega zdravja, pri tem pa sta za kakovostno implementacijo ključna dialog in konsenz v strokovni javnosti.

Predstavitev avtorice:

Dr. Suzana Oreški, univ. dipl. soc. del, ima več kot dvajsetletne izkušnje na področju duševnega zdravja v skupnosti ter izvajanja in oblikovanja skupnostnih modelov pomoči v nevladnem sektorju. Je raziskovalka na NIJZ.

Kontakt: suzana.oreski@nijz.si

OVIRE ZA NEODVISNO ŽIVLJENJE IN PRISTOPI, KI GA OMOGOČAJO

V prispevku bosta predstavljena koncept sestavljene identitete oseb s hendikepom in sprememba pogleda nanjo iz pacienta v državljana, torej iz objekta skrbi v imetnika pravic in predvsem tudi odgovornosti. Prikazane bodo razlike med pojmom neodvisnost in samostojnost. V drugem delu prispevka bodo pokazani pristopi in pogledi, ki onemogočajo neodvisno življenje, od kod ti izhajajo, v nadaljevanju pa bodo udeleženci spoznali pristope in poglede, ki omogočijo posamezniku svobodo do izbire in prevzemanje odgovornosti. Storitve osebne asistencije je orodje za omogočanje neodvisnega življenja. V zadnjem delu prispevka bodo predstavljeni odnosi med izvajalcem storitev in uporabnikom, ki slednjim omogočajo neodvisno življenje in tudi tisti, ki ovirajo razvoj njihovih potencialov.

Predstavitev avtorice:

Katrin Modic vodi Izvedenski oddelek na Inštitutu Republike Slovenije za socialno varstvo.

Kontakt: katrin.modic@irssv.si

**Andreja Rafaelič, Urška Sorta Kovač, Tatjana Knapp,
Nevenka Kos, Anuška Podvršič, Jana Bedrač**

PRIHODNOST DEZINSTITUCIONALIZACIJE

Dezinstitucionalizacija je v zadnjem času v Sloveniji dobila nov zagon. Po dveh pilotnih projektih (Dom na Krasu in CUDV Črna na Koroškem) je Ministrstvo za solidarno prihodnost sprejelo Strategijo Republike Slovenije za dezinstitucionalizacijo v socialnem varstvu za obdobje 2024–2034, ki omogoča ta proces na ravni celotne države. Okrogla miza je namenjena prihodnosti zapiranja ustanov in razvijanja podpore v skupnosti. Na njej bodo strokovnjakinje iz (ne)vladnih organizacij vsaka iz svoje perspektive predstavile, kako vidijo prihodnost dezinstitucionalizacije. Cilj okrogle mize je spodbuditi nadaljnjo razpravo.

Predstavitev avtoric:

Dr. Andreja Rafaelič je socialna delavka, dejavna na področju dezinstitucionalizacije, zaposlena na Inštitutu RS za socialno varstvo.

Urška Sorta Kovač je socialna delavka in strokovna vodja posebnega socialnovarstvenega zavoda Doma na Krasu.

Tatjana Knapp je predsednica zavoda Risa, centra za splošno, funkcionalno in kulturno opismenjevanje.

Nevenka Kos ima lastno izkušnjo življenja v ustanovi in tudi izkušnjo selitve iz nje ter bivanja s podporo v skupnosti. Je aktivistka.

Anuška Podvršič je pravnica, zaposlena na Fakulteti za socialno delo. Ima izkušnje zagovorništva v procesih dezinstitucionalizacije.

Jana Bedrač je socialna delavka, zaposlena na društvu Kralji ulice. Je vodja podružnice Maribor.

Kontakt: andreja.rafaelic@irssv.si, urska.sorta@domnakrasu.si,
tatjana@risa.si, nevenka.soncek@gmail.com,
anuska.podvrsic@fsd.uni-lj.si, jana.bedrac@kraljiulice.org

NA MOČI TEMELJEČ PRISTOP K SOCIALNEMU DELU V SPREMENLJIVIH OKOLIŠČINAH

Na moči temelječ pristop ni le metoda, temveč miselnost, ki na novo opredeljuje način izvajanja socialnega dela. Z vključevanjem elementov, kot je pozitivna psihologija, povezuje prakso s teorijo. Pozitivna usmerjenost je v zadnjem desetletju postala splošno priznana na številnih znanstvenih področjih. Ti okviri povečujejo sposobnost praktikov, da odkrivajo in uporabljajo prednosti v različnih kontekstih. Z vključevanjem teorije in prakse postane pristop socialnega dela, ki temelji na moči, vsestransko orodje, ki ga je mogoče uporabiti v različnih scenarijih. Predstavljeni bodo dopolnilni pristopi socialnega dela, ki so se pokazali kot učinkoviti, v nasprotju z najbolj uporabljenim in v praksi prevladujočim problemsko usmerjenim modelom socialnega dela v današnjem času. Zato je cilj prispevka pregled praks socialnega dela kot podlaga za začetek modeliranja na moči temelječega pristopa v pozitivnem socialnem delu. Za utemeljitev različnih pristopov socialnega dela je bila uporabljena analiza literature. Ob pogledu v prihodnost bo na moči temelječa perspektiva v praksi socialnega dela ostala temelj učinkovitega in etičnega socialnega dela.

Predstavitev avtorice:

Dr. Vladimira Leskovec je svobodna raziskovalka, svetovalka in prostovoljka na področju sociale, šolstva in zdravstva.

Kontakt: vladimira.leskovec@gmail.com

OCENJEVANJE UPRAVIČENOSTI DO DOLGOTRAJNE OSKRBE V SLOVENIJI

Od pilotnih projektov do politik

Prispevek predstavlja oceno upravičenosti do dolgotrajne oskrbe, ki se uporablja v okviru novega Zakona o dolgotrajni oskrbi. Namen je predstaviti rezultate testiranja lestvice, in sicer preveriti, kateri vlagatelji niso bili upravičeni do dolgotrajne oskrbe, predstaviti porazdelitev vlagateljev po petih kategorijah dolgotrajne oskrbe in identificirati dejavnike, povezane z višjimi identificiranimi potrebami po dolgotrajni oskrbi pri uporabnikih. V prispevku bodo predstavljeni podatki, zbrani v okviru pilotnih projektov dolgotrajne oskrbe, in potencialni aktualni podatki, ki jih bodo do dneva predstavitve že zbrali centri za socialno delo, ki z novim zakonom postajajo vstopne točke za dolgotrajno oskrbo in s tem izvajalci ocenjevanja upravičenosti. Rezultati kažejo, da je bilo v okviru projekta 21,1 % vlagateljev neupravičenih do dolgotrajne oskrbe. Nadaljnje raziskovanje in spremljanje implementacije novega zakona bo ključno za prilagoditve postopkov na način, da bodo ti usmerjeni v uporabnika in bo ocena upravičenosti ustrezno zadovoljila vse specifične potrebe posameznikov.

Predstavitev avtoric:

Dr. Lea Lebar je razvojna sodelavka na Inštitutu RS za socialno varstvo in Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani.

Maruša Tomc Arko je pravnica in raziskovalka na Inštitutu RS za socialno varstvo.

Dr. Živa Humer je sociologinja in strokovno-raziskovalna sodelavka na Inštitutu RS za socialno varstvo.

Kontakt: lea.lebar1@irssv.si, marusa.tomc-arko@irssv.si,
ziva.humer@irssv.si

**OD NEFORMALNE DOLGOTRAJNE OSKRBE K FORMALNI?
Vzpostavitev storitve oskrbovalke in oskrbovalca
družinskega člana**

Konceptualna izhodišča dolgotrajne oskrbe v Sloveniji izhajajo iz človeka in njegovih potreb po oskrbi z namenom, da oskrbo prejme, ko jo potrebuje, ter v izbrani obliki in okolju. Z Zakonom o dolgotrajni oskrbi se vzpostavlja celovit sistem dolgotrajne oskrbe. Ključno vodilo reforme je krepitev formalne oskrbe na domu in s tem zmanjšanja institucionalne oskrbe ter zmanjševanja odvisnosti od neformalne, neplačane oskrbe. Prva pravica novega zakona je formalizacija oskrbovalke oziroma oskrbovalca družinskega člana, to pomeni priznavanje in regulacijo oskrbe, ki jo zagotavljajo družinske članice in člani. Novelacija zakona razširja to pravico na upokojenke in upokojenice. Z metodo akcijskega raziskovanja bodo predstavljene prve analize implementacije pravice zakona v prakso, z osredotočenjem na vlogo oskrbovalk in oskrbovalcev družinskih članov. Kdo so oskrbovalke in oskrbovalci družinskega člana, kaj so bili ključni vzvodi, ki so vodili v to vlogo, in kaj je takšna formalizacija neformalnega skrbstvenega dela v družinah prinesla v kontekstu vidnosti nevidnega dela, ki ga najpogosteje opravljajo ženske?

Predstavitev avtorjev:

Dr. Živa Humer je sociologinja in strokovno-raziskovalna sodelavka na Inštitutu RS za socialno varstvo.

Hana Hunjet je raziskovalka na Inštitutu RS za socialno varstvo in asistentka na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani.

Mitja Svete je razvojni sodelavec na Inštitutu RS za socialno varstvo za področje dolgotrajne oskrbe.

Kontakt: ziva.humer@irssv.si, hana.hunjet@irssv.si,
mitja.svete@irssv.si

ŠTUDIJE VOJNE IN MIRU V SOCIALNEM DELU

Nekatere mednarodno priznane pionirke socialnega dela so se pred prvo in drugo svetovno vojno izrecno zavzemale za mir, a po drugi svetovni vojni sta se teorija in praksa s področja vojne, povojnega obdobja in miru povsem ustavili, saj se je verjelo, da v Evropi vojn ne bo več. Z imperialno vojno v Ukrajini so se razmere spremenile. Pomembno je, da v socialnem delu premislimo in analiziramo potrebe ljudi v času vojne in povojnem obdobju; razmislimo o nekaterih primerih socialnodelovne transnacionalne solidarnosti v času vojne in dobro premislimo obstoječa globalna socialnodelovna etična načela. Ugotovimo lahko, da je velika pozornost namenjena migracijam, ki so posledica vojn, pa tudi notranje in zunanje razseljenim osebam. Manj pozornosti pa je namenjene tematikam, kot so preživelke ospoljenega nasilja v vojni; ljudem, ki živijo v ranljivih kontekstih; tistim, ki zavrnejo nekropolitiko vojne. Prispevek bo predstavil nekatera glavna področja študij vojn in miru in se osredotočil na pomen socialnodelovne transnacionalne solidarnosti.

Predstavitev avtorice:

Dr. Darja Zaviršek je sociologinja in redna profesorica socialnega dela na Fakulteti za socialno delo.

Kontakt: darja.zavirsek@fsd.uni-lj.si

POTENCIAL NEVLADNIH ORGANIZACIJ ZA ODPRAVLJANJE VRZELI V DOSTOPNOSTI JAVNIH STORITEV V SLOVENIJI

Prispevek, ki temelji na izvedenem CRP-u o potencialu nevladnih organizacij v Sloveniji za zadovoljevanje potreb lokalnih skupnosti, obravnava vlogo nevladnih organizacij (NVO) pri odpravljanju neenakosti v dostopu do javnih storitev. Zmožnosti in prispevek NVO pri zagotavljanju dostopnosti skupnostnih storitev so analizirani na podlagi mešanih raziskovalnih metod (analize sekundarnih podatkov, izvedenih 14 fokusnih skupin in spletne ankete) in teoretskih izhodišč. Raziskava je pokazala regionalne razlike v razpoložljivosti teh storitev in področja, kjer so javne storitve šibko razvite. Predstavljeni bodo predlogi za učinkovitejše odpravljanje vrzeli, tudi izboljšanje infrastrukture NVO, profesionalizacijo in sodelovanje med različnimi deležniki. Poseben poudarek je namenjen zadovoljevanju potreb v socialnemu varstvu. Rezultati med drugim kažejo tudi na potrebo po večji politični podpori nevladnim organizacijam, ki so pogosto najbližje uporabnikom, in po prepoznavanju njihove dopolnilne vloge v javnem sektorju. Krepitev njihove vloge lahko pomembno pripomore k bolj vključujočim in dostopnejšim javnim storitvam v Sloveniji.

Predstavitev avtoric:

Dr. Tamara Rape Žiberna je socialna delavka ter docentka in raziskovalka na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani, na Katedri za raziskovanje in organizacijo.

Dr. Liljana Rihter je zaposlena na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani kot izredna profesorica in raziskovalka.

Dr. Tatjana Rakar je izredna profesorica za področje sociologije in raziskovalka na Centru za proučevanje družbene blaginje na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani.

Kontakt: tamara.rape@fsd.uni-lj.si, liljana.rihter@fsd.uni-lj.si,
tatjana.rakar@fdv.uni-lj.si

Ana Marija Sobočan, Špela Arhar, Senja Pollak

DOSTOPNOST PRAVIC SOCIALNEGA VARSTVA V SLOVENIJI

Socialne pravice so temelj pravične in dobro urejene demokratske družbe, kjer imajo vsi njeni člani enake možnosti, ne glede na osebne okoliščine (starost, spol, hendikep, etnična pripadnost ali državljanstvo). V praksi pa je uresničevanje teh pravic pogosto oteženo zaradi različnih ovir, tudi zaradi pomanjkljive ozaveščenosti o obstoju socialnih pravic. To je pogosto povezano z omejenim razumevanjem pravnih informacij, potrebnih za njihovo uveljavljanje. Ključna razloga za to sta gotovo zapleten pravni jezik zakonov in drugih virov informacij pa tudi pomanjkanje bolj vključujočega in proaktivnega pristopa k obveščanju javnosti o pravicah, pri katerem imajo pomembno vlogo tudi socialne delavke in delavci. V prispevku bo predstavljen raziskovalni projekt, v katerem sodelujejo pravna, jezikovna, računalniška in socialnodelovna stroka, s ciljem identificirati ovire in najti pristope za povečanje (jezikovne) dostopnosti virov na področju socialnega varstva.

Predstavitev avtoric:

Dr. Ana Marija Sobočan je izredna profesorica na Fakulteti za socialno delo.

Dr. Senja Pollak je docentka za Jezikovne tehnologije in dela kot raziskovalka na oddelku za tehnologije znanja na Inštitutu Joževa Štefana.

Dr. Špela Arhar Holdt je znanstvena sodelavka na Filozofski fakulteti in na Fakulteti za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani.

Kontakt: ana.sobocan@fsd.uni-lj.si, spela.arharholdt@ff.uni-lj.si, senja.pollak@ijs.si

SOCIALNA DRŽAVA: BOJ ZA STARO PRAVDO!

Klasični koncept socialne države je v krizi tako v svetu kot tudi pri nas. Kondicija slovenske socialne države je sicer dobra, še bolj pa to velja za slovensko gospodarstvo in trenutno celo za politični sistem (še vedno ostajamo demokratični otok, saj se v naši neposredni sosesčini kot v evropskem in svetovnem kontekstu krepijo avtoritarne sile). A kljub temu nujnost sprememb ne bi smela biti vprašljiva, odprto vprašanje je le, v kakšno smer. Prispevek predstavi tri največje slabosti slovenske socialne države, ki se pri nas sploh ne problematizirajo. Te slabosti so: predsodki, stroški in vrednote; po vseh treh indikatorjih zelo zaostajamo za evropskim povprečjem. S tem bo podan tudi odgovor na vprašanje o smeri sprememb, ki ga lahko najkrajše povzamemo s starim geslom: boj za staro pravdo. Prispevek na podlagi empiričnih podatkov pokaže, zakaj bo takšna rešitev problema težja in hkrati preprostejša kot v drugih državah.

Predstavitev avtorja:

Dr. Srečo Dragoš je sociolog, docent na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Kontakt: sreco.dragos@fsd.uni-lj.si

IMPLEMENTACIJA UKREPA PREPOVEDI PRIBLIŽEVANJA PRI NASILJU NAD ŽENSKAMI NA KOSOVU

Predmet raziskovanja so institucionalni odzivi in zaščitni ukrepi, potrebni za zagotavljanje večje varnosti žrtev intimnopartnerskega nasilja. Oblikovanje in sprejetje kompleksne zakonodaje s področja preprečevanja intimnopartnerskega nasilja na Kosovu je pod vplivom mednarodne skupnosti temeljilo na prenosu ti. »najboljših praks« in po vzoru tuje zakonodaje, pri tem pa niso bili upoštevani tamkajšnji specifični kulturni okvirji. Aplikativna vrednost avtorjeve doktorske disertacije je v prepoznavanju lokalnega, institucionalnega in mednarodnega konteksta zaščitnega ukrepa prepovedi približevanja v okviru obravnave intimnopartnerskega nasilja na Kosovu. Raziskava kritično prikaže odziv deležnikov pri obravnavi. Posledica tega je največkrat nezadovoljivo stanje na področju prvih, interventnih ukrepov institucij, med katere sodijo zlasti socialno delo, policija in sodstvo. Več desetletij trajajoča odsotnost izobraževanja socialnih delavcev, pomanjkanje sredstev in politične volje, zanemarjanje vloge socialnega dela, predvsem pa pomanjkanje strokovnih kompetenc so preprečili uporabo kakovostnejših metod in pristopov socialnega dela, med katere sodijo tudi aktivna participacija žrtve v postopku obravnave, krepitev moči in soudeležba pri odločanju o zaščitnih ukrepih.

Predstavitev avtorja:

Bojan Popović je univerzitetni diplomirani socialni delavec in doktor znanosti socialnega dela. Od leta 2000 je zaposlen v slovenski policiji. Od leta 2024 opravlja delo na Mednarodnem kazenskem sodišču za vojne zločine na Nizozemskem.

Kontakt: bojanpope@yahoo.com

PSIHOSOCIALNI DEJAVNIKI VZTRAJANJA ŽRTEV V NASILNIH ODNOSIH

Vprašanje „zakaj ne odide?“ se pogosto postavlja v razpravah o nasilju v intimnopartnerskem odnosu, vendar se pri tem spregledajo kompleksni razlogi, ki žrtvam preprečujejo odhod. Obtoževanje žrtve je v družbi še vedno pogosto, saj domnevamo, da bi ženska odšla, če bi bile razmere res tako slabe. Ta pogled se razširi tudi na institucije, v katerih žrtve, ki ne sodelujejo aktivno v postopkih, včasih veljajo za delno odgovorne za svoj položaj. Na tem področju je ključno razumevanje psihosocialnih dejavnikov, zaradi katerih žrtve težko zapustijo nasilen odnos. Leta 2023 smo opravili 23 polstrukturiranih intervjujev z ženskami, ki imajo izkušnjo intimnopartnerskega nasilja. Pričevanja žensk so objavljena v knjigi *V njeni koži*, ki je namenjena laični in strokovni javnosti. Obravnavani so različni vidiki izkušenj žrtev, tako s samim nasiljem kot s pomembnimi sistemskimi ovirami, na katere so naleteli pri prijavljanju nasilja.

Predstavitev avtoric:

Dr. Jasna Podreka je docentka na Oddelku za sociologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Je tudi dolgoletna prostovoljka pri Društvu SOS telefon za ženske in otroke, žrtve nasilja.

Mojca Suhovršnik je asistentka in raziskovalka na Fakulteti za socialno delo in doktorska študentka sociologije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Kot prostovoljka sodeluje z Društvom SOS telefon za ženske in otroke, žrtve nasilja.

Kontakt: jasna.podreka@ff.uni-lj.si, mojca.suhovrsnik@fsd.uni-lj.si

VIDIKI IN OBČUTEK VARNOSTI MED ZAPOSLENIMI NA CENTRIH ZA SOCIALNO DELO

Varnost na delovnem mestu se nanaša na ukrepe in prakse, ki se izvajajo za zagotavljanje varnosti in zaščite zaposlenih, sredstev in informacij v delovnem okolju. Vključuje ustvarjanje varnega in zdravega delovnega okolja z ugotavljanjem in zmanjševanjem morebitnih tveganj, preprečevanjem nepooblaščenega dostopa in učinkovitim odzivanjem na varnostne incidente. V prispevku bo predstavljena raziskava, izvedena med zaposlenimi na CSD Maribor, CSD Spodnje Podravje in CSD Pomurje. Zanimali so nas različni aspekti varnosti, in sicer: fizična varnost, varnost od nadrejenega, varnost v kolektivu, občutek varnosti med delom z uporabniki in kako se vse omenjeno povezuje s spolom, starostjo, področjem dela in dolžino zaposlitve. Prav tako smo preverjali varnostne ukrepe, s katerimi je poskrbljeno za varnost zaposlenih, in ali zaposleni na različnih centrih za socialno delo čutijo enako varnost. Namen raziskave je izboljšati varnostne vidike zaposlenih in preprečiti njihove morebitne odhode na druga delovna mesta.

Predstavitev avtorjev:

Andrej Brdnik Stupan in Maša Kerin sta zaposlena na CSD Maribor, Enota Lenart, kjer delata kot strokovna delavca.

Kontakt: andrej.brdnik-stupan@gov.si, masa.kerin@gov.si

GLAS IN KORIST OTROKA V PRIMERIH RAZVEZ, KJER JE PRISOTNO NASILJE V OBLIKI PRISILNEGA NADZORA

Prisilni nadzor je oblika nasilja, ki presega fizično zlorabo in vključuje sistematično omejevanje svobode, nadzor nad osebnimi odločitvami in ustrahovanje. S tem povzročitelj dosega prevlado moči in dominacijo nad žrtvijo. V kontekstu razvez se ta oblika nasilja pogosto nadaljuje tudi po prekinitvi partnerskega razmerja, saj povzročitelj uporablja pravne postopke, ustrahovanje, manipulacijo otrok, rušenje odnosa mati-otrok in ekonomske pritiske za ohranjanje moči nad nekdanjo partnerko. Takšno nasilje zelo posega v svobodo, varnost, avtonomijo in identiteto žrtve ter onemogoča okrevanje po razhodu. Otroci so v teh situacijah ne le pasivni opazovalci, temveč pogosto (ne)posredne žrtve nasilja. Pogosto so izpostavljeni manipulaciji, konfliktom lojalnosti in čustvenim stiskam. Travmatične posledice nadzora nad materjo tudi sami občutijo. Kljub temu pravni in socialni sistemi pogosto delujejo v smeri spodbujanja stikov z obema staršema. Tak pristop zanemarja otrokovo potrebo po varnosti in stabilnosti. Razveze z nasiljem zato zahtevajo sistemske pristope, ki bi združevali pravne, socialne in terapevtske intervencije za zaščito otrok (in mater) ter podpiranje njihovega glasu.

Predstavitev avtorjev:

Primož Šeme je strokovni delavec CSD Osrednja Slovenija vzhod, višji svetovalec v socialnem varstvu. Po izobrazbi je univ. dipl. socialni delavec, specialist in licencirani družinski terapevt. Ima dolgoletne delovne izkušnje tako na področju socialnega varstva kot na področju psihoterapije.

Mojca Šeme je po izobrazbi univ. dipl. sociologinja in univ. dipl. socialna delavka ter integrativna relacijska psihoterapevtka. Kot asistentka je zaposlena na Fakulteti za socialno delo, na Katedri za teorije in metode pomoči.

Kontakt: primo.z.šeme@gov.si, mojca.seme@fsd.uni-lj.si

LE ŠE GAŠENJE POŽAROV?

Neoliberalizacija in dehumanizacija socialnega dela z otroki in družinami na centrih za socialno delo v Sloveniji

Prikazani bodo delni rezultati raziskave o aktualni praksi v socialnem delu z otroki in družinami na centrih za socialno delo (CSD) po Sloveniji in o sedanji usmeritvi v slovenskem sistemu socialnega varstva otrok in družin, ki vključuje tudi podsistem zaščite otrok. Raziskava je pokazala, da je socialno delo z otroki in družinami na CSD-jih trenutno usmerjeno predvsem v gašenje požarov. Socialni delavci delujejo predvsem kot upravno-administrativni delavci in »mehki policisti«, manj pa kot soustvarjalci procesov podpore z otroki in družinami v skupnosti. Preventivnih storitev podpore na domovih družin na CSD-jih namreč skoraj ni več. Govorimo lahko o dehumanizaciji socialnega dela z najranljivejšimi skupinami otrok in družin v družbi. Poglaviten strukturni dejavnik, ki pripomore k temu, je neoliberalizacija socialnega dela z otroki in družinami (politika varčevanja, vitka država, krčenje storitev, prenos pomoči na trg in nevladne organizacije). Posledice? Več odvzemov, premalo rejniških družin in prikrita institucionalizacija (zgodnjih) otroštev v Sloveniji.

Predstavitev avtorice:

Mojca Šeme je sociologinja, socialna delavka in psihoterapevtka, ki je kot asistentka zaposlena na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Kontakt: mojca.seme@fsd.uni-lj.si

**SOCIALNO VARSTVO V ZDRAVSTVU KOT TEMELJNA
ČLOVEKOVA PRAVICA**

**Socialno delo v zdravstvu na poti k prepoznavnosti
in napredku stroke**

Zdravje je primarni dejavnik družbene, poklicne oz. zaposlitvene sfere. Socialno delo v zdravstvu je uveljavljen koncept s svojimi storitvami in podporno zakonodajo. Strokovna podlaga in možnosti razvoja na tem področju potrebujejo nadgradnjo. To se kaže kot neskladje med zahtevnostjo zagotavljanja storitev ter izobraževalnimi viri in možnostmi. V Sloveniji v zdravstvu deluje 253 socialnih delavcev, ki soustvarjamo koncept socialnega varstva v drugi strokovni panogi in ob tem potrebujemo strokovno podporo, saj izkustvena podlaga ne zadošča več. Integracija potrebnih znanj in spretnosti je pogoj za ohranitev socialnega varstva in naše stroke v zdravstvu. Socialna pravičnost in socialna udeležba sta pojma, aktualna tudi v socialnem delu v zdravstvu, saj se od socialnih delavcev pričakuje, da imajo poleg znanj referenčne stroke tudi posebna znanja iz zdravstvenih ved. Uporabljajo jih na integrativen način, ki ustreza poklicu in situaciji. Zagovarjajo koncept biopsihosocialnega zdravja, saj zdravje ni zgolj medicina, temveč merilo kakovosti življenja. Javno dobro ni samoumevno, čeprav izhaja iz ustave.

Predstavitev avtorice:

Smilja Drobnič je univerzitetna diplomirana socialna delavka, ki od leta 2003 dela na področju poklicne in zaposlitvene rehabilitacije v Centru za poklicno rehabilitacijo na URI SOČA.

Kontakt: smilja.drobnic@ir-rs.si

NASILJE IMA VEČ OBRAZOV

Agresija je ena od oblik človeškega vedenja, ki je lahko posledica reagiranja v različnih okoliščinah, delovanja možganov in različnih motenj. Predstavljena bo deskriptivna raziskava, v kateri so opažanja praktičnega dela zaposlenih z uporabniki kvalitativno analizirana z različnih vidikov. Podlaga za obravnavo so bila teoretska spoznanja. Zaposleni so lahko žrtve nasilja uporabnikov, saj z neustreznim pristopom ali odzivom, neznanjem in strahom lahko izzovejo agresijo. Lahko so tudi izvajalci subtilnih oblik nasilja, zaradi odvisnosti uporabnikov od drugih. Namen refleksije o opažanjih je čim boljje obvladati in preprečiti nasilno vedenje ter ob tem ohraniti posameznikovo dostojanstvo in pravice. Teoretska spoznanja kažejo, da imajo pri obravnavi nasilnega vedenja posameznika pomembno vlogo znanje, izkušnje, osebnostne lastnosti ter zadosten kadrovski normativ in iznajdljivost vseh vpletenih. Refleksija o izkušnjah oziroma opažanjih v šestih mesecih pri strokovnem delu v javnem socialnovarstvenem zavodu, VDC Novo mesto, je pokazala, da je institucionalno nasilje še vedno pogost pojav v socialnovarstvenih zavodih.

Predstavitev avtoric:

Suzana Savičić je magistrica psihologije, zaposlena na delovnem mestu skupinskega habilitatorja v Varstveno delovnem centru Novo mesto.

Maja Medic Tomič je magistrica socialnega dela, zaposlena na delovnem mestu skupinskega habilitatorja v Varstveno delovnem centru Novo mesto.

Kontakt: suzana.savicic@vdc-nm.si, maja.medic-tomic@vdc-nm.si

RAZŠIRJENOST IZGORELOSTI MED SOCIALNIMI IN DRUGIMI STROKOVNIMI DELAVKAMI NA CENTRIH ZA SOCIALNO DELO V SLOVENIJI

Kaj je izgorelost in zakaj se toliko govori o njej? Izgorelost ni novost, a je velikokrat spregledana zaradi širokega nabora definicij in še neenotnih diagnostičnih meril. Je ena ključnih težav v socialnem delu in se kaže v visoki fluktuaciji, absentizmu in pomanjkanju kadra. Prispevek raziskuje pogostost izgorelosti pri socialnih delavkah, kateri dejavniki tveganja so najpogostejši in kakšne strategije organizacijske in osebne skrbi zase lahko omilijo njene učinke. Kvantitativna raziskava, izvedena na vzorcu 319 zaposlenih na centrih za socialno delo v Sloveniji, je pokazala, da je kar 77 % anketirank doživelo ali doživlja simptome izgorelosti, pri tem pa so poglavitni stresorji velike delovne obremenitve, pomanjkanje organizacijske podpore in psihosocialni dejavniki tveganja, povezani z delovnimi razmerami. Hkrati raziskava kaže, da telesna aktivnost, sprostitvene tehnike in udeležba na supervizijah ter intervizijah lahko pripomorejo k zmanjšanju simptomov. Čeprav izgorelost v Sloveniji še ni sistemsko priznana kot poklicna bolezen, ugotovitve poudarjajo nujnost izboljšanja delovnih razmer in večje organizacijske skrbi za zaposlene v socialnem varstvu.

Predstavitev avtorice:

Sara Dimitrovski je univerzitetna diplomirana socialna delavka in magistrska študentka na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Kontakt: sara.dimitrovski@telemach.net

GORIŠKA VARNA SOBA
**Ali je institucionalizacija uporabe drog lahko korak
v pravo smer?**

Ko govorimo o programih varnih sob, govorimo hkrati o dostojanstvu, človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah ljudi, skratka o vsem tistem, kar so uporabniki teh programov že zdavnaj izgubili. Z varnimi sobami ljudem vračamo človečnost in zmanjšujemo zdravstvena in socialna tveganja, predvsem pri uporabnikih drog samih, skupaj z njimi pa tudi pri vseh drugih, s katerimi v skupnosti sobivamo. Ljudem v stiski moramo ponuditi uresničljive in pragmatične rešitve, pri tem pa morajo sodelovati deležniki, ki zastopajo različne strokovne discipline. Na podlagi več kot dveh desetletij prizadevanj smo leta 2023 v organizaciji Šent začeli projekt Goriške varne sobe. Uporabnikom je vrata odprla avgusta 2024. Goriška varna soba je prva varna soba v Sloveniji in tudi širši regiji. Osnovni cilji programa Goriške varne sobe so: preventiva virusnih in bakterijskih okužb; učinkovita obravnava predoziranj in z njimi povezanih smrti; zmanjševanje javne uporabe drog; stik s težko dosegljivimi in najranljivejšimi uporabniki drog; vključevanje in povezovanje uporabnikov drog v druge socialnovarstvene in zdravstvenovarstvene programe.

Predstavitev avtorja:

Luka Mrak končuje magistrski program na Fakulteti za socialno delo. V Šentu vodi program Terensko delo z uporabniki prepovedanih drog. Je strokovni vodja programa Goriška varna soba.

Kontakt: luka.mrak@sent.si

CELOSTNA OBRAVNAVA OBSOJENCEV V ZPKZ MARIBOR IN OO ROGOZA

Prispevek prikaže celostno obravnavo obsojencev v Zavodu za pre-stajanje kazni zapora (ZPKZ) Maribor, s posebnim poudarkom na sodobnih metodah dela in socialnem vključevanju. V skladu z določ-bami Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (ZIKS-1) je načrtovanje vrnitve obsojencev v družbo ključno že ob začetku prestajanja kazni zapora. Prispevek analizira sodelovanje med različnimi profili zaposlenih in institucijami, ki omogočajo obsojencem čim manj stresen prehod v zunanji svet. V prispevku so predstavljeni primeri dobre prakse iz ZPKZ Maribor in dislociranega odprtega oddelka (OO) Rogoza, ki vključujejo medsebojno povezovanje in sodelovanje med obema enotama. Poseben poudarek je namenjen uporabi sodobnih metod dela, ki temeljijo na individualiziranem pristopu in vključeva-nju obsojencev v različne programe socialne podpore. Prispevek ana-lizira učinkovitost celostne obravnave in predlaga nadaljnje izboljšave, ki bi lahko pripomogle k še uspešnejši reintegraciji obsojencev v družbo.

Predstavitev avtorjev:

Estera Čuček Pintarič je magistrica socialnega dela. Peter Pišek je soci-alni delavec. Oba sta zaposlena v ZPKZ Maribor in OO Rogoza.

Kontakt: estera.cucek-pintaric@gov.si, peter.pisek@gov.si

UMEŠČANJE SOCIALNEGA DELA V DRŽAVNE NAČRTE ZAŠČITE IN REŠEVANJA

Krizna situacija (katastrofa ali grozota) izbruhne nenadoma in nepričakovano. Posameznika ali skupnost preseneti in zamaje njihov vsakdan, običajni prilagoditveni odzivi odpovedo. Zato je še toliko pomembneje, da v takšnih situacijah strokovnjaki različnih strok združijo svoja znanja in ponudijo hitre in učinkovite oblike pomoči.

Na okrogli mizi se bomo pogovarjali:

- čemu in kako umestiti socialno delo v Državne načrte zaščite in reševanja;
- kako lahko socialna delavka v okviru interdisciplinarnega tima pripomore k učinkovitejši in celostnejši ponudbi pomoči;
- o možnih načinih povezovanja in sodelovanja organizacij na področju izrednih razmer;
- o uvedbi dopolnilnega izobraževanja 'Socialno delo v kriznih razmerah' na Fakulteti za socialno delo.

Predstavitev avtorjev:

Dr. Primož Rakovec je docent na Fakulteti za socialno delo.

Alenka Gril, doktorica psiholoških znanosti, je docentka za socialno delo, zaposlena na Fakulteti za socialno delo.

Dr. Bojana Mesec je docentka na Fakulteti za socialno delo.

Sara Dimitrovski je diplomirana socialna delavka in magistrska študentka na Fakulteti za socialno delo.

Kontakt: primoz.rakovec@fsd.uni-lj.si, alenka.gril@fsd.uni-lj.si,
bojana.mesec@fsd.uni-lj.si, sara.dimitrovski@telemach.net

ZELENO SOCIALNO DELO KOT DOLGOTRAJEN IZZIV

Namen prispevka je umestiti v socialno delo zeleno socialno delo, v katerem se v sodelovanju z drugimi strokami zavzemamo za preoblikovanje tistih škodljivih praks, ki vplivajo na kakovost življenja ljudi, hkrati pa za varovanje naravnega okolja zaradi njegove lastne vrednosti. Okoljska kriza ogroža zdravje ljudi in povečuje družbene in okoljske neenakosti. Posledice podnebnih sprememb vplivajo na celotno družbo, najbolj pa jih občutijo in jih bodo v prihodnosti še bolj ekonomsko, socialno in okoljsko ranljive skupnosti. Ker socialno delo v Sloveniji želi biti del rešitve pri spopadanju s podnebnimi spremembami, mora spremeniti svojo vlogo in mesto v družbi ter se aktivno vključevati v družbo. Socialne delavke moramo pridobiti znanje in orodja, potrebna za odzivanje na podnebne spremembe. V tujini so socialni delavci in ekologi ugotovili, da je zeleno socialno delo ključno orodje pri reševanju trenutnih globalnih izzivov in bi moralo kot poklic prevzeti vodilno vlogo pri razvoju pobud in politik za ublažitev vplivov podnebne krize. Pri tem poudarjajo potrebo po socialnem delu, ki vključuje tako ekološke perspektive kot interdisciplinarno delovanje.

Predstavitev avtorice:

Polona Petrovič Erlah je socialna delavka, zaposlena na CSD Gorenjska, enota Jesenice, in magistrica znanosti na področju varstva naravne dediščine. 20 let vodi Društvo za Naravo – Jalovec, ki deluje na področju varstva narave ter naravne in kulturne dediščine, in v zvezi s tem aktivistično deluje v lokalnih skupnostih.

Kontakt: polona.petrovic-erlah@gov.si

GLAS BIOLOŠKEGA OTROKA V REJNIŠKI DRUŽINI

Predstavljena bo raziskava o tem, ali so bili biološki otroci v rejniški družini vključeni v proces odločanja rejništva in če so bili, koliko. Ali je bil v družini ustvarjen prostor za otrokov glas? Kako se njegovo mnenje sliši in upošteva? Kakšno vlogo ima pri tem strokovna delavka centra za socialno delo pri pripravi bioloških otrok od prihoda otroka v rejništvo do konca rejništva. Podatki so bili zbrani na Centru za socialno delo Maribor, Enota Lenart, in sicer v strukturiranih intervjujih s petimi polnoletnimi biološkimi otroki iz rejniških družin. Raziskovalni rezultati kažejo, da je večina pozornosti strokovnih delavk osredotočena na otroke v rejništvu, ki po navadi potrebujejo več pomoči, biološki otrok pa je pogosto le seznanjen z rejništvom in je premalo vključen v pogovore in procese odločanja.

Predstavitev avtorice:

Metka Gungl je univerzitetna diplomirana socialna delavka, zaposlena na Centru za socialno delo Maribor, Enota Lenart. Ima dolgoterne izkušnje na področju rejništva in družine.

Kontakt: metka.gungl@gov.si

**OBRAVNAVA OTROK IN MLADOSTNIKOV S ČUSTVENIMI
IN VEDENJSKIMI TEŽAVAMI IN MOTNJAMI V LUČI
DEZINSTITUCIONALIZACIJE
Izzivi in rešitve**

V sodobni družbi se vedno pogosteje srečujemo z otroki in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami. Novi Zakon o obravnavi takšnih otrok in mladostnikov v vzgoji in izobraževanju je prinesel pomembne spremembe na področjih dezinstitutionalizacije, regionalizacije, poodpustne obravnave in mobilne službe za zgodnjo oz. preventivno obravnavo. Raziskava prikaže vpliv teh sprememb na delovanje strokovnih centrov. Kljub zakonodajnim spremembam ostajajo težave, npr. dolge čakalne vrste, pomanjkanje strokovnega kadra in programov za otroke in mladostnike, ki imajo težave z nasiljem, drogami, in neustrezne namestitve otrok in mladostnikov. Za veliko otrok in mladostnikov je strokovni center edini dom, zato se po odpustu pojavi problem brezdomstva. Preventivni programi v šolah in vrtcih so pomanjkljivi, sodelovanje med različnimi institucijami in resorji pa nezadostno. Pomembno je okrepiti podporo staršem oz. skrbnikom, izboljšati usposabljanje strokovnjakov, spodbujati rejništvo in razviti prilagojene programe za otroke in mladostnike. S celostnim in sočutnim pristopom lahko zmanjšamo stiske otrok ter izboljšamo njihov razvoj in vključevanje v družbo.

Predstavitev avtorice:

Katja Bergant je univerzitetna diplomirana pravnica. Sodelovala je z Anito Ogulin pri brezplačni pravni pomoči za socialno šibke osebe v Zvezi prijateljev mladine Moste-Polje v Ljubljani. Pozneje je končala študij socialnega dela na Fakulteti za socialno delo, smer Duševno zdravje v skupnosti. Je tudi družinska mediatorica.

Kontakt: katja.bergant@gmail.com

SOCIALNO DELO V ZAVODU ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA

Poglavitni cilj socialnega dela v zavodu za prestajanje kazni zapora je individualizirano iskanje poti posameznika za uspešno socialno vključevanje po odpustu s prestajanja kazni zapora v lokalno skupnost. Priprava posameznika na odpust se začne že ob začetku prestajanja kazni, ko strokovni socialni delavci pripravijo načrt socialnega vključevanja, ki je sestavni del osebne načrta. Načrtovanje in realizacija socialnega vključevanja po prestani zaporni kazni potekata prek vključevanja v individualne in skupinske programe in aktivnosti. Socialno delo v zavodih je usmerjeno na posameznika, njegovo družino in okolje, iz katerega posameznik izhaja, vendar celovito ponudbo oblike pomoči dosegamo s sodelovanjem z različnimi vladnimi in nevladnimi organizacijami. Najpomembnejše je sodelovanje zavodov s pristojnimi centri za socialno delo. Ti z zavodom za prestajanje kazni zapora sodelujejo tudi med prestajanjem kazni, če je to potrebno za obsojenčevo uspešnejše vključevanje v družbo po prestani zaporni kazni. Pri načrtovanju socialnega vključevanja po odpustu je pomembno sodelovanje z Zavodom RS za zaposlovanje, stanovanjskimi organizacijami, zdravstvenimi ustanovami idr.

Predstavitev avtorice:

Julija Mejač Leskovšek je zaposlena v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob na mestu strokovne delavke – socialne delavke.

Kontakt: julija.mejac-leskovsek@gov.si

PSIHOSOCIALNA INTERVENCIJA OB NESREČI TUJIH DRŽAVLJANOV S SMRTNIM IZZIDOM

Potovanja v tujino so vedno pogostejša in vstop v Evropsko unijo nam je omogočil prehode med bližnjimi državami brez vizumov. Večanje števila potovanj in letovanj v tujini pa je povezano z večjim številom nesreč in drugimi nepredvidljivimi dogodki na območju tuje države. V določenih primerih se pri tem pojavi potreba po krizni psihosocialni intervenciji centra za socialno delo v okviru Interventne službe, ki deluje zunaj rednega delovnega časa. Avtorice so bile tako vključene v obravnavo izjemno zahtevne situacije junija 2024, ko je bila skupina francoskih otrok udeležena v prometni nesreči s smrtnim izidom. Center za socialno delo je aktivno sodeloval z zdravstvom, policijo in konzulatom Republike Francije pri zagotavljanju pomoči udeleženiim. Opravljeni so bili pogovori z namenom psihosocialne pomoči, urejanja začasne nastanitve otrok, pomoči pri urejanju prevoza, sodelovanja s starši in usklajevanja varne vrnitve v domovino. Pojavili so se izzivi pri presojanju in zagotavljanju koristi vključenih francoskih otrok pa tudi pri prepoznavanju vloge in nalog centra za socialno delo. Pri tem se je pojavila potreba po izdelavi protokola za obravnavo izrednih dogodkov.

Predstavitev avtoric:

Lara Fornazarič je končala univerzitetni študij psihologije na Filozofski Fakulteti Univerze v Ljubljani. Dela na Centru za socialno delo Severna Primorska, Enota Nova Gorica, na področju ukrepov za zaščito mladoletnih otrok in nasilja v družini.

Patricija Žgavec je magistrica socialnega dela. Zaposlena je na Centru za socialno delo Severna Primorska, Enota Nova Gorica, na področju ukrepov za zaščito mladoletnih otrok in nasilja v družini.

Kontakt: lara.fornazaric@gov.si, patricija.zgavec@gov.si

KAJ BI SOCIALNI DELAVCI MORALI VEDETI O DELU MOBILNIH PALIATIVNIH ENOT?

Paliativna oskrba je celostna oskrba bolnika in bližnjih v vseh obdobjih napredovale, neozdravljive bolezni. Bolniki si želijo oskrbe v domačem okolju, pri bolnikovih bližnjih pa se pripravljenost za zagotavljanje skrbi zmanjšuje z večanjem bremena simptomov in zmanjševanjem fizične moči bolnika, to pa obremeni tudi njihovo življenje. Mobilne paliativne enote so organizirane tako, da lahko 24 ur/7 dni zagotavljajo pomoč pri obvladovanju simptomov napredovale bolezni s telefonskim nasvetom ali hišnim obiskom. Prehitevajo organizacijo dolgotrajne oskrbe v domačem okolju, zato pogosto kljub vsem naporom ne zmorejo uresničiti bolnikove želje, da bi umrl doma. Pri šibki socialni mreži bolnika je vloga socialne službe ključna. Treba je prepoznati možnosti, ki jih okolje, kjer bolnik biva, zagotavlja za organizacijo negovalne pomoči kakor tudi finančne vire pri ekonomsko ogroženih. Najti je treba vire pomoči za svojece, preprečiti njihovo izgorevanje in načrtovati strategije za izboljšanje čustvene odpornosti. Pri bolnikih, ki so vodeni v paliativni mreži, je socialna oskrba pogosto prepozno aktivirana. To kaže na potrebo po tesnejšem sodelovanju centrov za socialno delo in mobilnih paliativnih enot.

Predstavitev avtoric:

Mateja Lopuh je diplomirala na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Zaposlena je v Splošni bolnišnici Jesenice, kjer vodi Center za interdisciplinarno zdravljenje bolečine in paliativno oskrbo.

Jana Mali je doktorica znanosti socialnega dela, zaposlena na Fakulteti za socialno delo kot redna profesorica za področje socialnega dela.

Kontakt: mateja.lopuh@gmail.com, jana.mali@fsd.uni-lj.si

**OD CELOVITE REHABILITACIJE DO VSAKDANJEGA
ŽIVLJENJA**
**Izzivi in priložnosti za socialno delo pri krepitvi socialne
vključenosti pacientov**

Celovita rehabilitacija je ključna za okrevanje pacientov po poškodbah, boleznih ali drugih zdravstvenih težavah, ki vplivajo na njihovo telesno, duševno in socialno funkcioniranje. Vendar se resnično spoprijemanje s socialnimi izzivi začne šele po koncu rehabilitacije, ko se posamezniki vračajo v domače okolje in vsakdanje življenje. Po odpustu iz rehabilitacijskih ustanov se pogosto srečujejo z omejenim dostopom do podpornih storitev, zaposlitvenimi ovirami ter stigmatizacijo in psihosocialnimi težavami. Krepitev socialne vključenosti je zato ključna za kakovostno in dostojno življenje ter preprečevanje socialne izolacije. Socialno delo v zdravstveni dejavnosti lahko z interdisciplinarnim pristopom in povezovanjem različnih sektorjev pomembno pripomore k celostni obravnavi pacientov, razvoju skupnostnih programov in ozaveščanju javnosti. Ključni izzivi vključujejo pomanjkanje hitro dostopnih podpornih storitev in šibko povezanost zdravstvenega in socialnega sektorja. Med priložnostmi pa so razvoj prilagojenih storitev in sistemskih rešitev, ki omogočajo lažji prehod pacientov v vsakdanje življenje in krepijo njihovo socialno vključenost.

Predstavitev avtorice:

Tamara Pejanović Jovanović, univ. dipl. soc. delavka, je zaposlena v Univerzitetnem rehabilitacijskem inštitutu Republike Slovenije Soča, na Oddelku za rehabilitacijo pacientov po poškodbah, s perifernimi živčnimi okvarami in revmatološkimi obolenji.

Kontakt: tamara.pejanovic@ir-rs.si

**POSREDNA TRAVMATIZACIJA STROKOVNIH DELAVK
IN DELAVCEV, ZAPOSLENIH NA PODROČJU VARSTVA
OTROK IN DRUŽINE NA CENTRU ZA SOCIALNO DELO**

Glede na kompleksnost in številčnost zadev, s katerimi se srečujemo zaposleni na specializiranih področjih na centrih za socialno delo, je pomembno, da spregovorimo tudi o skrbi zase. Naš vsakdan je prepleten s hudimi izkušnjami posameznikov in družin, ki jim v delovnem odnosu zagotavljamo pomoč. Njihove zgodbe vplivajo na nas – naše doživljanje in čustvovanje. Zato je pomembno, ko pri sebi prepoznamo spremembe, da imamo podporo znotraj kolektiva, v vodstvu in tudi doma, da poskrbimo zase. To, kar se dogaja v nas, lahko opišemo kot sekundarno travmatizacijo, izčrpanost zaradi sočutja, posttravmatski stresni sindrom ali izgorelost. Bistvo vseh je, da zaradi našega dela, v katero vstopamo osebno in z veliko empatije, ob doživljanjih in izkušnjah drugih vsa silovita občutja doživljamo tudi sami. Kako intenzivno se odzivamo na izkušnje sogovornikov, pa je odvisno od več dejavnikov – od institucije, podpore, ki jo prejmemo, in od naših osebnostnih značilnosti. Prispevek na podlagi osebne izkušnje opozarja, da je pomembno govoriti o tem in na vseh ravneh omogočiti razmere, v katerih bomo lahko zaposleni poskrbeli zase in kakovostno opravljali svoje delo na najzahtevnejših področjih.

Predstavitev avtorice:

Klavdija Gorjup je univerzitetna diplomirana socialna delavka, zaposlena kot višja svetovalka na področju varstva otrok in družine na Centru za socialno delo Celje, enoti Laško.

Kontakt: klavdija.gorjup@gov.si

MED DOLŽNOSTJO IN ZLORABO

Kje je meja med skrbjo in nasiljem nad starim človekom?

Nasilje nad starimi ljudmi v domačem okolju ostaja pogosto prikrito in sistemsko premalo obravnavano, kljub hudim posledicam za žrtve. Stari ljudje so zaradi telesne oslabelosti, zmanjšanja kognitivnih sposobnosti in socialne odvisnosti pogosto nemočni pri prijavi nasilja. Prispevek osvetljuje problematiko na primeru uporabnice storitve socialne oskrbe na domu in analizira oblike nasilja, vzroke za njegovo prikritost in vlogo socialnih služb pri prepoznavanju in obravnavi nasilja. Poudarek je na vlogi Zavoda za oskrbo na domu in drugih deležnikov pri zgodnjem prepoznavanju znananj in zaščiti ranljivih posameznikov. Obravnavan je tudi razmislek, kje je meja med skrbjo in nadzorom, saj lahko nejasna ločnica povzroča kršitve pravic starih ljudi. Prispevek poudarja potrebo po jasnejših protokolih obravnave, interdisciplinarnem sodelovanju in večji ozaveščenosti. Predlagane rešitve vključujejo krepitev zagovornišтва in celostni pristop socialnega dela pri preprečevanju nasilja, ki presega zgolj individualne intervencije in upošteva širše družbene in institucionalne izzive za zagotavljanje dostojanstva starih ljudi.

Predstavitev avtorja:

Amir Crnojević je strokovnjak na področju socialnega dela s starimi ljudmi in socialnega dela v skupnosti. Kot koordinator pomoči na domu v Zavodu za oskrbo na domu Ljubljana načrtuje, koordinira in razvija storitve socialne oskrbe. Je predsednik Gerontološkega društva Slovenije.

Kontakt: amir.crnojevic@zod-lj.si

MIGRANTI NA HRVAŠKEM: IZZIVI INTEGRACIJE
Perspektive lokalne samouprave, institucij in migrantov
v integracijskem procesu

O izzivih vključevanja migrantov na Hrvaškem ni ustrezne literature, zato je težko razviti ustrezne politike za njihovo vključevanje. Raziskavo je omogočil projekt „SHAPE - SHARing Actions for the Participation and Empowerment of migrant community and Local Authorities“, ki ga sofinancira program AMIF. Namen raziskave je bil analizirati izkušnje migrantov ter dojemanje lokalnih oblasti in institucij glede migracij in vključevanja. Namen raziskave je bil tudi zagotoviti vpogled v položaj migrantov, opredeliti ovire pri vključevanju ter ponuditi smernice za izboljšanje politik in praks. Raziskava se osredotoča na izobraževanje, zdravje, nastanitev in zaposlovanje. Analiza polstrukturiranih intervjujev (N=7) in fokusnih skupin (N=16) je opredelila ključne potrebe migrantov: večja sprejemljivost v družbi, boljši jezikovni tečaji, dostop do boljše plačanih delovnih mest ter več prevajalcev in kulturnih posrednikov v zdravstvenem sektorju. Rezultati raziskave poudarjajo pomen vključevanja migrantov v oblikovanje politik priseljevanja in zagotavljajo konkretna priporočila za njihovo boljšo prilagoditev dejanskim potrebam.

Predstavitev avtoric:

Dajana Toumeh Ravlija, magistrica socialnega dela, je asistentka na Katedri za socialno delo v Študijskem centru za socialno delo Pravne fakultete Univerze v Zagrebu. Od leta 2020 do 2023 je delala v Jezuitski službi za begunce na področju integracije migrantov.

Gordana Berc je redna profesorica na Katedri za socialno delo v Študijskem centru za socialno delo Pravne fakultete Univerze v Zagrebu.

Kontakt: dravlja@pravo.unizg.hr, gberc@pravo.unizg.hr

TININA POT
Iz institucije v bivanje in zaposlitev s podporo

Varstveno delovni center Tončke Hočevar je javni socialnovarstveni zavod s 57-letno tradicijo. V prispevku bo predstavljen primer uspešnega strokovnega sodelovanja z uporabnico Tino. Na svoji poti je preizkusila različne oblike bivanja in zaposlitve pod posebnimi pogoji. Pri strokovnem sodelovanju s Tino je bilo naše vodilo upoštevanje koncepta delovnega odnosa. Uporabnica je bila aktivna v procesu, odločitvah in konceptih osebnega vodenja, perspektive moči in zagovorništva. Pri delu z uporabniki upoštevamo koncept normalizacije in načelo vseživljenjskega učenja. Tako Tina danes uresničuje svoj potencial z delom v običajnem delovnem okolju in živi samostojno. Njena pot v zavodu se je začela z bivanjem v klasični internatski obliki (dom) pred 26 leti in z delom v eni izmed delavnic. Z mrežo strokovnih sodelavcev smo Tino podprli pri njenem osebnostnem razvoju in napredku ter ji ob podpori omogočili polno življenje. Po načelih deinstitutionalizacije Tina živi polno življenje – v skladu s svojimi vrednotami, željami in potrebami.

Predstavitev avtoric:

Metoda Novak je vodja institucionalnega varstva, Maja Rozman pa vodja storitve vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji.

Kontakt: metoda.novak@vdc.si, maja.rozman@vdc.si

PRISPEVEK SOCIALNEGA DELA NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA DANES IN V PRIHODNJE

Predstavljena bo vloga socialne delavke v okviru interdisciplinarnih timov, ki delujejo na centrih za duševno zdravje odraslih. Implementacija teh centrov je del programa MIRA, ki izhaja iz Resolucije nacionalnega programa duševnega zdravja. Poseben poudarek bo namenjen izzivom pri oblikovanju nove identitete in pridobivanju kompetenc socialnega dela v skupnostnih timih, ki so v okviru centrov za duševno zdravje odraslih nov pristop k obravnavi oseb s težavami z duševnim zdravjem. Reforma služb na področju duševnega zdravja omogoča izvajanje storitev na primarni zdravstveni ravni, tudi delo na terenu in povezovanje s skupnostjo. Interdisciplinarni pristop omogoča celovitejšo obravnavo uporabnikov in njihovo socialno vključevanje, to pa je temelj za učinkovitejšo podporo in izboljšanje kakovosti njihovega življenja. Socialna delavka pripomore k podpori posameznikom v stiski, urejanju njihove življenjske situacije, prav tako ima tudi ključno vlogo pri preventivi, deinstitutionalizaciji, destigmatizaciji in povezovanju različnih strokovnjakov v celostni mreži služb za namen celovitejše obravnave in socialne vključenosti uporabnikov.

Predstavitev avtorice:

Dr. Suzana Oreški je univ. dip. soc. delavka, ki ima več kot dvajset let izkušenj dela v praksi z osebami s težavami z duševnim zdravjem in njihovimi svojci. Od leta 2024 je zaposlena na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje, na Centru za duševno zdravje.

Kontakt: suzana.oreski@nijz.si

MENSTRUALNA PRAVIČNOST

Vloga socialnega dela

Menstruacija je ena izmed pomembnih, a še vedno pogosto spregledanih tem. Čeprav gre za naravni fiziološki proces, ostaja v številnih kulturah tabuizirana. To vpliva na primer na dostop do informacij in izobraževanja, menstrualnih higienskih pripomočkov in ustrezne zdravstvene oskrbe. Ta sistemska zanemarjenost menstruacije je izraz patriarhalnih struktur, ki teme žensk in spolnih manjšin odrivajo na obrobje. Prispevek se osredotoča na menstrualno pravičnosti, tj. pristop, ki izhaja iz feminističnih prizadevanj za telesno avtonomijo in zdravje žensk, se zavzema za odpravo diskriminacije in ukoreninjenih neenakostih, povezanih z menstruacijo, in zagovarja celostno obravnavo menstruacije. Prakse socialnega dela bi lahko imele pomembno vlogo pri oblikovanju in uvajanju celovitih pristopov na področju menstrualne pravičnosti. To zahteva interdisciplinarno sodelovanje z drugimi strokami.

Predstavitev avtorice:

Tjaša Franko je mlada raziskovalka, zaposlena na Centru za filozofijo vzgoje (Pedagoški inštitut), in doktorska študentka.

Kontakt: tjasa.franko@pei.si

INTEGRACIJA SLUŽB KOT POT RAZVOJA NA PODROČJU OBRAVNAVE KOMPLEKSNIH POTREB

Predstavljena bo integracija služb in disciplin na področju kompleksnih potreb kot nujna pot razvoja, ki lahko pomaga zgostiti nezadostne mreže podpore, zaradi katerih najranljivejši člani skupnosti v obstoječih mrežah ne dobijo ustrezne podpore oz. je ta pogosto obojestransko (tako za uporabnike kot za predstavnike strokovnih služb, ki zagotavljajo podporo) nezadovoljiva in povzroča učinek vrtljivih vrat. Posebej bo prikazana interakcija teh dejavnikov: uporabe prepovedanih drog, duševnih stisk in brezdomstva. Analize izbranih primerov pokaže možnosti in omejitve oblik integracije storitev. Izbrani primeri prikažejo, kako medsektorsko sodelovanje, mreženje v skupnosti, ustvarjanje konzorcijev delno že odgovarjajo na izzive oseb s kompleksnimi potrebami. Kaj ostajajo izzivi za stroke v prihodnje? In kako v prihodnje gostiti mreže podpore v smeri med- in tudi transdisciplinarnosti, izhajanja iz uporabnikov ob upoštevanju specifik vsakokratnih lokalnih skupnosti.

Predstavitev avtoric:

Meta Rutar je socialna pedagoginja, diplomantka Pedagoške fakultete v Ljubljani. Diplomirala je iz cirkuške pedagogike. V Novi Gorici že skoraj dve desetletji vodi Dnevni center za uporabnike prepovedanih drog.

Dr. Špela Razpotnik je docentka s področja socialne pedagogike, zaposlena kot visokošolska učiteljica in raziskovalka na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani.

Kontakt: spela.razpotnik@sent.si, spela.razpotnik@pef.uni-lj.si

NOVE OBLIKE SKUPNOSTI V SODOBNIH GENTRIFICIRANIH MESTIH

Ljubljana se tako kot vsa druga mesta po svetu srečuje z vse večjo urbanizacijo in gentifikacijo, ki je izraz nasprotujočih si teženj zasebnih in javnih vlagateljev v stanovanjsko dejavnost. Draga stanovanja se gradijo v mestnem središču, javna in socialna stanovanja pa v predmestju s slabšo infrastrukturo. V prispevku bodo predstavljeni primeri posledic gentifikacije na podlagi rezultatov raziskave v primestni soseski Novo polje. Soseska, ki je bila zgrajena kot odziv na pomanjkanje cenovno dostopnih stanovanj za mlade družine, socialno ogrožene družine in posameznike, se srečuje s konfliktnimi vrednotami, ki je posledica nepremišljenega urbanističnega načrtovanja. Raziskava je bila izvedena v okviru aktivnosti projekta Erasmus+ URGE - Urban Age Ethics and Social Inclusion. Osredotočila se je na vrednote prebivalcev ter njihove potrebe in poglede na skupnost. Uporabljen je bil mešani pristop z uporabo etnografskih, pripovednih in participativnih raziskovalnih metod ter analizirali različne vrste podatkov. Raziskavo smo izvedli z nevladno organizacijo Kralji ulice. Ugotovili smo, kako stanovalci uporabljajo javni prostor, kakšne so napetosti med njimi in kako te napetosti rešujejo.

Predstavitev avtoric:

Vera Grebenc je doktorica socialnega dela, zaposlena kot docentka in raziskovalka na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Amra Šabić je doktorica socialnega dela, zaposlena je na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani kot docentka na področju mladih in zasvojenosti.

Kontakt: vera.grebenc@fsd.uni-lj.si, amra.sabic@fsd.uni-lj.si

PREGLED STANJA VPELJAVE DOLGOTRAJNE OSKRBE V SLOVENIJI

Slovenija se podobno kot druge evropske države srečuje z izzivi povečevanja in spreminjanja potreb po dolgotrajni oskrbi, in sicer se bodo povečevale potrebe po oskrbi, ki bodo hkrati tudi kompleksnejše. Na nujnost ureditve področja dolgotrajne oskrbe v Sloveniji že več let opozarjajo mednarodne in nacionalne organizacije, zato je Slovenija leta 2023 sprejela Zakon o dolgotrajni oskrbi, ki postopno uvaja nove pravice do dolgotrajne oskrbe pa tudi nove postopke in metode. Na Inštitutu RS za socialno varstvo od leta 2025, ko se začnejo izvajati pravice do dolgotrajne oskrbe na domu in dodatne pravice, spremljamo vzpostavljanje mreže storitev in razvoj sistema dolgotrajne oskrbe. Prispevek bo pokazal aktualne rezultate spremljanja in evalvacije.

Predstavitev avtorjev:

Mitja Svete je razvojni sodelavec na Inštitutu RS za socialno varstvo za področje dolgotrajne oskrbe.

Anja Lazar je sodelavka Inštituta RS za socialno varstvo, kjer se ukvarja s področjem dolgotrajne oskrbe in s stanovanjsko preskrbo za namene uresničevanja dezinstitutizacije.

Lea Lebar je razvojna sodelavka na Inštitutu RS za socialno varstvo in na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Ukvarja se s področjem razvoja dolgotrajne oskrbe v Sloveniji.

Maruša Tomc Arko je pravnica in raziskovalka na Inštitutu RS za socialno varstvo.

Kontakt: mitja.svete@irssv.si, anja.lazar@irssv.si, lea.lebar1@irssv.si, marusa.tomc-arko@guest.arnes.si,

VLOGA SOCIALNIH DELAVK IN DELAVCEV V ČASU POPLAV 2023

Na svetu so naravne in druge nesreče stalnica, vendar je videti, da postajajo katastrofe čedalje pogostejše in obsežnejše. Posledice katastrof, ki so veliko več kot samo ekonomsko breme ljudi in države, so pri ljudeh opazne tudi takrat, ko jih v naravi ni več mogoče zaznati. Avgusta 2023 so Slovenijo prizadele obsežne poplave in korenito posegle v življenja ljudi. Socialne delavke so v času poplav v okviru pristojnosti in same vloge institucije v družbi zagotavljale pomoč ljudem, ki so bili prizadeti v poplavah. Kljub pomanjkanju jasnih smernic so razvile inovativne pristope, prilagojene posameznim skupnostim in okoliščinam. Na terenu so izvajale oceno potreb prizadetih, jim zagotavljale psihosocialno podporo in jih povezovala z drugimi oblikami pomoči. Poleg tega so pomagale pri urejanju socialnih transferjev, organizaciji namestitev in ponovni vzpostavitvi vsakodnevnega življenja. S pravočasnim vključevanjem socialnih delavk v načrte zaščite in reševanja lahko pripomoremo k bolj koordiniranemu in učinkovitejšemu odzivu, preprečevanju stik in zmanjševanju dolgoročnih posledic.

Predstavitev avtorice:

Klara Mestek je magistrica socialnega dela. Zaposlena je na Fakulteti za socialno delo kot asistentka na Katedri za duševno zdravje v skupnosti.

Kontakt: klara.mestek@fsd.uni-lj.si

SKRB ZA RAZBREMENITEV

Socialno delo je specifična profesija, ki je že zaradi narave dela stresna – vsakodnevne in neposredne stike imamo z ljudmi z osebnimi izkušnjami duševne stiske, ki potrebujejo pomoč in podporo pri spoprijemanju s številnimi izzivi. Na podlagi raziskave bo predstavljeno, zakaj je na področju socialnega dela skrb zase nujna in katere so prakse strokovne delavke uporabljajo pri skrbi zase. Prikazano bo, kako socialne delavke razumejo skrb zase in katere so najpogostejše ovire pri udejanjanju tega. Kaže, da socialne delavke bolj kot zase poskrbijo za sogovornike. Skoraj vse anketiranke iz vzorca se strinjajo, da je skrb zase zelo pomembna za dobro počutje in poklicno delo socialnih delavk, a le 38 % jih navaja, da znajo poskrbeti za svoje dobro počutje, le 23 % vprašanih socialnih delavk pa skrbi zase vsak dan. Najpogostejši oviri pri skrbi zase sta preobremenjenost in pomanjkanje časa. Predstavljeni bodo možni koraki za večjo skrb zase tako na področju izobraževanja kot na področju vsakodnevne socialnodelo-lovne prakse. Skrb zase ni samo odgovornost posamezne strokovne delavke, temveč celotnega kolektiva in predvsem organizacije.

Predstavitev avtorjev:

Dr. Petra Videmšek je izredna profesorica na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Dr. Primož Rakovec je docent na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Kontakt: petra.videmsek@fsd.uni-lj.si, primoz.rakovec@fsd.uni-lj.si

INŠTITUT SKRBNISTVA KOT DRUŽBENI IZZIV
Ujetost človekovih pravic v zakonodajnih postopkih

Na centrih za socialno delo se pri svojem delu zagotavljanja pomoči srečujemo z novimi izzivi sodobne družbe, ki se neizogibno stara. Večino pravic ljudje urejamo na različnih uradih z različnimi vlogami in dokumentacijo. Pri svojem delu opazamo, da si osebe lahko zagotovijo pravice le tako, da vložijo prošnjo same ali zanje to uredi skrbnik. Na centru za socialno delo opozarjamo, da je vedno več pravic – predvsem s področja varstva starejših – povezanih z določenimi uradnimi postopki, ki so dostopni le osebam pod skrbništvom. Prispevek bo opozoril na temeljne človekove pravice in svoboščine in na poseganje inštituta skrbništva v te pravice. Opozoriti je treba tudi na vse več zadev s področja skrbništva nad odraslimi osebami in na pridobivanje pravic (npr. pravica do dolgotrajne oskrbe, pomoči na domu, osebne asistencije, zdravstvene pravice, pravice po ZPIZ), ki jih uporabnikom ne uspeva uveljaviti, če sami ne zmorejo podati zahtevkov ali vlog.

Predstavitev avtoric:

Maruša Treven Nagode, magistrica socialnega dela, je pomočnica direktorice CSD Primorsko Notranjska, Enota Cerknica.

Nina Mozetič, univerzitetna diplomirana pravnica, je direktorica CSD Severna Primorska.

Kontakt: marusanagode@gmail.com, nina.mozetic@gov.si

PROSTOVOLJSKA PSIHOSOCIALNA PODPORA OB IZREDNIH DOGODKIH IN DRUGIH KRIZNIH SITUACIJAH

Predstavljen bo sistem prostovoljske psihosocialne podpore ob izrednih dogodkih in drugih kriznih situacijah, ki ga v okviru Rdečega križa Slovenije (Območnega združenja Ljubljana) razvijamo od leta 2014. Prostovoljci, ki se vključujejo v Skupino za psihosocialno pomoč, po opravljenem usposabljanju delujejo na dveh ravneh. V rednem delu kot opora ljudem – posameznikom in družinam, ki se zaradi revščine in drugih okoliščin spoprijemajo s številnimi izzivi – ter ob izrednih dogodkih (poplave, množične migracije, požari, neurja ipd.), ko zagotavljajo podporo prizadetim in očividcem. Sistem odzivanja ob izrednih razmerah razvijamo v sodelovanju z Oddelkom za zaščito in reševanje Mestne občine Ljubljana. Prostovoljski sistem na eni strani omogoča dostopnost psihosocialne podpore širši populaciji in je most med ljudmi, ki se znajdejo v stiski, in sistemi strokovne pomoči. Na drugi strani pa pomeni strokovni izziv pri izvajanju usposabljanj, mentoriranju prostovoljcev in zagotavljanju ustrezne podpore uporabnikom. V svoje delo aktivno vključujemo oceno potreb prebivalcev lokalnega okolja, načrtujemo, organiziramo in zagotavljamo ustrezno pomoč.

Predstavitev avtoric:

Klara Golob, mag. soc. dela, je kot strokovna delavka zaposlena na RKS-OZ Ljubljana na področju socialnih programov in humanitarnih dejavnosti, mentorica prostovoljkam in prostovoljcem Skupine za psihosocialno pomoč.

Polona Kladnik, univ. dipl. soc. del., na RKS-OZ Ljubljana deluje kot članica Skupine za psihosocialno pomoč ter Nastanitvene enote. Je trenerka psihološke prve pomoči in gasilska zaupnica.

Kontakt: klara.golob@rdecikrizljubljana.si,
kladnik.polona@gmail.com

**MOBILNA SLUŽBA ZA ZGODNJO PODPORO
DRUŽINAM NA DOMU**
**Projekt CSD Gorenjska kot odziv na potrebe družin
v kompleksnih življenjskih okoliščinah**

Konceptualizacija podpore družinam je relevantno vprašanje, povezano s socialnopolitičnimi vprašanji in neposrednimi praksami, ki se kažejo na konkretnih izkušnjah družinskih članov. Pristopi podpore družini so lahko osredotočeni na otroka ali starše, lahko so oblikovani na podlagi podpore ali nadzora, univerzalni ali usmerjeni v specifične probleme. V pilotnem projektu »Mobilna služba za podporo družinam s številnimi izzivi« smo v sodelovanju med CSD Gorenjska in Fakulteto za socialno delo razvijali zgodnjo podporo družinam. Z družinami sodelujemo v domačem okolju, družine prejmejo pomoč, ko jo potrebujejo, in jo lahko prejemajo, dokler jo potrebujejo. Na CSD zaposlene strokovne delavke v mobilni službi zagotavljajo podporo v obliki redne, kontinuirane in na odnosu utemeljene sodelovalne pomoči. Cilj je preprečiti stopnjevanje problemov in preprečiti dodatne obremenjujoče izkušnje. Rezultati analize fokusnih skupin o izkušnjah s pilotnim projektom, izvedenih z vodstvom CSD, strokovnimi delavkami in raziskovalkami, so pokazali, da lahko s sodelovanjem razvijamo ustrezne odgovore tako na področju znanja za ravnanje kot ustvarjanja ustreznih institucionalnih okvirjev za delo.

Predstavitev avtoric:

Urška Repar Justin, univ. dipl. pravnica, je direktorica Centra za socialno delo Gorenjska.

Polona Kuhar, univ. dipl. socialna delavka, je zaposlena na Centru za socialno delo Gorenjska na področju socialnovarstvenih storitev.

Dr. Nina Mešl, univ. dipl. soc. delavka, je visokošolska učiteljica in raziskovalka na Fakulteti za socialno delo.

Kontakt: urska.repar-justin@gov.si, polona.kuhar@gov.si,
nina.mesl@fsd.uni-lj.si

KOLIKO SMEM POVEDATI?
Izkušnje heteroseksualnih moških, ki so preživeli
intimnopartnersko nasilje

Namen prispevka je opozoriti, da ne le ženske, temveč tudi moški doživljajo intimnopartnersko nasilje. V ospredju bo glas moških v heteroseksualnih partnerskih vezah, ki doživljajo tako fizične poškodbe kot psihično nasilje. Kvantitativno je bila leta 2020 obdelana raziskava, ki jo je opravil SURS na reprezentativnem nacionalnem vzorcu in raziskuje varnost v zasebnem okolju respondentov. Predstavljeno bo, kaj so moški povedali o nasilju njihovih parnerk nad njimi. Raziskava podrobneje prikaže nasilje trenutne in nekdanje partnerke. Podrobna analiza sekundarenga gradiva je pokazala, da tudi moški doživljajo vse oblike nasilja (tudi spolnega) svojih partnerk, da dogodkov nasilja ne prijavijo policiji, da pomoč poiščejo le redki in le v pogovorih z bližnjo osebo. Gre za spregledano temo, ki ji je treba nameniti več pozornosti tudi z namenom oblikovanja ustreznih oblik pomoči za moške.

Predstavitev avtorja:

Klemen Ličen je mag socialnega dela, strokovni delavec, prejemnik Prešernove nagrade za magistrsko delo leta 2020, doktorski študent Fakultete za socialno delo.

Kontakt: klemen.licen@protonmail.com

UPORABNIKI V KOMPLEKSNIH OKOLIŠČINAH, KI V DELOVNI ODNOS VSTOPAJO NEPROSTOVOLJNO

Zakonca, stara 84 in 83 let, sta bila pred dvema letoma deložirana iz hiše, kjer sta živela. Pol leta pred tem se je center za socialno delo (CSD) aktivno vključeval in ponujal pomoč, a sta jo zavračala. Na začetku ponujene pomoči so se pri njima začele kazati težave z duševnim zdravjem. Po deložaciji sta sama odšla na drug konec države in tam je policija vključila CSD. Potem sta bila začasno nameščena v hostel, CSD pa je zanju iskal krizno namestitev, a pomoč sta zavračala. Medtem sta za nekaj mesecev izginila. CSD je ugotovil, da sta živela pri osebi, ki jima je pobrala ves denar. CSD je sprožil postopek sprejema oseb v obravnavo v varovani oddelek socialnovarstvenega zavoda. Sodni izvedenec je podal mnenje, da tega ne potrebujeta, zato je CSD sprožil postopek sprejema oseb na zdravljenje v oddelek pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice, sodišče je predlog upoštevalo. Hkrati je potekal postopek za določitev odrasle osebe pod skrbništvo. V prispevku bodo prikazani izzivi, s katerimi se strokovne delavke na CSD srečujejo pri zagotavljanju pomoči in podpore skupinam, ki pomoč zavračajo. Predstavljeni bodo konkretni izzivi kriznih namestitev.

Predstavitev avtorjev:

Andrej Brdnik Stupan in Maša Kerin sta zaposlena na CSD Maribor, Enota Lenart, na delovnem mestu strokovni delavec na CSD.

Kontakt: andrej.brdnik-stupan@gov.si, masa.kerin@gov.si

**SOCIALNA VKLJUČENOST OTROK IN MLADOSTNIKOV
IZ RANLJIVIH SKUPIN NA SKATEPARKU
POD FABIANIJEVIM MOSTOM**

Oživljanje urbanega prostora s športno vzgojo

Septembra 2022 se je v skateparku pod Fabianijevim mostom v Ljubljani začel projekt brezplačnega poučevanja rolanja za otroke in mladostnike. Pobudo je financirala Mestna občina Ljubljana. Cilji so bili približati osnove rolanja mladim, oživiti skatepark in ga vključiti v skupnost kot varen prostor za gibanje in druženje. Prostor, ki je bil prej zanemarjen in nevaren, se je preoblikoval v odprto okolje za pozitivne stike. Poseben poudarek je bil namenjen otrokom in mladostnikom iz socialno šibkejših okolij, priseljenjskih družin in tistim z vedenjskimi in čustvenimi težavami. Z redno udeležbo so razvijali občutek o lastni vrednosti, izboljšali socialne spretnosti, zmanjšali občutek izoliranosti in pridobili pozitivne izkušnje sodelovanja. Projekt je spodbudil tudi rednejšo telesno dejavnost, zmanjšal udeležbo v tveganih vedenjih in omogočil mladim iz ranljivih okolij dostop do varnega, podpornega in spodbudnega okolja.

Predstavitev avtorja:

Vid Florjanc je zaposlen kot vzgojitelj v Dijaškem domu Bežigrad v Ljubljani. Leta 2022 je zagnal projekt brezplačnih rolkarskih vadb pod Fabianijevim mostom, ki združuje socialno delo in športno vzgojo.

Kontakt: vid.florjanc@guest.arnes.si

IZZIVI SOCIALNEGA DELA Z DRŽAVLJANI TRETJIH DRŽAV V SLOVENSKIH ZAPORIH

Bivanje v zaporskem okolju in odvzem osebne svobode sta že sama po sebi zahtevna psihosocialna izziva, državljani tretjih držav pa se v slovenskih zaporih srečujejo še z dodatnimi izzivi, ki zahtevajo prilagodljive, inovativne in kulturno občutljive pristope socialnega dela. Težave, kot so pomanjkanje osnovnih sredstev, komunikacijske in kulturne ovire, omejeni stiki z družinami in socialno mrežo ter nezadostna priprava na življenje po odpustu, zahtevajo celovit odziv, ki presega zgolj institucionalne meje. Socialni delavci imajo ključno vlogo pri spoprijemanju s temi izzivi, saj delujejo kot posredniki med obsojenci, institucijami in družbo pri zagotavljanju dostojanstva in socialne vključenosti. Njihova naloga je zagotavljanje, da so pravice in potrebe tujih obsojencev prepoznane in ustrezno obravnavane, to pa prispeva k humanejšemu in učinkovitejšemu sistemu izvrševanja kazenskih sankcij v RS. Tema je aktualna zaradi prezasedenosti zaporov in večanja števila tujih državljanov, priprtih ali obsojenih zaradi storitve kaznivih dejanj po 308. členu Kazenskega zakonika, ki določa nezakonito prehajanje državnih meja.

Predstavitev avtoric:

Suzana Wolf, uni. dipl. soc. del., je vodja sektorja za tretma v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana.

Tina Mijatović, mag. soc. del., je višja svetovalka v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana.

Kontakt: suzana.wolf@gov.si, tina.mijatovic@gov.si

**RAZISKOVANJE ŽIVLJENJSKIH ZGODB LGBTI+
STAREJŠIH Z UPORABO METODE BNIM
Izkušnje projekta TRACE**

V prispevku bo predstavljen projekt TRACE »Kvirovsko državljanstvo skozi čas: staranje, starizem in s starostjo povezane politike LGBTI+ v Evropi«. Projekt je osredotočen na izkušnje starejših LGBTI+ ljudi v petih južноеvropskih državah (Portugalska, Italija, Grčija, Malta in Slovenija) in temelji na poglobljeni analizi s starostjo povezanih politik do LGBTI+, staranja in starizma. Na podlagi teh politik so bile za raziskavo izbrane države, ki so v zgodovini doživele obsežne spremembe v življenjih LGBTI+ ljudi tako v zakonodaji kot v družbi na sploh. Starejši LGBTI+ ljudje imajo enkratno znanje o teh spremembah, saj so preživeli različna obdobja od časa kriminalizacije homoseksualnosti, pandemije HIV-a in aidsa do danes. S tem namenom je bilo v Sloveniji intervjuvanih 12 LGBTI+ oseb, starejših od 60 let, pri tem pa je bila uporabljena biografsko-narativna interpretativna raziskovalna metoda. Poleg projekta bo fokus predstavitve na uporabi v slovenskih raziskavah te redkeje uporabljene raziskovalne metode ter na priložnostih in izzivih raziskovanja nevidne populacije LGBTI+ starejših s to metodo.

Predstavitev avtorjev:

Anže Jurček je doktorski študent in asistent na Katedri za raziskovanje in organizacijo Fakultete za socialno delo.

Ana Cristina Santos ima doktorat iz študij spola in je vodilna raziskovalka na Centru za družboslovne študije Univerze v Coimabri.

Kontakt: anze.jurcek@fsd.uni-lj.si, cristina@ces.uc.pt

**NARATIVNI PRISTOPI K TRAVMI: VSILJENI NADZOR
IN ŽENSKÉ, KI SO PREŽIVELE NASILJE**
**Razumevanje in odpravljanje posledic nasilja
v socialnem delu**

Nasilje nad ženskami pogosto pušča globoke in dolgotrajne posledice, ki presegajo telesno in psihološko škodo. Vpliva na identiteto, samospoštovanje in občutek nadzora nad lastnim življenjem. Povezan je s konceptom »vsiljenega nadzora«, ki ga je razvil Evan Stark, in poudarja, kako lahko socialno delo pomaga ženskam, ki so preživele to obliko nasilja, ponovno pridobiti avtonomijo in preoblikovati svoje življenjske zgodbe. Narativne prakse poudarjajo, da se pomeni izkušenj oblikujejo v družbenih in kulturnih kontekstih. Načini ravnanja, kot so eksternalizacija problemov, ponovno pisanje zgodb, raziskovanje izjemnih izkušenj in uporaba zunanijh prič, omogočajo ženskam, da problematizirajo dominantne naracije in oblikujejo nove perspektive. Prispevek bo osvetlil dva primera iz prakse svetovalnega dela z žrtvami nasilja, ki ponazarjata uporabo različnih narativnih pristopov in pomen učinkovitega medinstitucionalnega sodelovanja pri obravnavi sistemskih in medosebnih dimenzij nasilja. Poudarjena bo tudi vloga skupnostnega dela in zagovorništva pri ustvarjanju trajnostnih podpornih struktur za ženske.

Predstavitev avtorice:

Maruša Zalokar, mag. socialnega dela, je specializantka sistemske terapije in doktorska študentka na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani. Ima večletne izkušnje z delom z ženskami z izkušnjo nasilja v nevladni organizaciji.

Kontakt: marusa.zalokar@gmail.com

»TI SI PA KAR DOMA«

Skrita diskriminacija neformalnih oskrbovalcev

Oskrbovalne naloge zahtevajo od neformalnih oskrbovalcev veliko časa, predanosti in koordinacije, to pa lahko povzroča konflikte z delovnimi obveznostmi. Oskrbovalci so zaradi oskrbe pogosto preobremenjeni, označeni kot manj produktivni in diskriminirani v primerjavi z drugimi delavci. Raziskava preučuje, kako neformalni oskrbovalci otrok in odraslih s posebnimi potrebami ter starejših doživljajo izzive pri usklajevanju dela in oskrbe, ter njihove odnose z delodajalcem in sodelavci. Za ta namen je bilo opravljenih 26 intervjujev. Cilj raziskave je obravnava problematike diskriminacije družinskih neformalnih oskrbovalcev na področju zaposlovanja in dela. Preliminarni rezultati kažejo na nerazumevanje delodajalcev in sodelavcev ter omejene možnosti za napredovanje. Socialno delo lahko neposredno lajša problem diskriminacije z zagovorništvom, ozaveščanjem javnosti, zagotavljanjem psihosocialne podpore in krepitvijo moči oskrbovalcev. Zagovorništvo lahko izboljša politike na delovnem mestu, ozaveščanje zmanjša stigmo, psihosocialna podpora in krepitev moči pa pomagata pri spoprijemanju s stresom in izboljšanju položaja v delovnem okolju.

Predstavitev avtoric:

Mag. Miriam Hurtado Monarres je raziskovalka in doktorska študentka sociologije na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Dr. Valentina Hlebec je profesorica na Fakulteti za Družbene vede Univerze v Ljubljani.

Dr. Zdenka Šadl je docentka za sociologijo na Fakulteti za Družbene vede Univerze v Ljubljani.

Kontakt: miriam.hurtado-monarres@fdv.uni-lj.si,
valentina.hlebec@fdv.uni-lj.si, zdenka.sadl@fdv.uni-lj.si

SOCIALNO DELO Z LJUDMI V STISKI Z UPORABO USTVARJALNIH TEHNIK

Predstavljene bodo različne ustvarjalne tehnike za ljudi s težavami z duševnim zdravjem: kako si lahko pomagajo sami, v skupini ali drugim s svojimi znanji in spretnostmi. Tako lahko preprečimo medikamentozno zdravljenje. V svetu za blaženje duševnih stisk uporabljajo: psihodramo, egostrukturalni ples, solo petje, zborovsko petje, risanje, fotografiranje in strukturiranje videa, različne tehnike kreativnega pisanja in razmišljanja. Oseba se sprosti, si izboljša psihično stanje, se uravnovesi. Kreativnost pomaga premagati razne ovire in stresne situacije na življenjski poti ter preprečiti psihično krizo.

Predstavitev avtorice:

Nika Cigoj Kuzma je psihologinja z opravljenim podiplomskim študijem socialne medicine. Ima strokovni izpit za zastopnike obravnave ljudi s težavami z duševnim zdravjem in za koordinatorja za obravnavo oseb v skupnosti s težavami v duševnem zdravju ter je podpredsednica društva SVIZCI, društva za uporabnike.

Kontakt: nika.cigoj@fsd.uni-lj.si

Sara Jerebic Starešinič, Lucija Trabos

**CENTER ZA USPOSABLJANJE, DELO IN VARSTVO
DOLFKE BOŠTJANČIČ, DRAGA**
**Socialno vključevanje in enakovrednejša družbena vloga
mladostnikov z zmerno motnjo v duševnem razvoju**

Predstavljeni bodo primeri dobrih praks Centra za usposabljanje, delo in varstvo Dolfke Boštjančič, Draga, in sicer s področja vključevanja mladostnikov z zmerno motnjo v duševnem razvoju v učno prakso. Učna praksa poteka znotraj Posebnega programa vzgoje in izobraževanja. Kot primer dobre prakse bo predstavljeno delo v Drugi violini in Kavarnici posebne sorte. Kot sodelovanje v skupnosti bomo predstavili projekta »Dober, boljši, skupaj s tabo« in »Naredim, razveselim«, pri katerih razvijamo in nadgrajujemo medsebojno sodelovanje mladostnikov centra v Dragi ter obsojenk Zavoda za prestajanje kazni zapora Ig. S takšnimi programi spodbujamo razvoj samostojnejšega spoprijemanja z življenjem ter razvoj skrbnejše in odgovornejše osebnosti. Programi so celoviti procesi, v katerih učenci in obsojenke krepijo moč za razvoj zaupanja vase in sposobnosti za odločanje. Vključeni pridobijo potrditev in izkušnje za utrjevanje pozitivne samopodobe. To jih opogumlja za nadaljnje konstruktivno udejstvovanje in uspešnejše vključevanje v skupnost. Hkrati pripomore k socialnemu vključevanju, enakovrednejši družbeni vlogi in bolj vključujoče usmerjeni družbi.

Predstavitev avtoric:

Sara Jerebic Starešinič in Lucija Trabos sta skupinski habilitatorki v CUDV Draga.

Kontakt: jerebic.sara@gmail.com, lucija.trabos@gmail.com

OTROCI IN MLADOSTNIKI S ČUSTVENIMI STISKAMI IN VEDENJSKIMI TEŽAVAMI V SISTEMU POMOČI

Prispevek obravnava problematiko otrok in mladostnikov, ki so nasilni do sebe oziroma do drugih ali pa se z nasiljem srečujejo v družinskem okolju in se zaradi omenjenih težav znajdejo v različnih institucionalnih oblikah pomoči. Pri tem je posebna pozornost usmerjena v analizo sistema skrbi in kako ta zadovoljuje potrebe preučevane ciljne skupine otrok in mladostnikov. Podatki, na katerih temelji prispevek, so bili zbrani v okviru raziskave, ki jo je Inštitut RS za socialno varstvo izvedel leta 2024. V raziskavi so sodelovali različni deležniki, in sicer CSD, SC, CUDV, šolski svetovalni delavci, svetovalni centri za otroke, mladostnike in starše, nevladne organizacije, center za duševno zdravje otrok in mladostnikov, otroci, ki so nameščeni v SC, in njihovi starši. Njihove izkušnje potrjujejo, da sistem pomoči na tem področju ne deluje dobro. Potrebne so izboljšave na ravni zgodnje obravnave in preventive, treba je razvijati nove pristope in programe ter bolj okrepiti dobre prakse, predvsem pa je pomembno vzpostaviti delujoče medinstitucionalno sodelovanje na vseh ravneh (vertikalno in horizontalno).

Predstavitev avtorjev:

Dr. Tamara Narat je kot strokovna raziskovalna sodelavka zaposlena na Inštitutu RS za socialno varstvo, na oddelku Otroška opazovalnica. Dr. Urban Boljka je zaposlen kot strokovno raziskovalni sodelavec na Inštitutu RS za socialno varstvo, dopolnilno pa na Fakulteti za družbene vede.

Žana Marušič je magistrica sociologije in kot raziskovalka zaposlena na Inštitutu RS za socialno varstvo.

Kontakt: tamara.narat@irssv.si, zana.marusic@irssv.si,
urban.boljka@irssv.si

DELO Z OSEBAMI Z MOTNJO V DUŠEVNEM RAZVOJU IN DEMENCO

Osebe z motnjo v duševnem razvoju in demenco se spopadajo z izzivi, ki zahtevajo različne načine obravnav, in težje izrazijo svoje težave. To otežuje zgodnje prepoznavanje demence. Pogoste so tudi pridružene motnje, ki dodatno otežujejo diagnozo. Predstavljeni bodo vedenjski in strukturirani pristopi, kot so kavarne spominov, terapija s spominjanjem in kognitivna stimulacija, ki izboljšujejo kakovost življenja oseb z motnjo v duševnem razvoju in demenco. V VDC Tončke Hočevar uporabljamo presejalni test, ki omogoča hitro prepoznavo zmanjšanja kognitivnih sposobnosti, in gospodinjski model obravnave, ki omogoča osebnejši pristop pri delu z uporabniki. Multidisciplinarni timi (strokovni delavci, fizioterapevti, delovni terapevti, zdravstveni delavci idr.) imajo odločilno vlogo pri podpori in oskrbi. Pri zgodnjem prepoznavanju demence sta ključna spoštljiv pristop in vključevanje oseb z motnjo v duševnem razvoju v vsakodnevne dejavnosti. Za kakovostno življenje takšnih oseb je ključno celostno in prilagojeno delo, ki upošteva njihove individualne sposobnosti in potrebe.

Predstavitev avtoric:

Asja Niča Peterkovič dela v VDC Tončke Hočevar kot skupinski habilitator v skupini z najstarejšimi uporabniki, ki imajo demenco.

Urška Rendulić je v VDC Tončke Hočevar zaposlena kot skupinski habilitator.

Kontakt: asja.peterkovic@vdc.si, urska.rendulic@vdc.si

AKTIVACIJA STAREJŠIH OSEB Z INTELEKTUALNO OVIRO S POMOČJO TERAPIJE S PSOM

V Varstveno delovnem centru Kranj (VDC Kranj) izvajamo storitev vodenja in varstva ter zaposlitve pod posebnimi pogoji za odrasle osebe z intelektualno oviro, ki so lahko dodatno senzorno ali gibalno ovirane. Upravičenci se lahko v storitev vključijo po 18. letu starosti. Zgornja starostna meja vključitve zakonsko ni določena. Vključeni so, dokler si tega želijo oziroma vse dokler jim lahko zagotavljamo ustrezno oskrbo. Trenutno je v naši storitvi vključenih 45 oseb z intelektualno oviro starejših od 50 let. V VDC Kranj v okviru vsebin za izboljšanje kakovosti življenja uporabnikov sodelujemo s Tačkami pomagačkami, društvom za terapijo s pomočjo psov. Strokovni delavec s poznavanjem uporabnikov in sodelovanjem z vodnikom skrbno pripravi ure terapije s psom. Pes je medij, s katerim uresničujemo strokovni cilj – aktivacijo starejših uporabnikov. To v praksi pomeni spodbujanje socialnih interakcij, izboljšanje telesne aktivnosti in kognitivno stimulacijo. Na podlagi rednih letnih evalvacij individualnih ciljev pri uporabniku tako ugotavljamo pozitiven napredek na področju njegovega psihofizičnega funkcioniranja.

Predstavitev avtorice:

Katja Polanec je na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani študirala analitsko sociologijo, nato pa magistrirala na Fakulteti za socialno delo na področju socialnega dela z družino. Zaposlena je v Varstveno delovnem centru Kranj kot skupinski habilitator.

Kontakt: katja.polanec@gmail.com

Katja Ronchi, Sabina Menart

OTROCI SO NAŠE NAJVEČJE BOGASTVO
Socialno delo na Oddelku za (re)habilitacijo otrok
na URI Soča

Otroci so naše največje bogastvo. Kaj pa, ko v življenje otroka poseže dolgotrajna bolezen ali huda poškodba? V prispevku bo v ospredju vpliv bolezni ali poškodb na družinsko dinamiko, na spoprijemanje staršev z drugačno realnostjo in na prve stike družine s socialnim delavcem v rehabilitacijskem okolju. Na podlagi primerov iz prakse spoznamo razsežnost podpore socialnega delavca v zdravstvenem sistemu, ki je s svojim sistemskim pristopom in povezovanjem (mikro) družinskega okolja z (makro) sistemom (lokalna skupnost, država) enkratna.

Predstavitev avtoric:

Katja Ronchi je univerzitetna diplomirana socialna delavka, zaposlena na URI Soča na Oddelku za (re)habilitacijo otrok.

Sabina Menart je magistrica socialnega dela, zaposlena na URI Soča na Oddelku za (re)habilitacijo otrok.

Kontakt: katja.ronchi@ir-rs.si, sabina.menart@ir-rs.si

**PALIATIVNA OSKRBA STANOVALCEV Z DEMENCO
V DOMOVIH ZA STARE LJUDI
Predstavitev projekta In-touch**

Ljudje z napredujočo obliko demence so najpogostejše nastanjeni v domovih za stare ljudi. V zadnji fazi življenja je še posebej pomembno, da so v ospredju oskrbe njihove potrebe, da so ustrezne podpore in pomoči deležni družinski člani stanovalcev z demenco in da imajo zaposleni za izvajanje oskrbe ustrezno izobrazbo. V skladu s temi usmeritvami smo se na Fakulteti za socialno delo vključili v mednarodni projekt In-touch. V sedmih državah bo v 56 domovih za stare potekala raziskava, v kateri bomo preučevali paliativno oskrbo pri stanovalcih z demenco, z namenom zagotavljanja kakovostnejše oskrbe. Pomembna dela projekta sta zmanjševanje socialne izključenosti stanovalcev in njihovih družinskih članov ter krepitev vključevanja stanovalcev v prilagojene domske dejavnosti. Projekt bo potekal pet let. V prvi fazi analiziramo pravice ljudi z demenco, ki so zapisane v zdravstveni in socialni zakonodaji. V prispevku bodo predstavljeni rezultati analize. Oprli se bomo predvsem na prikaz antidiskriminacijskih elementov, pravice do samostojnega življenja v skupnosti, pravice do zasebnosti, zdravstvenih in socialnih storitev.

Predstavitev avtorjev:

Dr. Jana Mali je redna profesorica na Fakulteti za socialno delo. Raziskovalno in pedagoško se ukvarja s področji socialnega dela s starimi ljudmi, supervizijo in metodami socialnega dela, dolgotrajno oskrbo in metodologijo raziskovanja v socialnem delu.

Anže Štrancar je doktorski študent Fakultete za socialno delo.

Klara Mestek je asistentka na Fakulteti za socialno delo.

Kontakt: jana.mali@fsd.uni-lj.si, anze.strancar@fsd.uni-lj.si,
klara.mestek@fsd.uni-lj.si

POVEZUJEMO NITI ŽIVLJENJA
Socialno delo kot podpora v dolgotrajni rehabilitaciji oseb
s pridobljeno možgansko poškodbo

Pridobljena možganska poškodba posameznikom pogosto tako temeljito spremeni življenje, da izgubijo samostojnost in socialne vloge. Dolgotrajna rehabilitacija zahteva celostni pristop, pri tem pa ima socialno delo ključno vlogo pri ponovni vzpostavitvi identitete in vključenosti v skupnost. V Centru Naprej izvajamo aktivnosti socialnega dela, ki temeljijo na individualnem načrtovanju in vključujejo individualno in skupinsko podporo, pomoč pri vzpostavitvi socialnih mrež, krepitev življenjskih spretnosti in iskanje delovnih priložnosti. Poudarjamo izzive pri vključevanju uporabnikov v družbo, pri tem pa uporabljamo t. i. kolo življenja za celostno oceno življenjskih področij in določanje dosegljivih ciljev. Ukvarjanje s cilji uporabnikov povečuje njihovo motivacijo, občutek kompetentnosti in samostojnosti. Predstavljeni bodo primeri dobre prakse: uporabnikom pomagamo pri vzpostavitvi socialnih povezav, pridobivanju spretnosti in oblikovanju življenjskih strategij, ki omogočajo večjo samostojnost. Praksa potrjuje, da celostna rehabilitacija, ki temelji na individualnem pristopu in podpornih orodjih, pomembno pripomore k izboljšanju kakovosti življenja oseb s pridobljeno možgansko poškodbo.

Predstavitev avtoric:

Jasna Vešligaj Damiš, univerzitetna diplomirana psihologinja, je direktorica in ustanoviteljica Centra Naprej Maribor s sedemnajstletnimi izkušnjami na področju dela z osebami s pridobljeno možgansko poškodbo.

Zvonka Novak je socialna delavka, licencirana mediatorica in pediatrična medicinska sestra.

Aleksandra Kopitar Vizjak, univerzitetna diplomirana socialna delavka, je koordinatorka pomoči na domu in šolska svetovalna delavka.

Kontakt: jasna.damis@gmail.com, zvonka.novak@center-naprej.si, sasa.vizjak@center-naprej.si

MED SPOMINI IN VSAKDANOM LJUDI Z DEMENCO

Življenje z demenco vključuje številne spremembe, ki vplivajo na odnose, samostojnost in vsakdan. Socialni stiki se lahko zmanjšajo zaradi težav v sporazumevanju. Kljub temu lahko rutina, sprejemajoče okolje in čustvena podpora izboljšajo kakovost življenja ljudi z demenco. Predstavljeni bodo preliminarne rezultati raziskave, temelječe na analizi enajstih intervjujev z ljudmi z demenco, ki se razlikujejo po starosti, spolu in fazi bolezni. Nekateri živijo v skupnosti, drugi v instituciji. Poglavitne teme raziskave: dnevna rutina, vloga oskrbovalcev, pomen spominov pri ohranjanju identitete in sporazumevanje. Vsakdanje življenje je lahko izpolnjujoče, če imajo osebe z demenco ustrezno podporo in razumevanje. Ohranjanje samostojnosti, prilagoditev okolja in vključevanje v družbo izboljšujejo samozavest in dobro počutje. Za socialno delo je pomembno, da jih ne obravnavamo le skozi prizmo diagnoze, temveč kot posameznike z zgodbo. S sprejemanjem demence kot dela življenja in primernim sporazumevanjem pripomoremo k njeni destigmatizaciji in ustvarjamo okolje, v katerem osebe z demenco niso izključene, temveč cenjene in aktivno vključene v skupnost.

Predstavitev avtorja:

Anže Štrancar je doktorski študent in asistent na Katedri za dolgotrajno oskrbo na Fakulteti za socialno delo.

Kontakt: anze.strancar@fsd.uni-lj.si

VLOGA SOCIALNEGA DELAVCA V PROCESU ZAPOSLOITVENE REHABILITACIJE

Zaposlitvena rehabilitacija je celota aktivnosti, ki so namenjene usposabljanju oseb z invalidnostjo za opravljanje določenih del, pridobivanju poklica oziroma javno veljavne izobrazbe, zaposlovanju invalida, ohranjanju zaposlitve in napredovanju v zaposlitvi ali spremembi poklicne kariere. Najpomembnejši cilj zaposlitvene rehabilitacije je osebam z invalidnostjo zagotoviti ustrezno individualno pomoč, da bodo prepoznale svoje sposobnosti, aktivno sodelovale pri načrtovanju reševanja svojega problema s ciljem ohranitve zaposlitve ali pridobitve nove zaposlitve. Doseganje ciljev je plod interdisciplinarnega sodelovanja različnih strokovnjakov, ki skupaj sestavljajo strokovni tim, katerega nepogrešljiv član je tudi socialni delavec/delavka. Opisana bo vloga socialnega delavca v strokovnem timu in prikazan bo specifični način dela s postopki, ki potekajo v okviru zaposlitvene rehabilitacije. Primeri iz prakse bodo omogočili še boljši vpogled v razgibano področje socialnega dela s posamezniki, ki imajo pridobljen status invalida.

Predstavitev avtorjev:

Simona Roškar in Denis Mencigar sta strokovna delavca, ki delata na področju zaposlitvene in poklicne rehabilitacije.

Kontakt: simona.roskar@ir-rs.si, denis.mencigar@ir-rs.si

NASILJE NAD MOŠKIMI INVALIDI

Nasilje nad invalidi ostaja ena najmanj prepoznanih oblik nasilja v naši družbi, kljub zakonodaji, ki naj bi takšne posameznike ščitila. V prispevku bodo v ospredju moški z invalidnostjo, ki doživljajo nasilje, vendar zaradi sistemskih vrzeli pogosto ostajajo brez ustrezne podpore in pomoči. Fokus prispevka je torej dvojen: po eni strani osvetljujemo spregledano realnost nasilja nad moškimi invalidi, po drugi pa iščemo sistemske odgovore in možnosti za izboljšanje njihovega položaja. V Sloveniji zgolj Društvo gibalno oviranih in žrtev nasilja VIZIJA ponuja nastanitvene zmogljivosti za moške žrtve nasilja z invalidnostjo. A tudi ta možnost ima omejitve – med letoma 2021 in 2024 je bilo zavrženih 14 moških, saj so bile kapacitete že zasedene z ženskimi žrtvami nasilja. To ni ustrezna rešitev navedene problematike, saj le omejeno rešuje problem. Prispevek temelji na refleksiji o dolgoletnem terenskem delu z invalidi, ki so doživeli nasilje, in na analizi primerov. Nasilje nad invalidi ni le osebna tragedija – je izraz družbenega neuspeha. Pravica do varnosti, zasebnosti in dostojanstva mora biti zagotovljena vsakomur – ne glede na spol, telesne zmožnosti ali okoliščine.

Predstavitev avtorice:

Tina Kotnik Tajnikar je profesorica sociologije in angleščine, zaposlena kot strokovna vodja programa Nasilje nad invalidi v Društvu gibalno oviranih in žrtev nasilja VIZIJA.

Kontakt: drustvo.vizija.info@gmail.com

PALIATIVNA OSKRBA RANLJIVIH SKUPIN – KO JE SOCIALNA STISKA VEČJA OD ZDRAVSTVENE

V današnjem času je treba razumeti paliativno oskrbo kot univerzalno pravico vsakega bolnika, ki doživlja neozdravljivo, napredujočo kronično bolezen, zaradi katere bo umrl. Paliativna oskrba nujno vključuje tudi bolnikove bližnje, ki mu v bolezni stojijo ob strani. Treba pa se je zavedati, da obstajajo skupine bolnikov, ki jim paliativna oskrba ni ponujena zaradi razlik v socialno-ekonomskem statusu. Med manj privilegiranimi skupinami prebivalstva so brezdomci. Opredelitev te skupine ljudi vključuje ne le ljudi, ki živijo v zavetiščih, ampak tudi tiste, ki nimajo stalnega/stabilnega bivališča, ki bo mu lahko rekli dom. Praviloma imajo šibko socialno mrežo, težko sprejemajo odločitve in težko prevzemajo odgovornost za različne medicinske ukrepe. V Sloveniji še nimamo izdelanih strategij, kako ustrezno pomagati takim ljudem. Treba bi bilo organizirati oskrbo v okolju, kjer živijo, saj večinoma ne želijo namestitve v ustanove, zgodaj načrtovati ukrepe za primer poslabšanje in za zadnje obdobje življenja. Treba je podpreti ljudi, ki skrbijo zanje, in organizirati zdravstveno podporo, tako da bo ustrezno poskrbljeno zanje v vseh fazah bolezni.

Predstavitev avtorjev:

Mateja Lopuh je diplomirala na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Zaposlena je v Splošni bolnišnici Jesenice, kjer vodi Center za interdisciplinarno zdravljenje bolečine in paliativno oskrbo.

Anže Habjan je končal študij na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani in je doktorski študent. V Nemčiji se je izobraževal o duhovni oskrbi v paliativni oskrbi.

Kontakt: mateja.lopuh@gmail.com, info@palias.si

RITUALI POSLAVLJANJA IN ŽALOVANJE SOCIALNIH DELAVCEV PO SMRTI UPORABNIKOV

V okviru diplomskega dela sem raziskoval rituale poslavljanja in načine žalovanja socialnih delavk v domovih za stare ljudi. Zanimalo me je, kako na emocionalni ravni poteka delo z umirajočimi uporabniki, na kakšen način socialne delavke žalujejo za uporabniki, kateri so rituali poslavljanja, ki jim pomagajo pri soočanju z izgubo, na kakšen način institucija, kjer so zaposlene, omogoča žalovanje zaposlenih, kako so delovne in strokovne izkušnje vplivale na žalovanje socialnih delavk ter kako je delo z umirajočimi vplivalo na njihov lasten odnos do minljivosti in smrti. Raziskava je kvalitativna, podatke sem zbral z metodo spraševanja z delno strukturiranimi intervjuji, v vzorec pa sem vključil osem socialnih delavk. Rezultati so pokazali, da so socialne delavke pogosto v stiku z umirajočimi uporabniki, večina ob njihovi smrti doživi težke in obremenjujoče občutke. Z občutki se socialne delavke spoprijemajo na različne načine, pri tem pa imajo različno veliko podporo s strani organizacij. Po smrti uporabnika socialne delavke izvajajo različne rituale poslavljanja, v organizacijah so prisotni tudi skupinski rituali. Delovne izkušnje so pripomogle k lažjemu žalovanju socialnih delavk.

Predstavitev avtorja:

Domen Gerbec je diplomant in študent Fakultete za socialno delo. Na magistrski stopnji je izbral modul Dolgotrajna oskrba starih ljudi.

Kontakt: domen.gerbec@gmail.com

**VLOGA SOCIALNE DELAVKE PRI ZDRAVLJENJU
ODVISNOSTI OD PSIHOAKTIVNIH SUBSTANC
Center za zdravljenje odvisnih od prepovedanih drog
in Enota za zdravljenje odvisnosti od alkohola**

Ker je odvisnost kronična in ponavljajoča se, zaznamuje posameznikovo življenje. Za uspešno okrevanje je ključna popolna abstinenca, saj se bolezen, če ni ustrezno zdravljena, vedno znova vrne. Odvisnost od psihoaktivnih substanc vpliva ne samo na telesno zdravje, temveč tudi na duševno stanje, socialne odnose, družinsko dinamiko, poklicno pot in splošno kakovost življenja. V Sloveniji delujejo različni programi za zdravljenje odvisnosti od psihoaktivnih substanc. Pomembno vlogo pri zdravljenju imata Center za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog in Enota za zdravljenje odvisnosti od alkohola. Socialna problematika pomembno vpliva na izid zdravljenja odvisnosti. Dejavniki, kot so socialna podpora, dostopnost zdravstvenih storitev, stigmatizacija in ekonomske razmere, določajo posameznikove možnosti za uspešno rehabilitacijo in dolgoročno abstinenco. Vloga socialne delavke je ne samo omogočanje dostopa do socialnih storitev, temveč tudi sodelovanje pri individualnih in skupinskih terapijah, učenje posameznika novih socialnih spretnosti in vključevanje svojcev v obravnavo. Za uspešno zdravljenje sta potrebna celostna obravnava posameznika in multidisciplinarno delo.

Predstavitev avtoric:

Nataša Kopač, univ. dipl. soc. del., je zaposlena na Univerzitetni psihiatrični kliniki, na Enoti za zdravljenje odvisnosti od alkohola.

Eva Erbežnik, mag. soc. del., je zaposlena na Univerzitetni psihiatrični kliniki, v Centru za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog.

Kontakt: eva.erbeznik@psih-klinika.si, natasa.kopac@psih-klinika.si

**SOCIALNO DELO NA PRESEČIŠČU STARANJA
IN DUŠEVNEGA ZDRAVJA**

**Pomen psihosocialne podpore starim ljudem
in krepitev duševnega zdravja**

Staranje prebivalstva prinaša številne izzive, med katerimi je duševno zdravje starih ljudi pogosto spregledano. Depresija, anksioznost in kognitivne motnje so med starimi ljudmi pogoste, a dostop do ustreznih oblik podpore je pogosto omejen. Socialno delo ima ključno vlogo pri zagotavljanju psihosocialne podpore starim ljudem in preprečevanju njihove socialne izključenosti. Prispevek obravnava pomen interdisciplinarnega sodelovanja pri zagotavljanju duševnega zdravja starih ljudi in prikaže primere dobrih praks socialnega dela na tem področju. Poudarek je na preventivnih programih, podpornih skupinah, terapevtskih dejavnostih in inovativnih pristopih, ki pripomorejo k boljši psihosocialni podpori starih ljudi. Kljub pozitivnim premikom na področju integracije socialnega dela v sisteme duševnega zdravja še vedno ostajajo izzivi, kot so pomanjkanje virov, stigmatizacija in sistemske omejitve. Prispevek ponuja vpogled v rešitve, ki lahko izboljšajo dostopnost in učinkovitost storitev ter pripomorejo k celostni obravnavi duševnega zdravja starih ljudi.

Predstavitev avtorjev:

Amir Crnojević je predsednik Gerontološkega društva Slovenije in strokovnjak na področju socialnega dela s starimi ljudmi.

Pika Nahtigal je samostojna strokovna delavka Gerontološkega društva Slovenije.

Kontakt: info@gds.si

SOCIALNO VKLJUČEVANJE UPORABNIKOV ZAVODA ZA OSKRBO NA DOMU LJUBLJANA V ORGANIZIRANE OBLIKE PROSTOVOLJSTVA

Osamljenost in socialna izključenost starejših sta velik družbeni izziv, ki zahteva sodelovanje vseh relevantnih deležnikov. Zavod za oskrbo na domu Ljubljana na tem področju uvaja nadgradnjo obstoječega prostovoljstva z razvojem modela, v katerem se uporabniki storitev vključujejo kot prostovoljci. Tako presežejo vlogo pasivnih prejemnikov pomoči in prevzamejo aktivno vlogo soustvarjalcev podpornih dejavnosti za druge uporabnike. Njihove življenjske izkušnje in boljše razumevanje potreb sorodne populacije pomenijo pomembno dodano vrednost pri vzpostavljanju pristnih in podpirajočih medosebnih odnosov. Posebnost modela je povezovanje posameznikov s podobnimi življenjskimi okoliščinami. To omogoča vzajemno razumevanje in občutek pripadnosti. Takšno vključevanje pozitivno vpliva na vse sodelujoče – poveča občutek smisla, izboljšuje samopodobo in spodbuja kakovostno preživljanje prostega časa. Prispevek bo osvetlil teoretska izhodišča tega pristopa, prikazal primere dobrih praks in poudaril pomen aktivne participacije uporabnikov kot ključnega dejavnika pri preprečevanju socialne izključenosti starejših.

Predstavitev avtorice:

Mateja Guštin je diplomirana univerzitetna andragoginja z večletnimi izkušnjami na področju socialnega dela. Na Zavodu za oskrbo na domu Ljubljana je vodja programa organiziranega prostovoljstva in medgeneracijskega sodelovanja.

Kontakt: mateja.gustin@zod-lj.si

**PODPORA OSEBAM Z MOTNJO V DUŠEVNEM RAZVOJU
PRI VKLJUČEVANJU V SOCIALNO OKOLJE – SOCIALNO
VKLJUČEVANJE INVALIDOV V VARSTVENO DELOVNEM
CENTRU TONČKE HOČEVAR**

Osebe z motnjo v duševnem razvoju imajo različne kognitivne in prilagoditvene spretnosti, ki vplivajo na njihovo samostojnost in vključevanje v družbo. Imajo težave pri učenju novih spretnosti, načrtovanju vsakodnevnih opravil in prilagajanju socialnim situacijam. Brez ustrezne podpore se težje vključujejo v širše družbeno okolje in ostajajo odvisni od družine ali institucij. Zakon o socialnem vključevanju invalidov tem osebam omogoča dostop do storitev socialnega vključevanja, katerih namen je podpora pri čim bolj neodvisnem in samostojnem življenju. V VDC Tončke Hočevar izvajamo to storitev od leta 2022 z imenom »S podporo zmorem vse«. Z individualno prilagojeno podporo jim omogočamo večjo samostojnost pri urejanju osebnih zadev, načrtovanju in izvedbi dnevnih življenjskih opravil ter kakovostnejšem preživljanju prostega časa. Ključno vlogo pri izvajanju storitve imajo laične podporne osebe – študenti in prostovoljci, ki uporabnikom pomagajo pri vsakodnevnih izzivih in jim omogočajo aktivno vključevanje v skupnost. Prispevek bo predstavil izkušnje in izzive pri izvajanju te storitve in vpliv, ki ga ima na kakovost življenja uporabnikov.

Predstavitev avtoric:

Monika Ločniškar, Petra Bizjak Puhar in Mateja Kovač so socialne delavke v Varstveno delovnem centru Tončke Hočevar. Vse tri imajo dolgoletne izkušnje pri delu z osebami z motnjo v duševnem razvoju.

Kontakt: monika.locniskar@vdc.si, petra.bizjak@vdc.si,
mateja.kovac@vdc.si

IZZIVI SOCIALNEGA DELA NA PODROČJU OSEBNE ASISTENCE

Na področju osebne asistence se v sedmem letu od sprejetja zakona pojavljajo izzivi, ki prinašajo veliko dilem za strokovne delavce na področju invalidskega varstva na centrih za socialno delo. Namen osebne asistence je, da posamezniki z različnimi oviranostmi kljub oviram živijo čim bolj neodvisno, ostajajo aktivni in vključeni v družbo v skladu s svojimi željami in sposobnostmi. Prispevek prikaže vlogo koordinatorja invalidskega varstva na centru za socialno delo, ki vodi postopke pridobitve pravice in spremlja izvajanje osebne asistence. Pri tem se pogosto pojavi strokovna dilema o ustreznem ravnanju in je treba ves čas paziti, da ob upoštevanju zakonodaje upoštevamo stroko socialnega dela in ostajamo v delovnem odnosu z uporabnikom. V praksi se pogosto znajdemo med dejanskimi potrebami uporabnika in njegove socialne mreže ter med javnim interesom, za katerega si moramo kot uradne osebe prizadevati. Kot eno izmed pomembnejših rešitev za ureditev področja predlagamo širitev nabora in obsega storitev podpore in pomoči v skupnosti, da bodo ustrezneje zadovoljile dejanske potrebe oseb z različnimi vrstami oviranosti.

Predstavitev avtoric:

Mojca Čavničar, univ. dipl. soc. del., mag. prav., je strokovna delavka na CSD Južna Primorska. Dela kot koordinator invalidskega varstva. Katja Mrzlić, univ. dipl. soc. del., je strokovna delavka pri CSD Južna Primorska. Dela kot koordinator invalidskega varstva.

Kontakt: mojca.cavnicar@gov.si, katja.mrzlic@gov.si

KREPITEV SKUPNOSTI GLUHOSLEPIH

Za ranljive skupine prebivalcev je izjemno pomembna krepitev njihove skupnosti, da kot skupnost lahko stopijo iz anonimnosti, pokažejo svojo enkratnost in s prizadevanji dosežejo spoštovanje in dobijo pravice. Krepitev vsake skupnosti je nenehen proces, krepitev skupnosti gluhoslepih pa zahteva celosten pristop, ki združuje dostopnost, podporo, pomoč, vključevanje in nenehno izobraževanje. Skupnost se lahko gradi in krepi le, če ima svoj jezik – jezik gluhoslepih. Z razvojem in uveljavitvijo jezika gluhoslepih, stalnim izobraževanjem članov te skupnosti je mogoče zagotoviti boljšo dostopnost do informacij, večjo povezanost in boljše vključevanje v širšo skupnost. Da se vse to lahko zgodi, so potrebni ustrezna strokovna podpora in pomoč posameznikom z gluhoslepoto in okolju, v katerem živijo, na eni strani in sistemska ureditev na drugi strani. S prilagoditvami v sporazumevanju, tehnološkimi rešitvami, izobraževanjem, ustrezno strokovno pomočjo, psihosocialno podporo in ozaveščanjem širše skupnosti ustvarimo okolje, v katerem ljudje z gluhoslepoto lahko polno sodelujejo in prispevajo k skupnosti. To je ključno za zmanjševanje njihove izolacije in izboljšanje kakovosti njihovega življenja.

Predstavitev avtorice:

Simona Gerenčer je doktorirala na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani, tam sodeluje kot asistentka. Je začetnica strokovnega dela in znanstvenega raziskovanja z ljudmi z gluhoslepoto v Sloveniji. Je tolmačica za jezik gluhoslepih, soustanoviteljica in generalna sekretarka Združenja gluhoslepih Slovenije DLAN.

Kontakt: simonagerencer@gmail.com

NAČRT POMOČI DRUŽINI IN OTROKU – OBLIKE PODPORE IN POMOČI V PRAKSI

Center za socialno delo v okviru postopka Ukrepi za varstvo koristi otroka pred odločitvijo sodišča o ukrepu trajnejšega značaja izdela načrt pomoči družini in otroku. Načrt pomoči vsebuje opis stanja, potrebe otrok, možnosti družine, način spremljanja, oblike pomoči in opis realizacije ukrepa. Center za socialno delo lahko v načrt pomoči družini in otroku vključi različne oblike podpore in pomoči. Prispevek predstavlja primer iz prakse in kratek pregled oblik pomoči, ki so na voljo. Pri oblikovanju načrta pomoči družini in otroku se strokovni delavci pogosto srečujemo s težavami glede možnosti napotitve v obstoječe oblike pomoči – različni programi so dostopni le v večjih mestih in pri številnih oblikah pomoči so čakalne vrste. Prispevek opozori na zaznane težave in razlike glede razpoložljivosti oblik pomoči ter predstaviti zaznane potrebe po novih ali drugače zasnovanih oblikah pomoči.

Predstavitev avtorice:

Urška Gradišnik je univerzitetna diplomirana socialna delavka, zaposlena na področju varstva otrok in družine na Centru za socialno delo Celje, enota Laško.

Kontakt: urska.gradisnik@gov.si

NEVIDNE STRUKTURE MOČI

Kako neformalne prakse oblikujejo uporabniške izkušnje

Prispevek analizira vlogo formalnih in neformalnih pravil ter praks v institucijah in njihov vpliv na uporabnike z oviranostmi. Osredotoča se na omogočajoče in onemogočajoče prakse ter njihov vpliv na avtonomijo uporabnikov. Raziskava temelji na kvalitativni analizi poglobljenih intervjujev in avtoetnografski refleksiji ter izpostavlja interakcije med formalnimi in neformalnimi institucionalnimi strukturami. Izsledki so razkrili »tiho moč« neformalnih omogočajočih praks, ki lahko včasih kompenzirajo rigidnost formalnih pravil in omogočajo fleksibilnost, sodelovanje in personalizacijo. Prispevek pojasni pomen razumevanja institucionalnih procesov na neformalni ravni in njihovo vlogo pri oblikovanju podpornega ali omejujočega okolja. Ugotovitve so pomembne za socialno delo in psihosocialno svetovanje, saj ponujajo podlago za razvoj prilagodljivih praks, ki krepijo avtonomijo uporabnikov in zmanjšujejo obstoječe institucionalne ovire.

Predstavitev avtorja:

Dr. Marino Kačič je socialni delavec, psihoterapevt in predavatelj na SFU Ljubljana. Ima več kot 25 let izkušenj na področju psihosocialnega svetovanja in psihoterapije s skupinami, družinami, posamezniki in pari.

Kontakt: marino.kacic@gmail.com

POTI DO INKLUZIVNE ŠOLE

Prispevek socialnega dela k vključevanju ranljivih otrok

Socialni delavci v šolski svetovalni službi so ključna podpora pri vključevanju ranljivih otrok v izobraževanje, saj sodelujejo z učitelji, družino in lokalnim okoljem. Inkluzivna šola si prizadeva za enake možnosti in participacijo vseh otrok z zmanjševanjem izključevalnih praks in prilagajanjem učnega okolja različnim zmožnostim otrok. Socialni delavci lahko pripomorejo k celostni preobrazbi šole in skupaj z učitelji razvijajo inkluzivne prakse na različnih ravneh (numerična, socialna, psihološka, epistemološka vključenost) in prizoriščih (pouk, razred, odmori, obšolske dejavnosti) – po večdimenzionalnem konceptu inkluzivnosti. Raziskava pokaže, kako inkluzivne so slovenske osnovne šole za romske otroke, priseljence, otroke s posebnimi potrebami in tiste, ki živijo v revščini. Študije primera in in podatke na 16 osnovnih šolah smo zbirali iz šolske dokumentacije ter z intervjuji s svetovalnimi delavkami, učiteljicami in otroki. Predstavljene bodo konkretne inkluzivne prakse na različnih ravneh in prizoriščih šolskega prostora za vsako skupino otrok. Razprava bo prikazala možnosti za nadaljnji razvoj inkluzivne šole.

Predstavitev avtorice:

Alenka Gril, doktorica psiholoških znanosti, je docentka za socialno delo, zaposlena na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani. Njen raziskovalni interes je usmerjen k psihosocialni podpori razvoju otrok in mladostnikov v različnih socialnih kontekstih

Kontakt: alenka.gril@fsd.uni-lj.si

KREPITEV MOČI STARŠEV OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI

Starši otrok s posebnimi potrebami doživljajo izzive, ki presegajo značilne starševske vloge. Razvoj specifičnih psihosocialnih spretnosti in kompetenc je pomemben za njihovo blaginjo in kakovost življenja otrok. Predstavljena bo analiza skupinske podpore staršem otrok s posebnimi potrebami. Raziskovalno vprašanje je bilo, kateri ključni vidiki so potrebni za krepitev moči, čustvene odpornosti in starševskih strategij. Tematska analiza je razkrila več dimenzij starševskih kompetenc: (1) pomen čustvene podpore v skupini, (2) vpliv starševske avtonomije na razvoj otrokovih zmožnosti, (3) vlogo socialnega dela pri zagotavljanju podpore in strategij za obvladovanje stresa, (4) razvoj zagovornišstva in (5) vzpostavljanje podpornih mrež za zmanjševanje izolacije staršev. Izsledki kažejo, da je socialno delo s starši lahko ključno za njihovo stabilnost in kvalitetnejšo otrokovo vzgojo. Skupinska srečanja in strokovna podpora krepijo občutek kompetentnosti staršev in zmanjšujejo njihovo nemoč. Prispevek predlaga smernice za delo s starši otrok s posebnimi potrebami.

Predstavitev avtorja:

Dr. Marino Kačič je socialni delavec, psihoterapevt in predavatelj na SFU Ljubljana. Ima več kot 25 let izkušenj na področju psihosocialnega svetovanja in psihoterapije s skupinami, družinami, posamezniki in pari.

Kontakt: marino.kacic@gmail.com

**MULTIPLIKACIJSKI UČINKI OBRAVNAVE OBSOJENIH
STORILCEV NASILJA V DRUŽINI**

**Obravnavo oseb, ki povzročajo nasilje v družini,
v okviru varstvenega nadzorstva**

Obravnavo oseb, obsojenih zaradi nasilja v družini ter zanemarjanja in surovega ravnanja z otroki, v okviru varstvenega nadzorstva je ključna za zmanjšanje ponovitev nasilja. Pomaga uporabnikom pri razumevanju vzrokov za njihovo nasilno vedenje, spodbuja prevzemanje odgovornosti za kaznivo dejanje in omogoča spremembo škodljivih vedenjskih vzorcev. Multiplikacijski učinki obravnave se kažejo v dolgoročnem zmanjšanju nasilnih vedenj in njihovih posledic (trajne telesne poškodbe, psihološki učinki, težave pri oblikovanju zdravih odnosov, socialna izključenost). Zmanjšanje nasilja ne samo vpliva na posameznika, temveč preprečuje njegov vpliv na prihodnje generacije, to pa pripomore k dolgotrajnim družbenim spremembam. Obravnavo na probacijski enoti vključuje oceno tveganja po modelu ocenjevanja tveganja in potreb. Na podlagi te ocene se oblikuje osebni načrt, ki vključuje cilje na področjih, kjer so zaznane potrebe ali tveganja, in aktivnosti za doseg sprememb. Za učinkovito oceno je nujno tesno sodelovanje s centri za socialno delo.

Predstavitev avtorice:

Mojca Dolinar je socialna delavka z dolgoletnimi izkušnjami na področju dela z osebami, ki povzročajo nasilje.

Kontakt: mojca.dolinar@gov.si

**JAVNI STANOVANJSKI SKLAD MESTNE OBČINE
LJUBLJANA**
**Zagotavljanje mestnih najemnih stanovanjskih enot
in podpora najranljivejšim skupinam prebivalstva**

Javni stanovanjski sklad Mestne občine Ljubljana je osrednja lokalna institucija za izvajanje stanovanjskega programa na lokalni ravni. Ne glede na to, da je sklad od leta 2002 povečal število najemnih mestnih stanovanjskih enot za skoraj polovico, ugotavljamo, da se primanjkljaj na območju Ljubljane celo povečuje. Manko je v Ljubljani že več let ocenjen na približno 4000 stanovanj. Sklad zagotavlja neprofitna stanovanja, namenska stanovanja (oskrbovana stanovanja, stanovanja za mlade, stanovanja za posebne namene, ki jih sklad oddaja vladnim in nevladnim organizacijam). V razvoju je tudi projekt »Sobivanje starejših«, v zadnji fazi pa je gradnja Zavetišča za brezdomce. Prav tako sklad zagotavlja bivalne enote za socialno najranljivejše skupine. Zagotavljanje in ohranjanje najemnega razmerja za najranljivejše skupine sta ključna izziva sklada. Duševne težave, mladi brezdomni, prenehanje rejništva ipd. so vprašanja, ki zahtevajo sodelovanje tako vladnih kot nevladnih organizacij, s podporo na državni ravni. Le z dobrim sodelovanjem lahko skupaj omogočimo boljši razvoj celotni družbi.

Predstavitev avtorice:

Polona Obrč, mag. prav., je zaposlena na Javnem stanovanjskem skladu Mestne občine Ljubljana kot vodja službe za stanovanjska razmerja.

Kontakt: polona.obrc@ljubljana.si

**OSEBNA ASISTENCA ZA OSEBE Z MOTNJO
V DUŠEVNEM RAZVOJU**

**Vpliv osebne asistence na uporabnike, družine
in vključevanje v širšo družbo**

Prispevek bo predstavil osebno asistenco – komu pripada, kdo jo financira, kako jo pridobiti, kdo so lahko osebni asistenti, kakšne so storitve osebne asistence in s čim se izključuje. Predstavljeni bodo pozitivni vplivi osebne asistence – kako osebna asistenca vpliva na uporabnike in njihove družine pa tudi na širšo družbo; kako uporabniki osebne asistence pridobivajo samozavest, samostojnost, kaj pomeni aktivno preživljanje prostega časa, sklepanje novih poznanstev in kako so razbremenjeni družinski člani. Predstavljene bodo tudi razlike pri izvajanju osebne asistence za osebe z motnjo v duševnem razvoju v primerjavi z drugimi uporabniki. Prikazani bodo primeri dobre prakse. Projekt »Igrajmo se, spoznajmo se« je primer inovativnosti in vključevanja oseb z motnjo v razvoju, saj v projektu sodelujejo uporabniki in otroci v rednih vrtcih in šolah.

Predstavitev avtorice:

Polona Kotnjek, profesorica biologije in gospodinjstva, ima opravljen strokovni izpit iz socialnega varstva. Več let je vodila in sodelovala na programih vseživljenjskega učenja in na družinskih programih Zveze Sožitje.

Kontakt: polona.kotnjek@zrips.si

Valerija Ilešič Toš, Tadeja Kodele, Nina Mešl

RAZVOJ (MIKRO)INOVACIJ NA CENTRU ZA SOCIALNO DELO

Izzivi družin in socialnega dela: z večglasno skupnostjo do zelenih izidov

V zadnjih letih se v socialnem delu vse bolj uporabljajo (miko)inovacije, s katerimi se na različnih ravneh odzivamo na družbene probleme. Te so bile osrednja tema mednarodnega projekta LINK – Mreža za učenje in inovacije (Erasmus+), katerega namen je bil razviti model učnih in inovacijskih laboratorijev (LAB) za podporo storitev v socialnem varstvu in zdravstvu, krepitev znanj in spretnosti strokovnih delavk in delavcev za zagotavljanje pomoči, osredotočene na posameznika, in za ustrezno odzivanje na sistemske ovire. Prispevek predstavi analizo razvoja v Sloveniji vzpostavljenega LAB-a. Vsebina in dejavnosti LAB-a so bile od začetka načrtovane v soustvarjalnem povezovanju prakse, izobraževanja in raziskovanja v socialnem delu. Za strokovne delavke Centra za socialno delo Spodnje Podravje in raziskovalke Fakultete za socialno delo je bil delovni odnos soustvarjanja vodilni koncept za delo na različnih ravneh. Analiza je pokazala, da lahko znotraj obstoječih institucionalnih okvirjev razvijamo (mikro)inovacije, ki pripomorejo k ustvarjalnim odgovorom na izzive, a za večje sistemske spremembe je treba prilagoditi tudi institucionalni okvir.

Predstavitev avtoric:

Valerija Ilešič Toš je magistrica znanosti s področja socialnega dela. Opravlja naloge direktorice na Centru za socialno delo Spodnje Podravje.

Tadeja Kodele, univ. dipl. soc. del., je doktorica znanosti za področje edukacijske vede (smer socialna pedagogika). Na Fakulteti za socialno delo je zaposlena kot docentka za področje socialnega dela.

Nina Mešl je doktorica znanosti socialnega dela. Na Fakulteti za socialno delo je zaposlena kot izredna profesorica za področje socialnega dela.

Kontakt: valerija.ilesic@gov.si, tadeja.kodele@fsd.uni-lj.si,
nina.mesl@fsd.uni-lj.si

SOCIALNO DELO KOT MOST MED OSEBAMI Z OKVARO VIDA IN DELODAJALCI

Priložnosti in izzivi pri zagotavljanju enakih možnosti na trgu dela

Evropske raziskave kažejo, da je stopnja zaposlenosti oseb z okvaro vida precej nižja od povprečja splošne populacije. Kljub številnim zakonskim spodbudam in olajšavam mnogi ostajajo brez zaposlitve. Na Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije je leta 2023 v okviru razvojnega socialnovarstvenega programa Vseživljenjsko učenje slepih in slabovidnih pod mentorstvom strokovne delavke Nastje Žlajpah nastala zagovorniška skupina za področje zaposlovanja, ki združuje 10 uporabnikov z različnimi izobrazbenimi in poklicnimi profili. Strokovna delavka z modelom krepitve moči uporabnikom zagotavlja podporo pri pridobivanju znanj in spretnosti ter jih spodbuja, da prepoznajo svoje vire moči in potenciala za učinkovitejše delovanje v socialnem in ekonomskem okolju. Uporabniki na rednih srečanjih kreirajo promocijske materiale za ozaveščanje delodajalcev, sodelujejo v strokovnih posvetih in prevzemajo vlogo zagovornikov, ki druge osebe z okvaro vida motivirajo za proaktivno vlogo v družbi. Zagovorniška skupina je izvedla tudi manjšo raziskavo o izzivih zaposlovanja oseb z okvaro vida v Sloveniji. Izsledki bodo predstavljeni v prispevku.

Predstavitev avtorice:

Nastja Žlajpah je po poklicu univ. dipl. socialna delavka. Zaposlena je na Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije, trenutno kot strokovna delavka v socialnovarstvenem programu Vseživljenjsko učenje slepih in slabovidnih.

Kontakt: nastja.zlajpah@zveza-slepih.si

**SOCIALNO DELO Z OTROKI IN MLADOSTNIKI
PRI PSIHIATRIČNEM ZDRAVLJENJU
Predstavitev primera iz prakse z uporabo koncepta
soustvarjanja pomoči**

Socialne delavke in delavci na področju otroške in mladostniške psihiatrije se pri svojem delu srečujemo z otroki in mladostniki in njihovimi družinami s številnimi izzivi. Temeljno izhodišče socialnega dela na tem področju je, da otrokom in mladostnikom ne moremo pomagati zgolj individualno, temveč v kontekstu njihovega okolja, od katerega so v tem razvojnem obdobju še zelo odvisni. V soustvarjalnem delovnem odnosu iščemo vire moči za okrevanje z vsemi zanje pomembnimi konteksti podpore in pomoči. Socialni delavci smo tisti del zdravstvenega tima, ki znamo prepoznavati in odpraviti okoljske dejavnike tveganja ter načrtovati potrebne spremembe za okrevanje in krepitev duševnega zdravja. Socialno delo je stroka, ki je usmerjena k rešitvi in v proces pomoči soustvarjanja rešitev z vsemi vključenimi v problemsko situacijo. Pomemben del zdravljenja in okrevanja otrok in mladostnikov z duševnimi tiskami in težavami, povezanimi z okoljskimi dejavniki tveganja, so pogovori v vrstniški skupini, s starši, šolami, zunanjimi podpornimi službami v smeri krepitev moči otroka in mladostnika in soustvarjanja potrebnih sprememb za njegovo okrevanje.

Predstavitev avtorice:

Damijana Pirc je diplomirala iz socialnega dela na Visoki šoli za socialno delo, pozneje diplomu nadgradila z univerzitetno diplomom na Fakulteti za socialno delo in leta 2014 magistrirala iz sociologije in socialnega dela v skupnosti. Zaposlena je v Enoti za adolescentno psihiatrijo na Centru za mentalno zdravje Univerzitetne psihiatrične klinike Ljubljana.

Kontakt: damijana.pirc@psih-klinika.si

PROJEKTNO DELO KOT OBLIKA ŠTUDIJSKE PRAKSE

Učinkovita oblika učenja študentov socialnega dela na študijski praksi združuje mentorsko vodeno izkustveno učenje, delo z uporabniki, reflektivno prakso in interdisciplinarno sodelovanje. Študent nadgradi teoretsko znanje s spretnostmi in metodami dela v konkretnih pojavnih oblikah socialnega dela z uporabniki, dobi pregled nad področjem socialnega dela ter spozna soodvisnost teorije in prakse. Pri študijski praksi sodeluje trojka, študent, mentor na fakulteti in mentor v učni bazi. Evalvacija za leto 2024 kaže, da vsak med njimi svoje delo opravi korektno in pridobi določena znanja, vendar podatki kažejo, da je stikov med njimi manj, kot bi si želeli. Večja dinamika pretoka znanja in skupne refleksije pripomoreta k večji kakovosti učenja, razvoja teorij in metod dela ter procesov pomoči. Ključni v procesu študijske prakse so kakovostno vzpostavljen delovni odnos in skupni cilji. Pri projektni praksi so stiki, izmenjava znanj, refleksija pogostejši, cilji skupni in jasneje izraženi. Pri projektnem sodelovanju se pojavijo vprašanja o komplementarnosti znanj in profesionalni izpostavljenosti, to pa lahko vpliva na motivacijo udeležениh za to obliko sodelovanja.

Predstavitev avtorja:

Marko Mesec je predavatelj na Fakulteti za socialno delo, koordinator študijske prakse, vodja Centra za praktični študij, mentor študentom in študentkam socialnega dela.

Kontakt: marko.mesec@fsd.uni-lj.si

**Ana Marija Sobočan, Valerija Ilesič Toš, Vilma Kersnik, Marko Mesec,
Sara Pistotnik, Katja Ronchi, Jasmina Smajić Šupuk, Nataša Škafar**

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE V IZOBRAŽEVANJU ZA SOCIALNO DELO: IZZIVI IN PRILOŽNOSTI

Praktično usposabljanje je v izobraževanju za socialno delo ključno pri povezovanju teorije in prakse. Študentke v učnih bazah pridobijo neprecenljive praktične izkušnje, spoznavajo uporabniške skupnosti in področja socialnega dela, pridobivajo spretnosti in usvajajo metode, integrirajo teoretsko znanje v delovnem okolju in se srečujejo s praktičnimi izzivi socialnega dela. Okroglo mizo bodo soustvarjale strokovne delavke in mentorice na fakulteti skupaj z udeleženci in udeleženkami (poleg navedenih še uporabnice, študentke ...). Obravnavala bo ključne izzive in dobre prakse povezovanja akademskega znanja s praktičnim usposabljanjem ter izmenjavo med strokovnim kadrom in učiteljicami. Udeleženke in udeleženci bodo razpravljali o dobrih praksah sodelovanja, priložnostih in izzivih mentorstva ter o praktičnem usposabljanju in pomenu mentorstva za usposobljenost in poklicno identiteto socialnih delavk in delavcev.

Predstavitev avtorjev:

Dr. Ana Marija Sobočan je izredna profesorica na Fakulteti za socialno delo. Valerija Ilesič Toš, mag. soc. del., je direktorica CSD Spodnje Podravje.

Vilma Kersnik, univ. dipl. soc. del., je vodja Kriznega centra za žrtve nasilja v družini na Centru za socialno delo Maribor.

Marko Mesec je predavatelj na Fakulteti za socialno delo, koordinator študijske prakse, vodja Centra za praktični študij, mentor študentom in študentkam socialnega dela.

Dr. Sara Pistotnik, univ. dipl. etn. in kult. antr., je docentka in raziskovalka na Fakulteti za socialno delo.

Katja Ronchi, univ. dipl. soc. del., dela na URI Soča na Oddelku za (re)habilitacijo otrok.

Jasmina Smajić Šupuk, mag. soc. del., je doktorska študentka na Fakulteti za socialno delo.

Nataša Škafar, univ. dipl. soc. del., je zaposlena na CSD Spodnje Podravje, Enota Ptuj, kot pomočnica direktorice.

Kontakt: anamarija.sobocan@fsd.uni-lj.si, valerija.ilesic@gov.si,
vilma.kersnik@gov.si, marko.mesec@fsd.uni-lj.si, sara.pistotnik@fsd.uni-lj.si,
katja.ronchi@ir-rs.si, smajic-supuk@gov.si, natasa.skafar@gov.si

SODELOVALNO SOCIALNO DELO

Na prvi pogled je sodelovalno socialno delo konceptualno lahko opredeliti kot tisto, ki se izvaja v sodelovanju med socialno delavko in katerikoli sistemom v delovnem projektu. Vendar praktično izvajanje te preproste opredelitve ni preprosto in opis se zdi neustrezen, ker ne zagotavlja natančnejše razlage, kako poteka sodelovanje, in ker vsak odnos v sodelovalnem socialnem delu določa svojo opredelitev tega, kaj sodelovanje pomeni za udeležence. Predstavljeni bosta glavni predpostavki o sodelovalnem socialnem delu, in sicer 1. da ne le premaguje, temveč se upira vsakršni posplošitvi, standardizaciji ali prevladi, in 2. da lahko premosti zgodovinsko nedoseženo ravnovesje med ciljema socialnega dela, tj. individualnimi in družbenimi spremembami. Ob stalni strokovni samorefleksiji o individualnem, socialnem in kulturnem konstruiranju procesa in rezultatov sodelovanja in izvajanju povratno informirane prakse soustvarjamo dialoški transteoretski pristop. V teoretsko-empirični delavnici bomo razpravljali in izkustveno raziskovali, kaj pomenijo vzajemno raziskovalno in preobrazbeno partnerstvo, odnosno izvedenstvo, zaupanje v negotovost, demistifikacija konteksta pomoči, povezovanje posameznika in družbe idr.

Predstavitev avtorice:

Dr. Lea Šugman Bohinc, univ. dipl. psihologinja in sistemska psihoterapevtka, je izredna profesorica na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Kontakt: Lea.SugmanBohinc@fsd.uni-lj.si

**IMPLEMENTACIJA DEZINSTITUCIONALIZACIJE
V INSTITUCIONALNO VARSTVO STANOVALCEV DOMA
ZA VARSTVO ODRASLIH VELENJE**

**Vloga avtonomnih timov in soustvarjanja odnosa
kot temelja sodobnega institucionalnega varstva**

Dom za varstvo odraslih Velenje, zgrajen v času hierarhičnih institucionalnih modelov, se je po letu 2010 začel temeljito spreminjati v smeri sodobnih pristopov. Ključni cilj je bila vzpostavitev avtonomnih delovnih timov, pri kateri naj bi imeli stanovalci kot soustvarjalci svojega bivanjskega okolja aktivno vlogo. Največje premike v smeri strokovnega razvoja smo dosegli v času rekonstrukcije in prizidave zgradbe in po njej. Gre za zahteven proces, ki je obsegal preselitev 190 stanovalcev na začasno lokacijo, rušitev stare zgradbe in izgradnjo nove, zasnovane po načelih kulture usklajenih odnosov, in selitev iz nadomestne lokacije nazaj v novo zgradbo. Model kulture usklajenih odnosov se je pokazal kot ključen pri preprečevanju stisk, mehkega prehodu in ohranjanju občutka domačnosti in torej dezinstitutionalizaciji v instituciji. Stanovalci so bili ves čas vključeni v spremembe; to je okrepilo njihovo zaupanje in zmanjšalo negotovost. Ugotovitve temeljijo na raziskavi, pripravljeni na podlagi intervjujev z zaposlenimi in stanovalci, ki so zaupali svoje izkušnje. Dom danes uresničuje tri načela IV. generacije domov: dezinstitutionalizacija, individualizacija in normalizacija bivanja.

Predstavitev avtorice:

Violeta Potočnik Krajnc je univerzitetna diplomirana socialna delavka, sistemska terapevtka, NLP terapevtka in koučinja ter samostojna svetovalka s petindvajsetletnimi delovnimi izkušnjami in pridobljenim certifikatom TA 101.

Kontakt: violeta.potocnik.krajnc@domvelenje.si

Jože Hren, Anže Trček

EVOLUCIJA UKREPOV IN PROGRAMOV NA PODROČJU DROG

Področje prepovedanih drog določajo mednarodne in domače pravne zaveze, različne politike in pristopi. Številne iniciative v Sloveniji in po svetu so nastale kot rezultat lokalnih potreb in stisk posameznikov in skupin prebivalstva. Lokalne pobude so pomembno pripomogle k oblikovanju širših nacionalnih in globalnih ukrepov in programov. V prispevku bodo predstavljeni razvoj nekaterih politik na področju drog v svetu in nekateri epidemiološki trendi in ukrepi, ki se oblikujejo kot njihova posledica. Predstavljen bo tudi projekt, ki ga Ministrstvo za zdravje izvaja v sodelovanju s številnimi izvajalci tako socialnega kot zdravstvenega varstva in nevladnih organizacij.

Predstavitev avtorjev:

Dr. Jože Hren je univerzitetni diplomirani sociolog, doktor antropologije, asistent na Fakulteti za socialno delo, vodja Sektorja za krepitev zdravja in preprečevanje odvisnosti na Ministrstvu za zdravje.

Anže Trček je magister socialnega dela, zaposlen na Ministrstvu za zdravje.

Kontakt: joze.hren@gov.si, anze.trcek@gov.si

**Saša Kranjc, Tomaž Makovec, Miran Možina,
Tone Vrhovnik Straka**

MAD IN SLOVENIA

Mreža za več izbor na področju duševnega zdravja

Novembra 2024 se je začela srečevati neformalna mreža, sestavljena iz interdisciplinarne skupine strokovnjakov (npr. psihoterapevti, psihologi, psihiatri, farmacevti, socialni delavci, socialni pedagogi, homeopati), strokovnjakov z osebno izkušnjo duševne stiske, preživelcev, uporabnikov, pacientov, klientov, svojcev idr. Z imenom Mad in Slovenia smo se priključili na mednarodno spletno stran Mad in America. Poslanstvo mreže je spodbujati spremembe od prevladujočega biomedicinskega pristopa k biopsihosocialnem na področju duševnega zdravja. Na podlagi stikov z uporabniki tudi ugotavljamo, da se kaže potreba po posebni ambulanti za opuščanje psihiatričnih zdravil, kar načrtujemo v okviru Psihoterapevtske ambulante SFU Ljubljana. Skozi leta smo prišli v stik s številnimi primeri, ko so v okviru obravnave v našem zdravstvenem sistemu uporabniki prehitro prejeli diagnoze različnih duševnih motenj ter so jim na tej podlagi prehitro in preveč predpisovali psihiatrična zdravila. Zato bi se Mreža in ambulanta lahko tako glede namena kot delovanja koristno dopolnjevali.

Predstavitev avtorjev:

Saša Kranjc, psihologinja in psihoterapevtka, ima lastno izkušnjo s psihiatrično obravnavo.

Dr. Tomaž Makovec, magister farmacije in doktor biokemije, ima lastno izkušnjo z antidepresivi.

Prof. dr. Miran Možina, dr. med., psihiater in psihoterapevt, direktor ljubljanske podružnice Univerze Sigmunda Freuda z Dunaja (SFU Ljubljana).

Tone Vrhovnik Straka je uporabnik, človek z izkušnjo duševne motnje.

Kontakt: kranjc.sasha@gmail.com, makovec.tomaz@protonmail.com, miranmozina.slo@gmail.com, tone.vrhovnikstraka@gmail.com

SOCIALNO DELO Z DRUŽINAMI Z IZKUŠNJO REDKE BOLEZNI NA PEDIATRIČNI KLINIKI LJUBLJANA

Socialno delo z družinami z izkušnjo redke bolezni mora biti izrazito tenkočutno in načrtovano v tesnem sodelovanju s starši, ki se spoprijemajo s hudo diagnozo pri otroku in s tem popolnoma novimi izzivi v življenju družine. Socialna delavka je družinam lahko v veliko oporo. Sodelovanje z družinami je polno izzivov in tudi navdihov. Prispevek bo prikazal oba vidika in tako predstavil pomn socialnega dela pri zagotavljanju podpore družini v neni vsakdanji življenjski realnosti.

Predstavitev avtorice:

Mag. Klara Škvarč Kirn, univ. dipl. soc. del., je zaposlena v novoustanovljenem Centru za redke bolezni na Pediatrični kliniki v Ljubljani. Dela z družinami, v katerih je otrok z redko boleznijo. Dosedanje delovne izkušnje je pridobivala tudi na področju duševnega zdravja, odvisnosti od alkohola in pri delu z osebami s kronično nerakavo bolečino.

Kontakt: klara.kirn.skvarc@kclj.si

IMENSKO KAZALO

A

Anderlič Kovačič Doroteja 38

Arhar Špela 48

B

Bedrač Jana 42

Berc Gordana 70

Bergant Katja 63

Berzelak Nejc 31

Bizjak Puhar Petra 105

Bizjan Maša 34

Boljka Urban 36, 91

Borenović Mirjana 32

Brdnik Stupan Andrej 52, 83

Buh Pia 21

C

Cigoj Kuzma Nika 89

Crnojević Amir 69, 103

Č

Čavničar Mojca 106

Čavuzić Jasmina 37

Črnko Aljoša 31

Čuček Pintarič Estera 59

D

Debelak Katja 35

Dežman Burazer Iris 30, 31

Dimitrovski Sara 57, 60

Dolinar Mojca 112

Dragoš Srečo 49

Drobnič Smilja 55

E

Erbežnik Eva 102

F

Florjanc Vid 84

Fornazarič Lara 65

Franko Tjaša 73

Frankol Eva 22

G

Gerbec Domen 101

Gerenčer Simona 107

Golob Klara 80

Gorjup Klavdija 68

Gradišnik Urška 108

Grah Barbara 35

Grebenc Vera 75

Gril Alenka 60, 110

Gungl Metka 62

Guštin Mateja 104

H

Habjan Anže 100

Hafner Jana 37

Hlebec Valentina 88

Hren Jože 122

Humer Živa 44, 45

Hunjet Hana 45

Hurtado Monarres Miriam 88

I

Ilešič Toš Valerija 115, 119

J

Jerebic Starešinič Sara 90

Jurček Anže 25, 86

K

Kačič Marino 109, 111

Kejžar Anamarija 34

Kerin Maša 52, 83

Kersnik Vilma 119
Kladnik Polona 80
Klemenc Ketiš Zalika 29
Kmetec Monika 38
Knapp Tatjana 42
Kodele Tadeja 115
Kopač Nataša 102
Kopitar Vizjak Aleksandra 96
Kos Nevenka 42
Kotnik Tajnikar Tina 99
Kotnjek Polona 114
Kovač Mateja 105
Kozel Renata 27
Kranjc Saša 123
Kuhar Polona 81

L

Lazar Anja 76
Lebar Lea 44, 76
Lesar Gašper 24
Leskošek Vesna 9
Leskovec Vladimira 43
Ličen Klemen 82
Ločniškar Monika 105
Lopuh Mateja 66, 100

M

Makovec Tomaž 123
Malečihar Špela 28
Mali Jana 66, 95
Marinič Manca 33
Marušič Žana 36, 91
Medic Tomič Maja 56
Mejač Leskovšek Julija 64
Menart Sabina 94
Mencigar Denis 98
Mesec Bojana 60
Mesec Marko 118, 119
Mestek Klara 77, 95
Mešl Nina 81, 115
Mijatović Tina 85

Modic Katrin 41
Mozetič Nina 79
Možina Miran 123, 14
Mrak Luka 23, 58
Mrzlić Katja 106

N

Nahtigal Pika 103
Narat Tamara 36, 91
Niča Peterkovič Asja 92
Novak Metoda 71
Novak Zvonka 96

O

Obrč Polona 113
Oreški Suzana 40, 72

P

Pejanović Jovanović Tamara 67
Petrovič Erlah Polona 61
Pirc Damijana 117
Pistotnik Sara 119
Pišek Peter 59
Podreka Jasna 51
Podvršič Anuška 42
Polanec Katja 93
Pollak Senja 48
Popović Bojan 50
Potočnik Krajnc Violeta 121
Prevodnik Katja 31

R

Rafaelič Andreja 42
Rakar Tatjana 47
Rakovec Primož 60, 78
Rape Žibera Tamara 25, 47
Razpotnik Špela 23, 74
Rendulič Urška 92
Repar Justin Urška 81
Rihter Liljana 27, 47
Ronchi Katja 94, 119

Roškar Simona 98
Rozman Maja 71
Rutar Meta 23, 74

S

Santos Ana Cristina 86
Savičić Suzana 56
Sitar Surić Sanja 11
Smajić Šupuk Jasmina 39, 119
Sobočan Ana Marija 48, 119
Sorta Kovač Urška 42
Suhovršnik Mojca 27, 51
Svete Mitja 45, 76

Š

Šabić Amra 75
Šadl Zdenka 88
Šeme Mojca 53, 54
Šeme Primož 53
Škafar Nataša 119
Škvarč Kirn Klara 124
Štrancar Anže 95, 97
Šugman Bohinc Lea 5, 14, 120

T

Tomc Arko Maruša 44, 76
Toumeh Ravlija Dajana 70
Trabos Lucija 90
Trček Anže 122
Treven Nagode Maruša 79

U

Urek Mojca 26

V

Verbovšek Zabukovec Katja 28
Vešligaj Damiš Jasna 96
Videmšek Petra 5, 78
Vrhovnik Straka Tone 14, 123

W

Wolf Suzana 85

Z

Zafošnik Uroš 29

Zalokar Maruša 87

Zaviršek Darja 46

Zorn Jelka 26

Ž

Žgavec Patricija 65

Žlajpah Nastja 116

<https://www.fsd.uni-lj.si/kongres>

FSD

UNIVERZA V LJUBLJANI
Fakulteta za socialno delo

ISBN 978-961-297-721-4

9 789612 977214